

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole.

i Aaret 1883.

Viborg.

F. V. Backhausens Bog- & Stenrykkeri.

1883.

Indbydelsesskrift

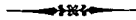
til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole

i Aaret 1883.

Viborg.

F. V. Backhausens Bog- & Stentrykkeri.
1883.

INDHOLD.

I.	Prøver med afsluttende Gyldighed o. s. v. .	Side 1.
II.	Disciplene	— 13.
III.	Arbejdets Ordning	— 25.
IV.	Aarets Arbejde (med de anordnede eller vedtagne Fordringer til Optagelsesprøven m. v.)	— 37.
V.	Understøttelsesmidler (med Angivelse af Skolepenge m. v.)	— 60.
VI.	Samlinger	— 68.
VII.	Regnskabsvæsen	— 88.
VIII.	Bygninger og Læsere	— 90.
IX.	Fra Rektoratets Brevmappe og Kopibog . . .	— 93.

I. Prøver med afsluttende Gyldighed.

Ved Skrivelser fra Prof. Ad. Steen af 15. og 23. Maj f. A. kom Rektoratet til Kundskab om, at i dette Aar denne kom til at ordne og lede Tilsynet ved Prøverne i 6. og 4. Kl. Under 26. s. M. meddelte Ministeriet Rektoratet et Skema for den skriftlige Del af Prøverne. Og endelig modtoges d. 5. Juni et „Skema over den af Undervisningsinspektionen kontrollerede mundtlige Examen ved de jydsk Skoler“, hvoraf det saas, at Prof. Steen selv vilde medvirke ved Bedømmelsen af Prøverne i Naturlære, Fransk og Engelsk for 6. Kl., og i Mathematik for 4., medens paa Undervisningsinspektionens Vegne Prof. Gertz vilde komme til at gjøre det i Latin og Historie for 6. Kl., og Adj. Henningsen i Græsk, Oldnordisk og Dansk for 6. og i Latin for 4. Kl.

a. Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning.

Der indstillede sig følgende 9 Disciple af Skolens 6. Klasse:

1. Jacob Peter **Bang**, Søn af Ovrlr. ved Skolen;

- Dr. phil. Jhns. P. Bang, optagen i Skolens 1. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 17 Aar d. 13. Januar 1882;
2. Aage **Esmann**, Søn af Prokurator, Kasserer ved Kreditforeningen for jydsk Landejendomsbesiddere G. Theophl. Esmann, opt. i 2. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 19 Aar den 2. December 1881;
 3. Viggo **Esmann**, Broder til foran nævnte, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 18 Aar d. 29. Juni 1882;
 4. Christian Jørgensen **Hvam**, Søn af afd. Gaardmand i Levring Jørg. N. Hvam, opt. i 1. Kl. d. 1. Sptbr. 1876, fyldt 20 Aar d. 3. Januar 1882;
 5. Aage Eskilsen **Kier**, Søn af afd. prakt. Læge i Viborg Hrd. Vilh. Kier, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1875, fyldt 18 Aar d. 22. April 1882;
 6. Jens **Nielsen**, Søn af Grundejer i Holstebro P. Nielsen, opt. i 3. Kl. d. 15. Avg. 1878, fyldt 20 Aar d. 18. April 1882;
 7. Poul Christian **Schmidt**, Søn af afd. Justitiarius ved Landsoverretten i Viborg Jørg. L. Schmidt, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1874, fyldt 19 Aar d. 9. Oktbr. 1881.
 8. Søren **Sørensen**, Søn af daværende Proprietær Vlh. Chr. Sørensen paa Kornum Vestergaard ved Løgstør, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 17 Aar d. 10. Septbr. 1881; og
 9. Poul Gotfred **Wanning**, Søn af daværende Kaptajn ved Fodfolket P. P. Wanning i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 18 Aar d. 11. Avg. 1881.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare

i Dansk som fri Opgave: Hvilke ere de vigtigste Lys-sider og Skyggesider ved Livet i de store Stæder?

og over et kjendt Stof: Skildring af Middelalderens Riddervæsen;

i Latin til Oversættelse paa Dansk: Aeschines, vel acerrimus prudentissimusque oratorum, qui in contionibus Atheniensium floruerunt, in oratione illa saeva, qua Timarchum de impudicitia graviter accusabat, generosum et illustre consilium Lacedaemoniis dedisse dicit virum civitatis ejusdem principem, virtute atque aetate magna praeditum. Populus, inquit, Lacedaemonius de summa republica sua, quidnam esset utile et honestum, deliberabat. Tum exurgit sententiae dicendae gratia quispiam turpitudine pristinae vitae famosus, sed facundia praestans. Consilium, quod dabit, acceptum ab universis est, futurumque erat ex ejus sententia populi decretum. Tum unus ex illo principum ordine, quos Lacedaemonii propter aetatem dignitatemque tamquam arbitros et magistros disciplinae publicae verebantur, commoto irritatoque animo exsilit, et „Quaenam“, inquit, „Lacedaemonii, spes erit, urbem hanc et hanc rempublicam salvam inexpugnabilemque diutius esse posse, si hujusmodi hominibus consiliariis utemur? Si proba ista et honesta sententia est, quaeso vos, ne sinamus eandem dehonestari turpissimi auctoris contagione.“ Atque ubi hoc dixit, elegit virum fortitudine atque justitia praeter alios praestantem, sed infacundum, jussitque eum consensu omnium eandem illam sententiam disertum viri, cujusmodi posset verbis, dicere, ut, nulla prioris mentione facta, decretum populi ex ejus unius auctoritate fieret. Atque ita, ut suaserat prudentissimus senex, factum est. Sic bona sententia mansit, turpis auctor mutatus est.

og i Fransk til Oversættelse paa Fransk: Paul Louis Courier født 1773 var af sin Fader bestemt til Ingeniørfaget. Han viste en stor Lethed ved at forstaa alt, men lidet af den Videbegjærlighed og den Aandens Virksomhed, som alene bevirke store Fremskridt i de exakte Videnskaber. Han helligede Litteraturen al den Tid, han kunde unddrage Videnskaberne. Imidlertid udbrød Revolutionen. Den Tid var kommen, da det var nødvendigt, at enhver fik en virksom Del i Nationens Bevægelse. Den unge Courier traadte ind i Artilleriskolen i Châlons og gik ud derfra som

Artilleriofficer i 1793. Her begynder Couriers militære Liv, sikkert et af de besynderligste, som Revolutionens lange Krige og store Armeer have set. Mærk for Exempel, hvad der hændte ham, da han hørte til den Division, som Macdonald havde ladt tilbage i Rom, da han gik imod Trebia. Denne Division kapitulerede og skulde indskibes og overføres til Frankrig. Courier vilde sige et sidste Farvel til Vatikanets Bibliothek, glemte der den til Divisionens Afrejse berammede Tid, og da han gik ud derfra, var der allerede ikke mere en eneste Franskmand i Rom. Det var om Aftenen; man kjendte ham ved Skinnet af en Lampe, som var tændt foran en Madonna. Man raabte „giacobino“ efter ham; et Geværskud affyret paa ham dræbte en Kvinde, og begunstiget af den Forvirring, som dette foraarsagede, naaede han en romersk Adelsmands Palads, hvilken holdt meget af ham og hjalp ham at flygte. Se saaledes forlod han Rom og Italien for første Gang.

Tallene skrives helt ud med Bogstaver. Ingeniørfa-
get — la carrière du génie. Videbegjærlighed — curi-
osité. bevirke — faire faire. unddrage — dérober à.
Litteraturen — les lettres. høre til — faire partie de.
indskibe — embarquer. beramme — marquer. Skin —
clarté. Madonna — madone. raabe g. efter en — crier
sur quelqu'un au g. affyre — tirer. begunstiget af
den Forvirring — à la faveur du tumulte.

I Bedømmelsen deltog foruden den tilstede-
værende Formand for Undervisningsinspektionen og
de fra denne sendte Meddomsmænd kun Lærere fra
Skolen.

Udfaldet ses af den tilføjede Oversigt A, hvor
de Tal, der findes indskudte efter Dimittendernes
Navn, angive de Tal Points, hver især af dem ved
4. Klasses Aarsprøve, Nr. 2 og 5 i 1879, de øvrige
i 1880 have opnaaet henholdsvis i samtlige Fag og
i de 5 afsluttede.

b. Afgangsprøve af højere Grad for Realdisciple samt Aarsprøve for den studerende Afdeling af 4. Klasse.

Foruden de 14 Disciple, der sad i Klassen,

A. Afgangsprøve for stud. Dspl. af sproglig-hist. Retning 1882.

	Dansk.		Oldnordisk.	Fransk, skr. og mundtl.	Tysk.	Engelsk.	Historie.	Latin.			Græsk.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.
	Fri Opg.	Bund. Opg.						skriftlig.	mundtlig med uden Forberedelse.					
Bang. Jac. P. (84,38 P.).	mg	mg	ug	mg+	„	ug÷	ug	mg+	ug	ug÷	ug	ug	107	1. Karakter med Udm.
Esmann. Aage (61,26 P.)	g+	mg÷	mg+	g÷	„	mg÷	ug÷	g+	mg÷	g+	g+	g	82	2. Karakter.
Esmann. Viggo (72,33 P.)	g+	mg	mg÷	g+	„	g+	ug÷	g	g+	g+	mg	mg+	89	1. Karakter.
Hvam. Chr. Jørg. (80,36 P.)	mg+	ug÷	ug÷	mg	„	mg+	ug	mg	mg+	ug÷	ug÷	mg+	105	1. Karakter med Udm.
Kier. Aage Esklds. (64,23 P.)	mg÷	g+	mg	mg÷	„	mg	mg+	g+	mg÷	g	mg	mg	91	1. Karakter.
Nielsen. Jens (74,38 P.)	mg÷	mg	mg	g	„	mg	mg	mg÷	g÷	mg÷	mg÷	mg	87	1. Karakter.
Schmidt. Povl Chr. (71,28 P.)	mg	mg	mg+	mg÷	„	mg÷	mg÷	mg+	mg	mg	mg÷	g÷	91	1. Karakter.
Sørensen. Søren (64,30 P.)	g	g+	mg	g÷	„	g+	ug÷	g+	g+	g+	mg	mg	84	1. Karakter.
Wanning. Poul G. (58,23 P.)	g÷	g	ug÷	mg÷	„	mg	g+	tg+	g÷	g÷	mg÷	tg	71	2. Karakter.

havde der meldt sig 4 Privatister, som ønskede at underkaste sig Prøve i de for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning afsluttede Fag og mødte med Dimissionsvidnesbyrd fra juridisk Kandidat og Lærer ved Flors Folkehøjskole i Askov Anders Petersen, nemlig:

Jes **Iversen**, Søn af Gaardmand Jes Iversen i Sønder Onlev, Jordkirch Sogn, Aabenraa Amt, fyldt 26 Aar d. 26. Marts 1882;

Jens Kristian **Jensen**, Søn af Indsidder Peder Jensen i Tolstrup Sogn, Børglum Herred, fyldt 24 Aar d. 19. Juni 1882;

Sofus Johan **Madsen**, Søn af Skolelærer og Kirkesanger i St. Hans Sogn ved Hjørring Niels Ptr. Madsen, fyldt 21 Aar d. 25. Febr. 1882;

og Enevold **Terkelsen**, Søn af Gaardejer Terkel Madsen paa Vrigsted Mark, Bjerge Herred, Vejle Amt, fyldt 19 Aar d. 6. Febr. 1882.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare for alle Klassens Disciple i Dansk: Nilen;

for disse og tillige for de fire Privatister

i Geometri: 1. I en retvinklet Trekant er Hypotenusen h halveret; hvorledes udtrykkes Længden af Linien fra dens Midtpunkt til den rette Vinkels Spids ved h ? Find Arealet af hele Trekanten og af de to Dele, hvori den er delt, naar en af Vinklerne er 60° . Find endelig de Sektorer (Udsnit), hvori Trekantens omskrevne Cirkel er delt, og de Segmen-ter (Afsnit), som Siderne afskære deraf.

2. At konstruere en Trekant, naar de tre Siders Midtpunkter ere angivne paa Papiret.

3. Igjennem Punktet A paa en Cirkelperiferi er der draget Diameteren AB , Korderne AC og AD saaledes, at $AC > AD$; desuden er Korden CD trukken. Naar der endelig igjennem D fældes en Linie vinkelret paa AB , som skæ-

rer AC i F, saa er $\triangle AFD \sim \triangle ADC$, og AD mellemproportional imellem AC og AF. Bevis det!

og i Arithmetik: 1. I en Forretning indskyder A 1200 Kr., B 1600 Kr. og C 2200 Kr. Det første Aar tjene de $33\frac{1}{3}$ pro Cent; hvor meget af denne Fortjeneste tilkommer enhver af dem? Det andet Aar faar A for sin Del alene 480 Kr. i Fortjeneste; hvor mange pro Cent have de saa tjent?

2. Af $1,00035^x = 0,037$. $1,00711^x$ findes x med 2 Decimaler.

3. En Brøks Tæller er a større end Nævneren; og naar man trækker b baade fra dens Tæller og fra dens Nævner, faas en dobbelt saa stor Brøk. Find Brøkens Nævner; og bestem Brøken, naar $b = \frac{3}{2} a$; og prøv Resultatet i dette Tilfælde!

for Realdisciplene

i Tysk til Ovesættelse paa Tysk: Det er bekjendt, at Wien i Aaret 1683 blev belejret af Tyrkerne under Anførsel af Storveziren Kara Mustapha. Tilsidst syntes Staden ikke mere at kunne holde sig; Belejrerne havde allerede sat sig fast i Stadsgraven, og paa flere Steder vare Murene sprængte. Fjenden vilde derfor let kunne trænge ind i Staden, saa snart han vovede en Storm; og Forsvarerne vare smeltede sammen ved Fægtninger, Sygdomme og de daglige Arbejder. Med Skjælven ventede man en Storm, der utvivlsomt vilde have bragt Staden i Tyrkernes Hænder. Da viste Hjælpen sig just til rette Tid: den polske Konge Johan Sobieski kom i Spidsen for tapre Skarer og angreb strax Tyrkerne. Som en Stormvind styrtede Kongen med sit polske Rytteri midt ind i Fjenden og gjennembrød hans Rækker; men Tapperheden rev ham for langt bort; han blev omringet med sine og var i stor Fare. Da kaldte han med høj Stemme de tyske Ryttere til Hjælp, som havde fulgt ham; de ilede til og befriede Kongen; snart flygtede Tyrkerne paa alle Sider, og Staden var reddet.

1683 skrives med Bogstaver. — belejre belagern. — Tyrk Türke — Stadsgrav Stadtgraben. — sprænge spren-gen. — smelte sammen zusammenschmelzen. — Fæg-ning Gefecht. — Skjælven Zittern. — vise sig erschei-nen. — i Spidsen for an der Spitze, med Genitiv. —

Række Reihe. — rive reissere. — høj laut. — ile til herbeieilen;

og for de studerende Disciple

i Latin: Da den første puniske Krig næsten var bleven ført i 8 Aar, besluttede Konsulen Regulus, idet han haabede med ét Slag at gjøre en Ende paa Krigen, at sætte sin Hær over til Afrika og at angribe Karthago selv. Efterat have besejret en punisk Flaade, landede han i Afrika. Stor var Poenernes Skræk, da de saa, at de næsten værgeløse vare stillede ligeoverfor Fjenderne, og at mange Forbundsfæller faldt fra dem. Derfor bade de Konsulen om at slutte Fred med dem paa billige Betingelser; men da han stillede for haarde Betingelser, rustede de sig med største Iver til Krig. Regulus, der troede, at han let kunde besejre Fjenden, sendte Halvdelen af sine Tropper til Italien, men i det følgende Foraar blev han ikke blot slaaet, men ogsaa fanget med en stor Del af Hæren. Efter denne store Ulykke fulgte flere andre; og da Poenerne under Hamilkars Anførsel besatte Bjerget Eryx paa Sicilien og derfra tilføjede Romerne mange Tab ved hyppige Strejftog, bleve disse tvungne til at forny Krigen med stor Kraft. De udrustede en Flaade paa 200 Skibe, over hvilken de satte Konsulen Lutatius Catulus; og han bevirkede endelig ved Sejren, som han vandt ved de aegatiske Øer i Aaret 241, at Poenerne, hvis Kræfter vare udtømte ved den langvarige Krig, bade om Fred.

Slag — impetus. lande — appellere ad. værgeløs — inermis. stille ligeoverfor — opponere. stille — ferre. Halvdelen — dimidia pars. Eryx Gen. Erycis. tilføje Tab — inferre detrimentum. Strejftog — incursio. vinde — reportare. de aegatiske Øer — insulae Aegates. udtømme — exhaurire.

I Bedømmelsen deltog, foruden den tilstedeværende Formand for Undervisningsinspektionen og den fra denne sendte Meddomsmand samt Skolens Lærere, for Naturhistoriens Vedkommende Justitssekretær ved Viborg Landsoverret Morville.

Udfaldet ses af de tilføjede Oversigter B 1 og 2.

B1. Aarsprøve for 4. Kl. og Afgangsprøve af højere Grad for Realdiscipler af Skolen.

	Retning.	Dansk, skriftlig.	Tysk.	Fransk.	Latin, mundt. og skr.	Engelsk.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Arithmetik.	Geometri.	Gresk.	Naturlære.	Udfald.	Points	
															ialt.	i afsluttede Fag.
Andersen. Henry M.S.	Realdspl.	mg	mg÷	ug÷	”	mg	ug÷	g÷	ug÷	mg	mg+	”	mg+	Best.	76	”
Christensen. Erik . .	Std. spr.- hist.	mg	ug÷	mg+	ug÷	”	mg÷	ug÷	mg	ug	mg+	ug÷	”	Best.	81	38
van Deurs. Carl Sch.	Std. spr.- hist.	mg+	mg+	mg+	mg÷	”	mg	ug÷	mg÷	mg+	mg+	g+	”	Best.	76	36
Graakjær. Andreas .	Std. spr.- hist.	mg+	mg+	mg+	mg÷	”	ug	ug÷	ug÷	mg	ug÷	ug÷	”	Best.	80	37
Hoff. Martin Ldv. .	Std. spr.- hist.	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	”	mg+	g	g÷	g÷	mg	g÷	”	Best.	62	26
Isager. Christen . . .	Std. spr.- hist.	ug÷	mg	mg+	g+	”	mg+	ug÷	mg+	ug÷	ug÷	mg	”	Best.	78	37
Jensen. Jens	Std. spr.- hist.	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”	”
Jensen. Peder Chr. .	Std. spr.- hist.	mg	mg	mg÷	mg	”	mg+	mg	mg÷	ug÷	ug	mg	”	Best.	78	36
Lassen. Alexander .	Std. spr.- hist.	g+	mg	mg÷	mg	”	mg+	g+	mg	mg+	mg	mg	”	Best.	74	34
Munk. Sør. Ank. . .	Std. spr.- hist.	mg÷	mg	mg+	g	”	mg+	g÷	g÷	ug÷	g+	md+	”	Best.	54	28
Møller. Axel	Std. spr.- hist.	mg+	mg÷	frv.	ug÷	”	frv.	ug	mg	ug÷	mg+	frv.	”	”	”	36
Preisler. Arne J. . .	Realdspl.	g	mg÷	mg	”	mg÷	tg÷	tg÷	mg÷	ug÷	mg÷	”	mg+	Best.	55	”
Stochholm. Carl . . .	Std. spr.- hist.	g+	mg	mg÷	g+	”	mg	g÷	mg÷	g÷	g÷	g	”	Best.	60	24
Wolf. Edvard	Std. spr.- hist.	mg	ug÷	mg+	ug÷	”	g+	mg+	mg	mg+	mg	mg	”	Best.	73	36

**B 2. Aarsprøve for 4. Klasse; Privatister
af spr.-hist. Retng.**

	Tysk.	Geografi.	Naturhist.	Arithmetik.	Geometri.	Udfald.	Points.
Iversen. Jes	mg ÷	ug	ug	mg	mg ÷	Best.	36
Jensen. Jens Kr. .	g ÷	ug ÷	mg	tg ÷	tg	Best.	18
Madsen. Sofus Jhn.	mg ÷	ug	mg ÷	mg +	g ÷	Best.	32
Terkelsen. Enevold	mg ÷	mg +	mg ÷	g ÷	mg	Best.	31

Prøven bestodes altsaa af de to Realdisciple, der sad i Klassen, nemlig:

1. Henry Martin Severin **Andersen**, Søn af Handelsagent M. P. Andersen i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1878, fyldt 16 Aar d. 18. Febr. 1882; og
2. Arne Jensen **Preisler**, Søn af afd. Kjøbm. Jens C. F. Preisler i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1877, fyldt 17 Aar d. 2. Juli 1882.

Desuden opnaaede ogsaa 11 andre Disciple i Kl. det Tal Points (33), der er sat som Vilkaar for, at de kunne opnaa Rettigheder jevnstids med Realdisciple, der have bestaaet Afgangsprøve af højere Grad. Og iblandt disse var der en, som vilde nøjes med at have opnaaet disse Rettigheder og ikke fortsætte sin Skolegang videre, nemlig:

Martin Ludvig **Hoff**, Søn af Landinspektør og Godsforvalter paa Tjele, G. L. F. Hoff i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1877, fyldt 17 Aar d. 20. Juni 1882.

Derimod var der en Discipel, der blev greben i at modtage fremmed Hjælp ved Udarbejdelsen af

den latinske Stil og derfor blev forment Deltagelse i Klassens Aarsprøve.

c. Latinprøve for Farmaceuter

er, siden Beretningen sluttedes i forrige Aars Indbydelsesskrift, bleven afholdt 3 Gange ved Skolen, nemlig:

d. 29. Januar d. A. over Discipel paa Ny-Apothek i Viborg Jørgen Peter **Dahl**, som opgav at have læst Forchhammers Læsebog samt de 33 første Kapitler af 1. Bog af Cæsars Gallerkrig. Overhørelsen udførtes af Rektor Lefolii med Tilkaldelse som Meddommer af en af Latinskolens Latinlærere, Adjunkt Ramsgaard, og Examinanden tilkjenndtes Karakteren g+, hvorefter han i Henhold til den kongelige Anordning af 30. Avgust 1881 „angaaende en Sammensmeltning af de tvende Afgangsexamener for Realdisciple af lavere og højere Grad samt de tvende almindelige Forberedelsesexamener af lavere og højere Grad ved Universitetet til en enkelt almindelig Forberedelsesexamen“, § 7, erklæredes for at have **bestaaet** Prøven;

d. 23. Februar d. A. over to Disciple fra Skive Apothek, nemlig Peter Anæus Smidt **Jensen** og Hans Peter Feller **Møller**, som begge foruden Forchhammers Læsebog opgav at have læst af Cornelius Nepos Miltiades, Themistokles, Aristides og 3½ Kapitel af Pausanias. Overhørelsen udførtes som forrige Gang, og Examinanderne tilkjenndtes henholdsvis Karaktererne godt÷ og godt, hvorefter de begge i Henhold til oven nævnte Anordning i Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 28. September 1881 til Rektoratet for N. N. Kathedralskole, 1.

Stykke (se forrige Aars Indbydelsesskrift Sd. 92) fik hver sit Vidnesbyrd for at have **bestaaet** Prøven; og endelig Onsdagen d. 18. April d. A. over en af Disciplene i Skolen, nemlig Kai **Schöning** i Realafdelingen af 4. Kl., som foruden Forchhammers Læsebog opgav at have læst 3. og 4. Bog af Evtropius samt de 5 første Kapitler af 5. Bog. Overhørelsen udførtes af Rektor Lefolii med Tilkaldelse som Meddommer af Adjunkt, Lærer i Latin Giersing; og Examinanden tilkjendtes Karakteren meget godt, hvorefter han fik Vidnesbyrd for at have **bestaaet** Prøven.

a. Halvaarsprøven blev i Aar, som Følge af Afskaffelsen af daglige Karakterer, hvorom der nedenfor vil blive givet Meddelelse, — for at Disciplene selv saa vel som deres Forældre kunde faa Lejlighed til at se hver enkeltes Stilling udtrykt ved de tilvante Tegn — med Undtagelse af ganske enkelte Fag afholdt fuldstændig i den sidste Halvdel af Januar Maaned, saa at Rektoren deltog i Bedømmelsen af samtlige skriftlige Arbejder med Undtagelse af de matematiske og i saa mange af de mundtlige Prøver, som det var muligt for ham at overvære, medens ellers Bedømmelsen udførtes af en Lærer til foruden den vedkommende Faglærer, der besørgede Overhøringen.

b. Optagelsesprøven over de Disciple, der var meldte til at gaa over fra Forberedelsesskolen til Kathedralskolen, blev afholdt saaledes, at den udgjorde en Del af den samlede Aarsprøve for begge Skoler, idet i hvert Fag vedkommende Lærer i Kathedralskolens 1. Klasse i Forening med Faglæreren i Forberedelsesskolens øverste Klasse udførte Bedømmelsen, og den endelige Afgjørelse om Optagelsen blev truffen ved Lærermødet efter Afslutningen af den hele Aarsprøve. Over de andre Disciple, der var meldte til Indtrædelse enten i Forberedelsesskolen eller i Kathedralskolen, holdtes Optagelsesprøven paa sædvanlig Maade Onsdagen d. 5. Juli, saaledes at hver Discipel i hvert Fag blev

prøvet af den Lærer, der i Aarets Løb havde undervist i Faget i den Klasse, der var nærmest under den, han var indmeldt til. To Disciple, der var indmeldte til 5. Klasse, men alt havde bestaaet Prøven i de for deres Retning med 4. Klasse afsluttede Fag ved det v. Westenske Institut i Kjøbenhavn, blev, da de ikke i de gamle Sprog var komne vidt nok til at kunne underkaste sig Optagelsesprøve til Klassen, optagne i denne uden Prøve, imod at de forud afgav skriftlig Forpligtelse til at ville blive i denne Klasse to Aar; for deres Vedkommende vil altsaa den nu forestaaende Aarsprøve komme til at gjælde som Optagelsesprøve.

c. Offentlig Prøve i Gymnastik holdtes for Forberedelsesskolens Vedkommende Torsdagen d. 10. Maj Kl. 10—11, saaledes at Kptn. Schultz af Fodfolket og Kathedralskolens Gymnastiklærer Adj. Petersen deltog i Bedømmelsen, og for Kathedralskolens Vedkommende samme Dag Kl. 11—2, saaledes at Kapt. Schultz og Forberedelsesskolens Gymnastiklærer Kapt. af Fodfolket Laurup deltog i Bedømmelsen, og i Sang Onsdagen d. 9. Maj Kl. 5.

II. Disciplene.

Da Meddelelsen i forrige Aars Indbydelsesskrift sluttedes d. 15. Maj f. A., talte Kathedralskolen 90 Disciple og Forberedelsesskolen 50, tilsammen 140 Disciple, hvis Fordeling efter Fag og Retning kunde ses af en i Indbydelsesskriftet meddelt Oversigt. Ved Udgangen af Maj Maaned udtraadte af 1. Klasse Erik Bierring, for at han i Hjemmet kunde blive forberedt til Konfirmation og derefter komme til Handelen, og midt i Juni Maaned af samme Klasse Victor Bierager, hvis Fader var bleven forflyttet andensteds hen; fremdeles af Forberedelsesk. B ved Udgangen af Juni Maaned Emil Essemann, for at han paa anden Maade kunde faa den Undervisning, han endnu behøvede. Efter

overstaaet Afgangsprøve afgik, som tidligere meddelt, fra Skolens 6. Klasse 9 Disciple og fra 4. Kl.'s Realafdeling 2 Disciple. Desuden udtraadte før det ny Skoleaars Begyndelse af den nydannede 5. Klasse Martin Ludvig Hoff for at komme til Gartneriet, af 3. Kl. Johan Jensen og Svend Gad, som begge kom til Handelen, af 2. Kl. Bruno Preisler, som kom i Tømmerlære, og Viggo Bie, og af 1. Kl. Harald Kier, Aage Krohn og Laurits Fasting, de fire sidst nævnte, for at de paa anden Maade kunde faa den Undervisning, de hver efter sin Bestemmelse endnu trængte til. Endelig udtraadte der af Forberedelsesklassen B 22 Disciple, som optoges i Kathedralskolens første Klasse.

Saaledes tiltraadte begge Skoler det ny Skoleaar med tilsammen i alt 118, Kathedralskolen med 69 og Forberedelsesskolen med 27 af de ældre Disciple. Foruden de oven nævnte 22 Disciple, som fra Forberedelsesskolen gik over til Kathedralskolen, optoges der ved Skoleaarets Indgang i denne 18 Disciple, som kom andensteds fra, og i Forberedelsesskolen 13, saa begge Skoler tilsammen aabnede indværende Skoleaar med 149 Disciple, hvoraf der i Kathedralskolen sad 109 og i Forberedelsesskolen 40.

Som det blev meddelt i forrige Aars Indbydelseskraft, havde Ministeriet givet Skolen Tilsagn om forøget Lærerkraft, saa fremt det ved Begyndelsen af dette Skoleaar viste sig nødvendigt at dele Kathedralskolens første Klasse i en studerende og en Realafdeling. Blandt de 39 Disciple, der kom til at sidde i denne Klasse, var der imidlertid kun 11 Realdisciple, saa at den studerende Afdeling kom til at rumme 28 Disciple. For at raade Bod paa dette

Misforhold og undgaa at have det sidst nævnte store Tal Disciple i én Klasse, søgte Rektoratet under 29. Avgust Ministeriets Tilladelse til at foretage en Omordning, hvorved der fra Midten af September Maaned, da den ugentlige Timefordeling af andre Grunde maatte omlægges, kunde dannes to Afdelinger af 1. Klasse, som begge indeholdt baade studerende og Realdisciple, men saaledes, at de studerende Afdelinger af begge de ny, sideordnede Klasser fik hver sin Lærer i Latin, hvorimod samtlige Realdisciple i deres særlige Timer skulde undervises sammen; og under 2. September tilstødte Ministeriet denne Omordning.

I Aarets Løb er der hidtil optaget i Kathedralskolen 3 Disciple (blandt dem den efter Aarsprøven 1882 udtraadte M. L. Hoff) og i Forberedelsesskolen 3. Derimod er der hidtil af Kathedralskolen udtraadt 5 Disciple, nemlig ved Slutningen af September Maaned af 1. Kl. Arthur Petersen, som skulde til Handelen; d. 4. Oktober af 2. Kl. Peter Nielsen, hvem der ikke var bleven tillagt saa stor en Understøttelse, som han behøvede for at kunne fortsætte sin Skolegang; d. 20. November af 3. Klasse Carl Heise, som fulgte sin Fader til Roskilde; og d. 10. Maj af 3. Kl. Tøger Koch, som skulde til Boghandelen, og af 1. Kl.'s Realafdeling Aage Lefolii, som skulde indtræde i en Fagskole for Bygnings-snedkere; og d. 22. September af Forberedelsesskolen Frode Scharling, som optoges i sin Farbroders Hus i Randers og derfor sattes i Skole i denne By.

Saaledes tælle begge Skoler nu d. 11. Maj 1883 tilsammen 149 Disciple, hvoraf der i Kathedralskolen sidder 107 og i Forberedelsesskolen 42

Disciple; deres Fordeling efter Klasse, Fag og Retning ses af nedenstaaende Oversigt.

Skole.	Klasse.	Studerende.			Realdisciple.			I alt.
		spr.-hist.	math.-naturv	til-samn.	med 2 levende Sprog.	med 3 levende Sprog.	til-samn.	
Kathedralskolen.	6	10	"	10	"	"	"	10Dspl.
	5	13	"	13	"	"	"	13 —
	4	8	"	9	"	"	"	13 —
	3	15	"	15	"	"	"	15 —
	2	"	"	15	"	"	"	19 —
	1 b	"	"	14	"	"	"	19 —
	1 a	"	"	14	"	"	"	18 —
	til-samn.	46	1	90	6	11	17	107Dspl.
Forbrøds-skolen.	b	"	"	"	"	"	"	23Dspl.
	a	"	"	"	"	"	"	19 —
	til-samn.	"	"	"	"	"	"	42Dspl.
i alt	46	1	90	6	11	17	149Dspl.	

Sondringen mellem de to Afdelinger af Realdisciplene har sin Grund i den ved Anordningen af 30. Avgust 1881 om en almindelig Forberedelsesexamen § 2 og 3 (forrige Aars Indbydelsesskrift Sd. 84 og 85) truffne Bestemmelse, hvorefter kun de Disciple, der agte at indstille sig til Afgangsexamen i Mathematik ved den polytekniske Lærestanstalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever, behøve at bestaa Prøve i 3 levende Sprog, medens de øvrige foruden Engelsk kun skulle underkaste sig Prøve i et af de to levende Sprog, Fransk eller Tysk efter frit Valg. Hidtil har her ved Skolen alle de vedkommende Disciple valgt Tysk.

Ligesom Kathedralskolens Disciple i Aarets Løb i de blandede Klasser i de Timer, hele Klassen har været samlet i, har siddet mellem hinanden efter Bogstavrækken, uden Hensyn til, om de har været Realdisciple eller studerende, saaledes stilles de ogsaa i efterfølgende Oversigt mellem hinanden, medens for de fire nederste Klassers Vedkommende ved enhver især et let forstaaeligt Mærke angiver hans Retning; ved alle angives Faderens Stilling og Bopæl, for saa vidt den ikke er i Viborg; ved de ny optagne, efter Ministeriets Forskrift i Rundskrivelse af 9. Avg. 1871, tillige enhvers Fødselsdag og Fødselsaar.

Kathedralskolens 6. Klasse.

1. Bertelsen. Jens (Skolelr. i Øster-Vandet, Hillerslev Hrd., Thisted Amt.) — 2. Gnudtzmann. Alb. Th. (Provst, hidtil Sognepr. for Vammen m. fl. Sogne i Nørlyng Herred, Viborg Stift.) — 3. Gudiksen. Anders, (Gaardm. i Risum, Aasted Sogn, Harre Hrd. i Salling.) — 4. Hansen. Andreas (Gaardm. i Gullev, Hovbjerg Hrd., Viborg Amt.) — 5. Kjærgaard. Anders (Gaardm. i Skinnerup, Hundborg Hrd., Thisted Amt.) — 6. Rønne. Jørgen (Sognep. for Søndbjerg og Odby Sogne i Refs Hrd. i Thy.) — 7. Skibsted. Nicol. (Overretsassessor). — 8. Vestergaard. Rasm., tidligere kaldet Rasmussen (Husm. i Træholt, Højbjerg Sogn, Lysgaard Hrd., Viborg Amt.) — 9. Yde. Anton H. (Skolelr. i Hundborg, Hundborg Hrd. i Thy.) — 10. Ørbech. Aug. L. (Assistent).

5. Klasse.

1. Christensen. Erik (Gaardm. i Hindberg, Levring Sogn, Lysgaard Hrd., Viborg Amt.) — 2. Christensen. Jens (Grønbæk), født d. 3. Septbr. 1865

Søn af Gaardm. Christen Kielsen i Jersild, Avlum Sogn, Hammerum Hrd. — 3. van Deurs. C. S. (afd. Landstingsskrtr.) — 4. Graakiær. Andreas (Murer i Holstebro.) — 5. Isager. Christen (Stiffader Gaardm. Overby i Hinge, Lysgaard Hrd., Viborg Amt). — 6. Jensen. Pdr. Chr. (Gaardmand i Lindbjerg, Hanbjerg Sogn, Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt). — 7. Lassen. Alexander (afd. Kbmd.). — 8. Munk. Sør. Ank. (Skolelr. i Ringe, Gudme Hrd. paa Fyn). — 9. Møller. Aksel (hidtil Sognep. for Sejling og Sinding Sogne i Lysgaard Hrd., Viborg Amt). — 10. Stockholm. Carl (Kbmd.). — 11. Svendsen. Niels, født d. 23. Nvbr. 1864, Søn af Indsiddet i Lund (Gjellerup Lund), Gjellerup Sogn, Hammerum Hrd. Christen Svendsen. — 12. Wolf. Edvard. (Amtsforvalter).

4. Klasse.

1. Andersen. Carl, Handelsagent; *Rl.*, 3 *Spr.*
 — 2. Bang. Christian (Ovrlr. ved Kathedrlsk., Dr. phil.); *sprgl.-hist.* — 3. Barner. Martinus (Konditor); *sprgl.-hist.* — 4. Blichfeldt. Vilh. (Expeditionssekr. ved Kreditforening.); *sprgl.-hist.* — 5. Boas. Johan. (Proptr. paa Baadsgaard i Højslev Sogn, Fjends Hrd., Viborg Amt); *sprgl.-hist.* — 6. Bramhelt. William Anton, født d. 19. Juli 1867, Søn af afd. Fuldmægtig Valdemar Bramhelt, Fostersøn af General Bramhelt i Viborg; *Rl.*, 2 *Spr.* — 7. Bruun. Andreas (Landvæskom. Etatsr. paa Asmild Kloster i Nørlyng Hrd., Viborg Amt); *math.* — 8. Dam. Lars P. (Gaardejer i Lyngs, Refs Hrd., Thisted Amt); *sprgl.-hist.* — 9. Faber. Carl (Herredsfoged); *sprgl.-hist.* — 10. Gade. Christen (Boelsmand i Sevel, Ginding Hrd., Ringkjøbing Amt); *spr.-hist.* —

11. Jensen. Jens (Bogholder); *sprgl.-hist.* — 12. Jensen. Otto (Detajlhndl. i Rosmus, Sønder Hrd., Randers Amt); *Rl., 3 Spr.* — 13. Schøning. Kai (Oberst af Fodfolket); *Rl., 3 Spr.*

3. Klasse.

1. Brostrøm. Axel (Handelsgartner); *sprgl.-hist.*
 — 2. Carstensen. Theod. (afd. Branddirektør i Blokhus, Enken bor i Viborg); *sprgl.-hist.* — 3. Christensen. Vilh. (Kbm. Th. Chr.); *sprgl.-hist.* — 4. Hammer. Rolf (Farver i Silkeborg); *sprgl.-hist.* — 5. Harrsen. Boy Harro Heinrich, født d. 18. Juli 1868, Søn af Prprtr. Harro Heinrich Harrsen i Bjødstrup, Gjellerup Sogn, Hammerum Hrd.; *sprgl.-hist.* — 6. Hjort. Carl Emil (afd. Herredsfuldm.); *sprgl.-hist.* — 7. Hoff. Villiam (Landinsp., Godsforvalt.); *sprgl.-hist.* — 8. Jensen. Hother (Bogtrykker i Skive); *sprgl.-hist.* — 9. Kjærgaard. Peder (Gaardm. i Smollerup Sogn, Fjends Hrd., Viborg Amt); *sprgl.-hist.* — 10. Kristensen. Anders, født d. 15. Marts 1864, Søn af Husmand Kristen Madsen i Almtofte, Hørup Sogn, Lysgaard Hrd.; *sprgl.-hist.* — 11. Krohn. Volmer (prakt. Læge paa Kalø, Bregnet Sogn, Øster-Lisbjerg Hrd., Randers Amt); *sprgl.-hist.* — 12. Møller. Jørgen (Kancelliraad, Sagfører i Hammel, Gjern Herred, Skanderborg Amt); *sprgl.-hist.* — 13. Thomsen. Frdr. (Bogholder ved Kreditforen.); *sprgl.-hist.* — 14. Tølbøl. Carl Jensen, født d. 9. Juni 1865, Søn af Gaardm. Jens Sørensen Tølbøl i Skyum, Hassing Hrd., Thisted Amt; *sprgl.-hist.* — 15. Valeur. Hans (afd. Brygger i Aalborg, Ejer af Nørre-Vosborg); *sprgl.-hist.*

2. Klasse.

1. Andersen. Søren (Ejer af Kølbygaard i Hund-

strup Sogn, Hillerslev Hrd., Thisted Amt); *stud.* — 2. Andersen. Viggo (Høker i Skive); *stud.* — 3. Christensen. Jens Tolsgaard (Gaardejer, Sognefoged i Vejrum Sogn, Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt); *stud.* — 4. Hammer. Olaf Vilhelm Gregorius, født d. 28. Juli 1868, Søn af Sognepræst for Rimsø og Kastbjerg Sogne i Nørre Hrd., Randers Amt ved Grenaa Thomas Laurits Hammer; *stud.* — 5. Holst. Olaf (Fabrikant); *stud.* — 6. Jensen. Jens Jørgen, født d. 30. April 1866, Søn af Husm. Rasmus Jensen i Stendstrup, Rostrup Sogn, Hindsted Hrd., Aalborg Amt; *stud.* — 7. Jensen. Jens Kristian, født d. 14. December 1866, Søn af Gaardmand Niels Jensen i Øster Ølby, Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt; *stud.* — 8. Koch. Johan Peter (Sognepr. for Dragstrup m. fl. Sogne i Nørrehrd. paa Mors); *Rl., 3 Spr.* — 9. Krohn. Helge, Broder til Nr. 12 i 3. Kl.; *stud.* — 10. Mogensen. Mogens (Ejer af Bjerring Mølle i Sønderlyng Herred, Viborg Amt); *Rl., 3 Spr.* — 11. Pedersen. Christen Kirk (Gaardm. [Kirkgaard] i Harboøre, Vandfuld Hrd., Ringkjøbing Amt); *stud.* — 12. Pedersen. Peder Andersen, født d. 2. Decbr. 1868, Søn af Ejeren af Thorum Præstegaard i Thorum Sogn, Nørre Hrd. i Salling, Hans Pedersen; *stud.* — 13. Rendtorff. Theodor (Prptr. paa Vindum-Overgaard i Vindum Sogn, Middelsom Hrd., Viborg Amt); *stud.* — 14. Ring. Volmer (Læge i Skive); *stud.* — 15. Schade. Cornelius (Prprt. paa Frøslevgaard, Sønder-Herred paa Mors); *Rl., 3 Spr.* 16. Schæfer. Theod. (Gasværksbest.); *stud.* — 17. Steenstrup. Harald (Prptr. paa Kvistgaard i Veirum Sogn, Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt); *stud.* — 18.

Thranum. Carl (Kbm.); *stud.* — 19. Wohnsen. Peter (Prokurator); *stud.*

1. Klasse b.

1. Bang. Søren Johannes, født d. 15. Juni 1870, Broder til Nr. 2 i 4. Kl.; *stud.* — 2. Boas. Ole Kristoffer, f. d. 3. Juli 1868, Br. til Nr. 5 i 4. Kl.; *stud.* — 3. Christensen. Hans Christian Dyring, f. d. 17. Oktbr. 1870, Br. til Nr. 3 i 3. Kl.; *Rl., 3 Spr.* — 4. Christiansen. Jens Christian Emarius, f. d. 17. Marts 1871, S. af Skovfoged Jacob Dorthenius Chr. paa Krathuset ved Viborg; *Rl., 3 Spr.* — 5. Deichmann. Anders Fredrik, f. d. 20. Nybr. 1868, S. af Forpagter Henrik Friedrich D. paa Sottrup, Stepping Sogn ved Haderslev, Fostersøn af Proptr. Lundsgaard paa Langesgaard, Grinderslev Sogn i Salling; *Rl., 2 Spr.* — 6. Dige. Helmuth Villiam, f. d. 14. Marts 1870, S. af Kjøbmand og Konsul i Skive Peter Ingvar D.; *stud.* — 7. Fischer. Mart. (Kbm.); *Rl., 3 Spr.* — 8. Fog. Carl David (Urmgr.); *stud.* — 9. Glud. Einar, f. d. 3. April 1871, S. af Prokurator Gerhard Emil Gl. i Højbjerg, Lysgaard Hrd.; *stud.* — 10. Halberg, Olaf Karl Kristian, f. d. 23. Avg. 1870, S. af Kbm. Carl Cilius Jacob Rud. H. i Viborg; *stud.* — 11. Herskind, Alfred, f. d. 5. Marts 1870, S. af Prptr. Anders H. paa Ørslevkloster i Fjends Hrd.; *stud.* — 12. Hoff. Ejnar, f. d. 18. Juni 1870, S. af Landinspektør og Godsforvalter Gust. Ferdin. Leop. H. i Viborg; *stud.* — 13. Jespersen. Jesper (Murer i Gl.-Asmild ved Vib.); *stud.* — 14. Johansen. Christian Johan, f. d. 15. Juli 1871, S. af Avlsmand Carl Johan J. i Viborg; *stud.* — 15. Møller. Jens Christian Andersen, f. d. 6. Sptbr. 1868, S. af Gaardm. og Sognefoged Anders Sørensen M. af Overlund

Mark ved Viborg; *stud.* — 16. Paludan. Otto Helge, f. d. 3. Januar 1870, S. af Sognepr. for Torslev og Svenstrup Sogne i Øster Han-Hrd., Hjøring Amt Otto Frdr. P.; *stud.* — 17. Rahbek. Ove Jacob, f. d. 1. Juli 1870, S. af Premierløjtn. Mathias R. ved Sparkjær St.; *stud.* — 18. Sørensen. Andreas — Degn, f. d. 5. Oktbr. 1870, S. af Hattemager Søren S. D. Viborg; *stud.* — 19. Thomsen. Jul., Brod. til Nr. 13 i 3. Kl.; *Rl.*, 2 *Spr.*

1. Klasse a.

1. Andersen, Jens Peter, f. 16. Juli 1870, S. af Kbm. Christen A. i Vib.; *stud.* — 2. Balle. Carl (Prpt. paa Spøtrup, Røding Sogn i Salling); *Rl.* 2 *Spr.* — 3. Bruhn. Asger, f. d. 24. Novbr. 1870, S. af Byfoged og Borgmester i Viborg Frdr. Christian B.; *stud.* — 4. Esmann. Holger, f. d. 5 Febr. 1870, S. af Prokurator og Kasserer ved Kreditforen. i Vib. Georg Theophil. E.; *stud.* — 5. Faber. Valdemar, f. d. 11. Juni 1869, S. af Herredsfoged Gottfr. F. i Viborg; *stud.* — 6. Feddersen. Henry Louis, f. d. 16. Maj 1869, S. af Adj. ved Skolen Arthur Fredr. F.; *Rl.* 2 *Spr.* — 7. Feddersen. Michael Ernst Harald, f. d. 14. Januar 1871, Broder til Nr. 6; *stud.* — 8. Gronemann. Rasmus Fredrik, f. d. 2. Maj 1870, S. af Kbm. Rasm. Christian Gr. i Vib.; *Rl.* 3 *Spr.* — 9. Gronemann. Hans Rob., Brod. til N. 8; *stud.* — 10. Hansen. Johan Peter, f. d. 2. Sptbr. 1870, S. af Avlsbruger Hans Christian H. i Vib.; *stud.* — 11. Hansen. Jørgen Christian, f. d. 4. Juni 1870, S. af Arbejdsmand Hans Christian H. i Horne paa Fyn, Fostersøn af Asylmoder, Frøk. Koefoed i Vib.; *stud.* — 12. Hedemann. Gjehard Oscar, f. d. 18.

Avg. 1869, S. af Prptr. Oscar Erik Jul. H. paa Nyholm i Haasum Sogn, Røding Hrd. i Salling; *stud.* — 13. Jensen. Peder (Overgaard), f. d. 16. Juli 1867, S. af Gaardm. i Mollerup, Ørum Sogn, Sønderlyng Hrd., Viborg Amt Peder J. (O.); *stud.* — 14. Lefolii. Regner, f. d. 26. Decbr. 1869, S. af Skolens Rektor Hans Henrik L.; *stud.* — 15. Løgstrup. Elof, f. d. 20. Febr. 1870, S. af Karethmager Peder Andreas Laur. L. i Vib.; *stud.* — 16. Rønne. Svend Ejnar Bjørn, f. d. 18. Sptbr. 1868, Br. til N. 6. i 6. Kl.; *stud.* — 17. Schade. Fredrik, f. d. 17. Febr. 1871, S. af Kbm., Konsul Aug. Hagbarth Sch. i Nykjøbing paa Mors; *Rl. 3 Spr.* — 18. Schæfer. Viggo Conrad Christian Falgreen, f. d. 27. Septbr. 1870, Br. til Nr. 16 i 2. Kl.; *stud.*

Forberedelsesklasse b.

1. Andersen. Otto Henry Andreas, f. d. 24. Fbr. B70; Stiffader Handelsagent Adolph Olvig i Viborg. — 2. Bache. Vlh. (Jernvejsdriftsinspektør). — 3. Bæch. Carl (Mølleforpagter i Vejle). — 4. Bendix. Fdr. (Kbm.) — 5. Brostrøm. Rasm. Br. til N. 1 i 3. Kl. — 6. Christiansen. Albr. (Fosterfdr. Marchandier). — 7. Gad. Knud (Overlæge ved Sindssygeantalten). — 8. Henriksen. Conr. (Slagtermester). — 9. Ioff. Sigurd, Br. til N. 7 i 3. Kl. — 10. Holst. Car, Br. til Nr. 5 i 2. Kl. — 11. Jørgensen. Gustav, hos Overlr. Dr. Bang. — 12. Lilliendskjold. Gust. von (Brygger). — 13. Mulvad. Carl (Fuldmægtig). — 14. Munch. Peter (Ejer af Skabermølle i Rind Sogr Middelsom Hrd., Viborg Amt). — Munch. Valdar., Br. til Nr. 14. — 16. Mølgaard, Joach. (Sagfører) — 17. Petersen. Ptr. (Kbm.) — 18. Rendtorff. Jul. Br. til Nr. 13 i 2. Kl. — 19. Sixhøj. Chr.

(Kontorist). — 20. Thomesen. Johns. (afd. Kbm.)
 — 21. Thranum. Andreas, Br. til Nr. 18 i 2. Kl. —
 22. Thranum. Joach. Otto. Br. til Nr. 21. — 23.
 Thranum. Otto Frdr. (Læderhandler).

Forberedelsesklasse a.

1. Andersen. Chr., Br. til Nr. 1 i 1. Kl. a. — 2.
 Bech. Erik Peter Georg, f. d. 22. Nvbr. 1872, S. af
 Overintendant Ole Cosmus Nielsen B. — 3. Berthel-
 sen. Christen (Detailhndlr.) — 4. Bruhn. Helge, f.
 d. 27. Juni 1872, Br. til Nr. 3 i 1. Kl. a. — 5. Bruun.
 Christian Anton Reinhold, f. d. 13. Decbr. 1871, S.
 af Fabrikant Chr. Reinhold Ant. Br. paa Sønder-
 mølle i Asmild Sogn. — 6. Daae. Albert Chr. So-
 phus, f. d. 19. Juni 1872, S. af Avlsbruger Anders
 D. i Viborg. — 7. Essemann. Henr. (afd. Kbm.) —
 8. Feddersen. Valdemar Gustav Frdr., f. d. 22. Marts
 1873, Br. til Nr. 6 og 7 i 1. Kl. a. — 9. Glud. Vil-
 helm, f. d. 10. Januar 1873, Br. til Nr. 9 i 1. Kl. b
 — 10. Hagn. Dirck (Dr. med., Læge). — 11. Kielsen
 Johannes, f. d. 5. April 1870, S. af Prpstr. Peder K
 paa Nørreris i Lynderup Sogn, Rinds Hrd., Viborg
 Amt. — 12. Lassen. Johannes Christian Emanue,
 f. d. 24. Maj 1872, S. af Drejer Mathias Gust. L. i
 Viborg. — 13. Melskens, Ivar Chr. Rønsholt, f. d.
 17. Avg. 1872, S. af Ovrhg. Joh. Frdr. M. i Vibog.
 — 14. Nielsen. Niels Peter, f. d. 4. Januar 1833,
 S. af Skræderm. Jørg. Ant. N. i Vib. — 15. Päu-
 dan. Daniel Andreas, f. d. 26. Febr. 1872, S. af Eyg-
 mester Hother Aug. P. i Vib. — 16. Preisler. Jen-
 jamin Georg Sporon, f. d. 9. Avg. 1872. S. af Kbm.
 G. P. i Vib. — 17. Siersted. Hans Bagger, f. d. 3.
 Juni 1873, S. af Kbm. Frdr. S. i Vib. — 18. Per-
 mansen, Olaf Christoffer Krabbe, f. d. 14. Januar

1872. S. af Møllejejer Chr. Joach. T. i Vib. — 19.
Weldingh. Vldmr. (Kptn.) —

III. Arbejdets Ordning.

a. Fag- og Timefordeling.

Efter at Ministeriet under 14. Marts f. A. havde meddelt Rektoratet, at det, saa fremt der ved Begyndelsen af det kommende Skoleaar i de lavere Klasser maatte fremkomme en Nødvendighed for at dele en eller to Klasser i en studerende og en Realafdeling, vilde være villigt til at tilstaa Skolen en dertil svarende Forøgelse i Lærerkraften, viste det sig efter Afholdelsen af Optagelses- og Aarsprøven, at den ny 2. Klasse ikke vilde blive saa stor, at der var Anledning til at benytte Ministeriets Tilsgagn for dens Vedkommende. Derimod vilde første Klasse komme til at begynde med 39 Disciple, og den maatte da deles.

Under 16. Juni f. A. udkom en kongelig Anordning om nogle Forandringer i og Tillæg til de i Anordningen af 5. Avgust 1871 angaaende Undervisningen i de lærde Skoler indeholdte Bestemmelser; og under 21. Juni udsendte Ministeriet et ved denne Anordning foranlediget Cirkulære til samtlige Rektorer ved de lærde Skoler. For Realundervisningens Vedkommende vilde Skoleaaret 1882—83 være det første, der skulde afsluttes ved en efter den kongelige Anordning af 30. Avgust 1881 ordnet almindelig Forberedelsesexamen.

De saaledes givne Forhold maatte afgive Rettesnoren for Rektoratets Forslag til Fag- og Time-

fordeling for indeværende Skoleaar, under hvilket der dog i enkelte Forhold kun kunde ordnes en Tilstand, der maatte være beregnet paa at danne en Overgang, navnlig til den efter den først nævnte kongelige Anordning fuldstændig afpassede Undervisningsgang. Og under 28. Juli bifaldt Ministeriet Rektoratets Forslag, dog med den Bemærkning, at Ministeriet skulde anmode Rektoratet om „at drage Omsorg for, at Antallet af Timer i Fransk, saa snart Lejlighed gaves, forøgedes til 18, nemlig 3 i 3die Kl., mod at 1 Time i Geografi i samme Klasse bortfaldt.“

Under 28. Juni f. A. havde Ministeriet tilmeldt Rektoratet, at det, efter en af Adjunkt Arthur Feddersen indgiven Ansøgning om Tilladelse til at foretage en Rejse til Udlandet for Tiden fra 15. August til 15. September s. A. for at gjenneemgaa en Kur ved et Bad, meddelte ham den ansøgte Rejsetilladelse, saaledes at Undervisningen i hans Fag under hans Fraværelse skulde besørges ved Vikariat af Skolens andre Lærere mod sædvanlig Extratimebetaling, nemlig 1 Krone Timen. Og da Adj. Feddersen under 7. Avg. meddelte, at han savnede de fornødne Midler til at iværksætte det af hans Læge ham foreskrevne Ophold i Karlsbad, gav Ministeriet under 21. August sit Minde til, at den Rektoratet en Gang givne Bemyndigelse til i det nævnte Tidsrum at lade Undervisningen i Adjunkt Feddersens Fag besørge ved Vikariat ogsaa maatte gjælde for det Tilfælde, at Rejsen skulde blive begrænset til et Rekreationsophold inden for Landets Grænser.

Ved Skrivelse af 21. August f. A. meldte Mi-

nisteriet Rektoratet, at det samme Dag havde beskikket Cand. philol. Jens Clausen Thorsen til Timelærer ved Viborg Kathedralskole fra d. 19. s. M. at regne med Forpligtelse til mod et aarligt Honorar af 1200 Kr., der vilde være at udbetale ham med $\frac{1}{12}$ maanedlig forud, at undervise 24 Timer ugentlig. Men d. 28. s. M. tilskrev Ministeriet Rektoratet, som følger: „At Ministeriet ved Skrivelse af Dags Dato til Skolebestyrer Dahl i Slagelse har i Henhold til den for Realskolen approberede Plan meddelt Tilladelse til, at Cand. philol. J. C. Thorsen, der fra 19. Avgust d. A. er udnævnt til Timelærer ved Viborg Kathedralskole, indtil 15. September førstkommende fremdeles maa besørge den ham hidtil paahvilende Undervisning i Slagelse Realskole, undlader man ikke tjenstligt at meddele Hr. Rektoren til behagelig Efterretning.“ Og d. 27. September skrev Ministeriet til Skolens Forstanderskab, „at det Cand. philol. Thorsen som Timelærer ved Skolen tilkommende Honorar vilde være at beregne fra d. 17. s. M., paa hvilken Dag han tiltraadte den nævnte Tjeneste.“

Som Følge af de saaledes skildrede Forhold kunde altsaa den for Skoleaaret lagte Fag- og Timedeling ikke fuldstændig træde i Kraft før d. 15. September. Imidlertid søgte og fik Rektoratet, som meddelt er ovenfor Sd. 15, Ministeriets Tilladelse til at foretage den sammesteds fremstillede Omordning af 1. Klasses Deling i to Afdelinger. Og Mandagen d. 18. September kom da Undervisningen i Gang efter den Ordning, der var beregnet paa at skulle gjælde for hele Skoleaaret.

Men efter 7 Ugers Forløb meddelte Ministeriet

Skolens Forstanderskab, at den Lærer, som nu i 13 Aar havde haft Historien til Hovedfag ved Skolen, Adjunkt Dr. phil. C. A. L. Heise, under 1. November af hans Majestæt Kongen allernaadigst var bleven beskikket til Overlærer ved Roeskilde Kathedralskole. I Dr. Heise mistede Skolen en Lærer, der havde vundet sine Disciples Agtelse og Tillid ved den Dygtighed og Iver, hvormed han i saa lang en Aarrække havde besørget Undervisningen i det vigtige Fag, der havde været ham betroet, saa vel som det øvrige Arbejde, han havde haft at udføre i Skolens Tjeneste, og ved Siden deraf deres Hengivenhed ved sit jevne og deltagende Væsen. Og da Viborg Kathedralskole ved indtrædende Forflyttelse af dens Lærere ikke er saa heldig stillet, som det efter Forholdet med Kand. Thorsen maa antages at være Tilfældet med Slagelse Realskole, men i dette Tilfælde er underkastet den for alle kongelige Skoler som for enhver kongelig Embedsstilling gjældende Regel, at en Embedsmand, der fra en tidligere Embedsstilling forflyttes til en ny, betragtes som beklædende sit ny Embede fra den Dag af, da hans Majestæt Kongen har underskrevet hans Beskikkelse dertil, saa varede det kun nogle faa Dage ind i November Maaned, inden Dr. Heise fratraadte sin Virksomhed her ved Skolen. Derefter maatte der atter ordnes et Vikariat, som ikke skulde faa nogen kort Varighed. Alligevel, da Forholdene stillede sig saaledes, at det saa ud til, at Skolen maatte holdes gaaende med Vikariat i de Fag, Dr. Heise havde haft at besørge, hele Skoleaaret ud, da var det en glædelig Overraskelse, da Ministeriet under 4. December meddelte Skolens Forstanderskab, at

det samme Dag havde ansat Cand. philol. J. E. Olsen fra 1. Januar 1883 som Timelærer ved Skolen under samme Vilkaar som Kand. Thorsen. Efter Kand. Olsens Tiltrædelse ved Begyndelsen af indeværende Aar kom da endelig Kathedralskolens daglige Arbejde i fast Gang.

Ved Forberedelsesskolen overtog Rektor Lefolii fra Aarets Begyndelse 1 Time ugentlig i Dansk med hver af Klasserne, for at han derved kunde faa Lejlighed til at komme i et nærmere Forhold til denne Skoles Disciple. Ved Udgangen af Avgust Maaned maatte Sergent Wammen opgive de Timer, han havde i Skrivning ved Skolen, idet han havde faaet Ordre til herefter at gjøre Tjeneste i Kjøbenhavn. Hans Arbejde blev da overtaget af Sergent Sørensen. I øvrigt voldte det Vikariat, Ministeriet under Adj. Feddersens Orlov havde forlangt sat i Kraft ved Kathedralskolen, at en Del af de Timer, dennes Lærere ellers havde overtaget ved Forberedelsesskolen, maatte besørges ved Vikarer; og af disse beholdt efter Adj. Feddersens Hjemkomst Sergent Sørensen Tegneundervisningen med a, da Adjunkt Møller ved Kathedralskolen selv og ellers ved Forberedelsesskolen tilsammen havde saa mange Timer, at han ikke kunde bestride dem. Den 14. Oktober maatte Kaptejn Weldingh fratræde Ledelsen af Gymnastikundervisningen, da hans Helbredstilstand gjorde det til en Nødvendighed for ham at tilbringe Vinteren i Udlandet; under hans Fraværelse har Kaptejn ved Fodfolket Lautrup ledet Undervisningen i Faget. Og efter Dr. Heises Forflyttelse til Roskilde overtog fra 13. November af Adj. Giersing Undervisningen i Dansk med Klassen a, og Reservein-

tendant Lillie Historieundervisningen med begge Klasserne.

Hvorledes da Undervisningstiden i begge Skoler fra det Tidspunkt af, da Arbejdet i hver af dem var kommet i fast Orden, for hver Klasses Vedkommende har været fordelt mellem Fagene, ses af nedenstaaende Oversigt.

Mellem Lærerne har for Kathedralskolens Vedkommende Arbejdet været fordelt saaledes, at		
Rektor Lefolii har haft Dansk i 1.		
Kl. a, 3., 5. og 6. Kl. samt Latin i 5.		
og 6. Kl. med i alt ugentlig	17	Timer.
Ovrlr. Bahnson Religion i alle Klasser og Fransk i 1. a, 1. b, 2. og 3. Kl.	24	—
Ovrlr. Dr. Bang Græsk i 6., Oldnordisk i 5., Latin i 4. og Fransk i 6., 5. og 4. Kl.	23	—
Adj. Feddersen Naturhistorie og Geografi med alle vedkommende Kl. samt Engelsk i 2. Kl.	23	—
Adj. Ramsgaard Tysk i alle Kl. undt. 1 Kl. b samt Latin i 1. Kl. a og 3 Kl.	26	—
Adj. Petersen Naturlære i 5. og 6. Kl., Matematik i 5., 4. og 2. Kl. og Gymnastik med hele Skolen	31	—
Adj. Møller Matematik med 1 Kl. a og b og 3. Kl., Naturlære med 4. Kl. samt Skrivning og Tegning i alle vedkommende Klasser	27	—
Adj. Giersing Latin med 2. Kl., Oldnordisk med 6. Kl. og Engelsk med 1., 4., 5. og 6. Kl.	21	—
Timelærer, filol. Kand. Thorsen Dansk,		

	Kathedralskolen.									Forbrdlssk.					
	6	5	4		3		2		1 b	1 a	1 Rl.	I alt Lærer-timer.	b	a	I alt Lærer-timer.
			spr.	mtl.	Rl.	spr.	st.	Rl.	std. fælles.	std. fælles.					
Dansk	3				2 1	3		3		3		18	4	6	10
Oldnordisk	2	2			"	"	7	"	6	"		4	"	"	"
Latin	8		8		"	"	7	"	6	"	"	42	"	"	"
Græsk	5	5	5		"	5		"		"	"	20	"	"	"
Tysk	(2	2)	"		"	2		"	"	"	"	15	5	4	9
Fransk	3	3			2	2		3	4	4		21	4	"	4
Engelsk	2	2	"	"	4	"		5	"	"	4	17	"	"	"
Religion	1	1	"	"	"	2		2	2	2		11	2	2	4
H storie	3	3			2	1		2	2	2		17	3	3	6
Geografi	"	"			1			3	2	2		18	2	2	4
Naturhistorie	"	"			2			2	2	2		18	2	1	3
Mathem. og Regning	"	1			5 2	4		6	5	5		28	4	6	10
Naturlære	3	2	"		2			"	"	"		7	"	"	"
Skrivning	"	"	"		1	"		1	2	2		6	3	5	8
Frihaandstegning	"	"	"		1	"		2	"	"	2	5	2	2	4
Sang	"	2	"		"	2		2	2	2		4	1	1	1
Gymnastik	4				4	4		4	4	4		12	4	4	8
	19.17.19.		5.8.	23.5.	8.	36.		7.29.7.	6.30.	6.30.	6.	245.	36.	36.	71.

Tysk og Latin med 1. Kl. b, Græsk med 3. og 4. Kl. og Dansk med 4. Kl.	24	Timer.
Timelærer, filol. Kand. Olsen Hist. med hele Sk., Græsk med 5. og Dansk m. 2. Kl.	25	—
og Timelærer, Kantor Mess Sang med hele Skolen	4	—

hvorefter Lærertimerne har været i alt 245;

og for Forberedelsesskolens Vedkommende saaledes, at

Rektor Lefolii af den danske Under- visning i begge Kl. har besørget . . .	2	Timer.
Ovrlr. Dr. Bang Dansk og Fransk i b	7	—
Adj. Feddersen Naturhistorie og Geo- grafi i begge Kl.	7	—
Adj. Ramsgaard Tysk i begge Kl. . .	9	—
Adj. Petersen Regning i b.	4	—
Adj. Møller Regning i a og Tegning i b	8	—
Adj. Giersing Dansk i a	5	—
Reserveintendant Lillie Hist. i bg. Kl.	6	—
Lærer ved Borgerskolen Bigum Reli- gion med begge Kl.	4	—
Kaptejn Lautrup Gymnastik med begge Kl.	8	—
Kantor Mess Sang med begge Kl. . .	1	—
Oversergent Nielsen Skrivning med a	5	—
og Sergent Sørensen Tegning med a og Skrivning med b.	5	—

tilsammen 71 Timer.

I Tysk er der i 5. Kl. blevet forlangt Under-
visning af 3 Disciple, og i 6 Kl er der 2, der har
faaet Undervisning deri. I Geografi og Naturhist.
i 3. Klasse har Læreren, som har begge Fag, haft

Frihed til at benytte de dem tillagte 3 Timer efter hvert Fags Behov. I Skrivning, Frihaandstegning, Sang og Gymnastik har enten til Dels eller i alle Fagets Timer flere Klasser eller Klasseafdelinger haft Undervisning sammen.

Ved Undervisningen i Gymnastik og Svømning har Kathedralskolens Lærer haft Hjælp af de militære Gymnastiklærere Sergenterne Honoré og Brüggmann, saa at disse to Mænd hver har haft henholdsvis 12 Timer ugentlig; og ved Øvelserne i Riffelskydning af Sergent Hennings, som i Regnskabsaaret 1882—83 i alt har haft 45 Timer, alle tre mod en Godtgjørelse af fuld Extratimebetaling. I Forberedelseskolen har Læreren i de to først nævnte Fag haft Hjælp af ovennævnte Sergent Honoré.

b. Skolens daglige Virksomhed.

I denne indtraadte der ved Begyndelsen af indeværende Skoleaar en vigtig Forandring, som Rektoratet ikke vil unnlade her at gjøre Rede for. Dog kan dette her kun ske i al Korthed; tidligere har Meddeleren af disse Skoleefterretninger fyldigere udtalt sig om Sagen og Omfanget af den Betydning, den har for hele Skolens Gjerning med de unge, nemlig i H. Schneekloths „Hjemmet og Skolen, Gammelt og Nyt, for Forældre og Lærere.“ Kjbhvn. 1859.

Det er Opgivelsen af de daglige Karakterer, Talen her er om. Efter at Ministeriet selv havde bragt denne Sag frem i det alt omtalte Cirkulære af 21. Juni f. A., som nedenfor fuldstændig skal blive aftrykt, sammenkaldte Rektoratet strax den første Dag i Skoleaaret et Lærermøde, hvor Spørgs-

maalet bragtes under Forhandling. Der blev det saa i Henhold til den ved Mødet førte Protokol med 7 Stemmer mod 2 vedtaget at opgive de daglige Karakterer med den dertil hørende Omflytning og isteden derfor indføre Meddelelser til Hjemmet, som dels blev at afgive i fyldigere Form en eller to Gange om Aaret, dels hver Gang Skolen maatte finde det fornødent at føre Klage for Hjemmet over en Discipels Flid, Fremgang eller Opførsel, mulig i Forbindelse med en fuldstændigere Halvaarsprøve, samt at herefter hver Klasse for et bestemt Tidsrum (en Maaned) skulde vælge sin Ordfører, idet tre, som fik flest Stemmer, fremstilledes til Rektors Valg. Derefter blev samtlige Forældre sat i Kundskab om Forandringen ved følgende Rundskrivelse fra Rektoratet:

„Under 21. Juni d. A. har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til samtlige Rektorer i Landet udsendt et Cirkulære, hvori der blandt andet er Tale om den Overbebyrdelse af Disciplene, som der ofte føres Klage over, saa vel som om Midlerne til at afhjælpe den, for saa vidt den virkelig kan antages at være tilstede. Som et saadant Middel henleder Ministeriet Opmærksomheden paa den saakaldte Klasseundervisning, hvorved Læreren paa Skolen saa vidt mulig arbejder med hele Klassen paa én Gang og det tilmed uden altid i det udvortes at gennemføre nogen skarp Sondring mellem Gjennemgang og Overhøring. Denne Fremgangsmaade ved Undervisningen raader Ministeriet til at anvende i videre Omfang. Og til Gjennemførelsen deraf udtaler det sig for Nødvendigheden af at slippe den daglige Karaktergivning. Derved er

der givet Anledning til, at vi her ved Skolen har optaget til Behandling Spørgsmaalet om denne Opgivelse af de daglige Karakterer tillige med den paa disse byggede hyppigere Omflytning af hver Klassen Disciple indbyrdes. Og med et overvejende Flertal har da Lærerraadet vedtaget at indføre denne Forandring i Skolens Arbejdsmaade fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar. Derved tilsigtede vi, foruden at fremme det oven omtalte, af Ministeriet stillede Formaal, tillige at undgaa den usunde Spore for Forfængeligheden, der som oftest ligger i de daglige Karakterer med tilhørende Omflytning, og da navnlig at gavne de svagere i Klassen, idet der efter Afskaffelsen deraf ikke vil kunne danne sig en mere eller mindre afsluttet Kreds af disse, et saakaldet Stymperkompagni, som en Discipel næsten altid har meget svært ved at komme ud af, naar han først én Gang er kommen ind deri, og som i Skolestuen strax er til at skjelne udvortes ved sin Plads i Disciplenes Række. Men for alligevel, saa meget som det maa antages for rigtigt og fornødent, at gjøre det muligt for Hjemmet at følge med Discipelens Fremgang og hele Arbejde i og til Skolen, vil Karakterbogen blive afløst af en Meddelelsesbog, hvori dels hver enkelt Lærer en eller to Gange om Aaret giver en fyldigere Udtalelse om hver Discipels hele aandelige Stade i Almindelighed, hans Arbejde og Udvikling, Fremgang og Opførsel; og det hele, af Skolen saaledes afgivne Vidnesbyrd bliver da meddelt Hjemmet; dels vil Meddelelsesbogen desuden, saa snart Skolen i en eller anden Henseende finder Anledning til at klage over en Discipel og vil paakalde Hjemmets Hjælp til at af-

hjælpe Klagen, strax blive sendt hjem med Meddelelse herom, for snarest mulig at bringes tilbage igjen med Paategning om at være forevist hjemme, saa at Hjemmet altsaa i Meddelelsesbogens Udebliven kan have et sikkert Tegn paa, at Skolen ikke har nogen Klage at føre over vedkommende Discipel og ikke finder sig foranlediget til at opfordre det til yderligere Forholdsregler ud over det almindelige daglige Tilsyn og den omhyggelige Bistand, den altid maa gjøre Regning paa at finde i ethvert samvittighedsfuldt Hjem. Derimod er det en Selvfølge, at Aarsprøven ogsaa herefter vil blive afholdt og bedømt som hidtil; og desuden vil Skolen yderligere søge at sikre sig Disciplenes Tilegnelse af Undervisningens Indhold ved at afholde Halvaarsprøven fuldstændigere, end det har været Tilfældet i de sidste Aar.“

Og derefter har saa Skolen øvet sin Gjerning paa den saaledes angivne Maade. Saa snart en Lærer har agtet det for fornødent at søge Rektors Hjælp over for en Discipel, har han optegnet sin Klage i Klassens Dagbog, hvor ogsaa Uordensforseelser opføres. Strax ved Slutningen af Timen er saa vedkommende Discipel af Klassens Ordfører bleven fremstillet og Dagbogen forevist for Rektor. Og derefter er saa i fornødent Fald Discipelens Forældre samme eller den følgende Dag sat i Kundskab om Sagen igjennem hans Meddelelsesbog; men i Almindelighed er saadan Meddelelse først bleven afgiven, efter at der gjentagne Gange af samme eller flere forskjellige Lærere er bleven ført Klage over en Discipels Flid. Umiddelbart før Juleferien gav hver Lærer med sit Navns Underskrift i hver en-

kelt Discipels Meddelelsesbog en fyldigere Udtalelse om hans Flid og Færd, Fremgang og Stade i Almindelighed. Og til forskjellige andre Tider, nemlig ved Udgangen af September og af Oktober Maaned, ved Undervisningens Ophør før Paaskeferien og før Pinseferien har Rektor igjennem Meddelelsesbogen sat vedkommende Discipels Forældre i Kundskab om de Klager, der var blevet ført over ham enten igjennem Klassens Dagbog eller ved det kort forud afholdte Lærermøde. Efter Halvaarsprøven i Slutningen af Januar Maaned blev de ved Prøven faldne Karakterer paa samme Maade meddelte Hjemmet. Og hver Gang der saaledes i større Omfang er afgivet Meddelelse, har denne for hver enkelt Discipels Vedkommende tillige indeholdt en Opgivelse om hans Uordensforseelser og Forsømmelser. Paa denne Maade have vi søgt at gennemføre den Opgave, vi havde sat os, at Meddelelsesbogens Udeblivelse for Hjemmet skulde være et Tegn paa, at Skolen ikke havde nogen Klage at føre over den vedkommende Discipel men i det hele fandt, at han brugte sine Kræfter forsvarlig i Skolens Tjeneste.

VI. Aarets Arbejde.

(Beretningen sluttet d. 20. Maj 1883).

I Henhold til Loven af 1. April 1881 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark giver Viborg Kathedralskole for studerende Disciple i de fire nederste Klasser Undervisning i begge Retninger, saa vel den sproglig-historiske som den mathematisk-naturvidenskabelige, men i de to øverste kun i sproglig-historisk Retning. Efter samme Lovs § 3 er Undervisningen beregnet paa, „at et fuldstændigt Skolekursus

gennemgaas i en Alder fra det fyldte 12. Aar til det fyldte 18. Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11. Aar. Ingen kan optages i en højere Alder, end at det fuldstændige Skolekursus kan være tilbagelagt med det fyldte 20. Aar. Undtagelse fra disse Regler kan Skolens Rektor bevilge.“ Og i en under 9. Avg. s. A. fra Ministeriet til Rektoratet udsendt Rundskrivelse hedder det: „Skolernes Rektorer ville selv erkjende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne Bemyndigelse til at dispensere fra Aldersbestemmelserne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed.“ Efter samme Lovs § 5 i Forbindelse med Ministeriets Bestemmelse i en under 9. Avg. 1871 udsendt Bekjendtgjørelse om Karaktergivningingen giver den ved Udgangen af 4. Klasse afholdte Aarsprøve, naar den er bestaaet med mindst 33 Points som samlet Talværdi af alle Karakterer, samme Adgang til højere Undervisningsanstalter og Fagprøver som den ved kgl. Anordning af 30. August 1881 indførte almindelige Forberedelsesprøve. Men desuden er der i Henhold til en Bekjendtgjørelse fra Ministeriet af 25. September 1871 ved Skolen ordnet en Realundervisning, der føres igjennem de fire nederste Klasser og ved Udgangen af 4. Klasse afsluttes med den oven nævnte almindelige Forberedelsesprøve, saaledes at de, der bestaa denne efter at have underkastet sig Prøve i de tre levende Sprog Engelsk, Fransk og Tysk, derved vinde Ret til at indstille sig til Adgangsprøven i Matematik ved den polytekniske Læreanstalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever; hvorimod de, der ville indstille sig til de ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole foreskrevne Prøver for Landinspektørelver, Dyr-læger, Landbrugselever og Havebrugselever eller til juridisk Examen for ustuderede, Tandlægeexamen eller farmaceutisk Examen, kun behøve at underkaste sig Prøve i to levende Sprog, nemlig Engelsk og efter eget Valg enten Fransk eller Tysk, medens der dog som Forudsætning for den sidst nævnte af de ovenomtalte Prøver tillige kræves bestaaet en særlig Prøve i Latin, hvortil der, til Indøvelse af Sproglærens Hovedsætninger, særlig for den almindelige regelmæssige Bøjning og til Erhvervelse af det almindeligste Ordforraad, kræves ordentlig læst en lille Læsebog for Begyn-

dere, samt saa meget som svarer til 16 Sider i en Teubnersk Stereotypudgave af en let latinsk Forfatter saasom Cornelius Nepos, Justinus eller Evtropius; men Disciple, der har bestaaet 4. Klasses Aarsprøve med Godt i Latin, ere fritagne for denne Prøve.

Til Vejledning ved Forberedelsen til at indtræde i Kathedralskolen aftrykkes her, af den til Gjennemførelse af Loven af 1. April 1871 under 5. Avgust s. A. udkomne Anordning, den 1. Paragraf med de ved Anordningen af 16. Juni 1882 fastslaaede Ændringer og Tillæg:

Forinden nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1. (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saa vel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tysk: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Danmarks Historie i samme Udstrækning som opgives til 4. Klasses Hovedexamen.

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Op-gaver, som dem der pleje at henføres under Regula de Tri.

Ved Optagelsesprøven til Forberedelsesskolens (nederste) Klasse a, hvorved Disciplene i Reglen maa have fyldt deres 10. Aar, kræves:

1. i Dansk: Sikkerhed i Oplæsning samt en Diktatstil uden væsentlige Fejl i Bogstavering;
 2. i Historie: Danmarks Historie til 1523 i en Udførelighed svarende til Klaussens lille Lærebog;
 3. i Geografi: et Skelet efter Erslev N. 5 og
 4. i Regning: de fire Regningsarter i benævnte og ubenævnte Tal.
-

Ved Skrivelse af 2. Juni f. A. bifaldt Ministeriet Rektoratets Forslag om, at der ved Undervisningen i Tysk fra indeværende Skoleaars Begyndelse i 1. Kl. og derefter efterhaanden i de højere Klasser maatte benyttes Kapers Læsebog for Mellemlasser isteden for Kaper og Simonsens Læsebog for højere Klasser; i Engelsk i 1. Klasse Løkkes engelske Læsebog for Begyndere isteden for Routledges British reading book og i 2. Kl. Marryats The settlers isteden for The illustrated London reading book.

Dansk. Forbrdlskl. a. (Adj. Giersing, 5 Tmr., desuden Rektor Lefolii 1 Tm.) Pio og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse. Hver Uge en Diktatstil og en Gjenfortællingsstil — hidtil i alt 70. Rektor Lefolii har benyttet sin Time til Udenadslæren af danske Vers, hver Uge omtr. 20 Linier, hidtil i alt 9 forskjellige Digte, samt til Eftersyn af Ordenen ved Klassens skriftlige Arbejder. — Forbrdlskl. b. (Ovrlr. Dr. Bang, 3 Tmr., desuden Rektor Lefolii 1 Tm.) Pio og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse. Ugentlig en Diktatstil og en Gjenfor-

tællingsstil, hidtil i alt 59. Rektor Lefolii har benyttet sin Time til Udenadslæren af danske Vers, hver Uge omtr. 20 Linier, hidtil i alt 8 forskellige Digte, samt til Eftersyn af Ordenen ved Klassens skriftlige Arbejder. — 1. Kl. a. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.). Til Oplæsning og Analyse er brugt Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“, 2. Sml. Efter sammes „Fortællende Digte for yngre Børn“ er der læst Digte udenad, hidtil i alt 9. Mundtlig Fremsigelse af Stykker i ubunden Stil har Disciplene mod Slutningen af Aaret haft Øvelse i, i det de af og til har fortalt enkelte Stykker af Lefoliis „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold.“ Paa Grundlag af sammes „Kortfattet Sproglære“, 2. Udg., er enkelte af de vigtigste Stykker af Sproglæren dels blevet gennemgaaede mundtlig, dels blevet indøvede ved Analyse, men der er kun blevet lidt Tid tilovers til disse Øvelser. Hver Uge er der skrevet 1 Stil, altid hjemme og altid Gjenfortælling efter i Begyndelsen kortere, siden længere (indtil et Par trykte Sider i smaat Oktav), saa godt som rent fortællende Stykker, imod Enden af Aaret med Indblanding af enkelte korte og klare Skildringer, forud meddelte paa Skolen, i Begyndelsen som oftest to Gange, til sidst næsten altid kun en Gang, hidtil ialt 30 Stile. — 1. Kl. b. (Timelærer, filol. Kand. Thorsen, 3 Tmr.) Til Oplæsning med hyppig Gjenfortælling og Analyse er brugt Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“ 2 Sml. Nogle Digte lærte efter Lefoliis „Fortællende Digte for yngre Børn“, hidtil ialt 8. En Del af sammes „Kortfattet Sproglære“ er gennemgaaet (uden Lektielæsning). Hver Uge er der skrevet en i Begyndelsen kortere, siden

længere Gjenfortællingsstil, i Reglen hjemme, hidtil ialt 30. — 2. Kl. (Timelærer, filol. Kand. J. E. Olsen, 3 Tmr.). Hver Uge er der i Reglen skrevet 1 Stil, hidtil ialt 26, altid hjemme og som oftest Gjenfortælling af et paa Skolen meddelt Indhold, undertiden Gjengivelse af et Disciplene fra Undervisningen bekendt Stof. Efter Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ har Klassen lært nogle Digte udenad, hidtil ialt 9. Til Oplæsning er anvendt Dele af St. St. Blichers og Ingemanns Værker, samt Tregders græske Mythologi, der (med Forevisning af Billeder) er gennemgaaet for Disciplene. — 3. Kl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.) Med Forbigaaelse af hver 4. Uge er der skrevet 1 Stil hver Uge, hidtil ialt 24, dels Gjenfortælling af større historiske Stykker, dels Gjengivelse enten af Fortællingen i et oplæst fortællende Digt eller af meddelte udførligere Skildringer eller Beskrivelser, dels Fremstillinger, hentede fra, hvad der er læst i andre Skolefag, eller fra Disciplenes egen Erfaringskreds, dels selvstændige Skildringer af Gjenstande eller Forhold fra Hverdagslivet, kun ganske sjældent selvstændig Udvikling af et let Ordsprog eller lignende Emne. Af Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ er der læst Digte udenad, hidtil ialt 10. Af sammes „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“ er udvalgte Stykker oplæste af Klassen, og Indholdet derefter for en Del brugt som Emne for mundtlig Udvikling af Læreren. Ellers er læst en Del af Lefoliis Gjenfortælling af Egils Saga. — 4. Kl. (Timelærer, filol. Kand. Thorsen, 2 Tmr. samt 1 med Realdisciplene). Af Holberg er læst Jeppe paa Bjerget og Den politiske Kandestøber,

af Oehlenschläger Vaulundurs Saga og Erik og Abel, endvidere Hauchs Tycho Brahes Ungdom og Søstrene paa Kinnekullen, Heibergs Elverhøj og Hertz' Sparekassen og Svend Dyrings Hus. Større og mindre Brudstykker af Levnedbeskrivelser af forskellige Digtere (Holberg, Evald, Oehlenschläger, Povl Møller og Andersen) ere eller agtes læste. To Stile i hver Maaned, mest Hjemmestile, hidtil ialt 14. En særlig ugentlig Time med Realklassen er for en stor Del benyttet til Gjennemgang af Stilene og til Oplæsning og Analyse efter Flors Haandbog. Dog ere ogsaa enkelte Digterværker oplæste i deres Helhed. — 5. og 6. Kl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.). Hver anden Uge er der skrevet 1 Stil, hidtil i alt 16, af almindelig udviklende eller skildrende Indhold over Emner hentede fra andre Skolefag eller fra de almindelige Livsforhold i den udvortes eller sjælelige Verden. I en af Skoleaarets første Timer meddeltes samtlige Opgaver for alle Aarets Stile, og Disciplene blev opfordrede til ud af de meddelte Opgaver at udsøge sig hver sin, som han vilde behandle i en udførligere Afhandling med Benyttelse af overkommelige Hjælpemidler; af de 22 Disciple i begge Klasser fulgte 4 denne Opfordring og fik saa vidt mulig Hjælpemidler anviste og udlaante af Skolens og Rektor Lefoliis Bogsamlinger; og af de Opgaver, der saaledes var valgte som Emner for „Afhandling“, sattes ingen til Aflevering før efter Nyaar. Sig. Møllers Bog er brugt som Grundlag for Behandlingen af Litteraturhistorien, som i Aar har omfattet Tiden efter Holbergs Tidsalder. Til yderligere Oplysning er derved benyttet og til Dels oplæst N. M. Petersens almindelige Indledning „om

Oplysningens Tidsalder“, af Hostrup hans folkelige Foredrag om Ewald og om Oehlenschläger samt „Om N. F. S. Grundtvig som Digter“ i Svend Grundtvigs Udvalg af N. F. S. Grundtvigs Digte fra 1869, Fr. Nygaards Skildring af Thom. Thaarups Liv i hans Udg. af Høstgildet, L. Schrøders Afhandling i Højskolebladet for 1882 „Om Jens Baggesens Liv i hans yngre Aar og om de fremmede Forfattere, som da stærkest paavirkede ham“, Thielles „Erindringer fra Bakkehuset“, O. Borchsenius' „Paa Hundredaarsdagen for Kamma Rahbeks Fødsel“, „Romantiken“ m. m. efter Richard Pedersens Henrik Steffens, P. L. Møllers „Adam Oehlenschläger“, L. Schrøder om Ingemann (i Foredrag fra Folkemødet paa Lillehammer i Juli 1877), E. T. Kristensen og M. A. S. Lunds „Steen Steensen Blichers Liv og Gjerning“ og Borchseniuses Stykke i „Ude og hjemme“ ved Blichers Hundredaarsfest. Af Digte og Digterværker er oplæst Tullins Majidag, Ewalds Balders Død og Fiskerne, Thaarups Høstgildet, Baggesens Ja og Nej eller den hurtige Frier m. m., spredte Sange af Seidelins Visebog og andre ensartede Samlinger, Oehlenschlägers St. Hansaftenspil, Grundtvigs Vagn Aagesen, Heibergs En Sjæl efter Døden, Paludan Müllers Benedikt af Nurcia og Kalanus. — Mod Slutningen af Aaret agtes der med 5. Klasse læst noget Svensk.

Oldnordisk. 5. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang 2 Tmr.) Wimmers Læsebog S. 1—36, 41—44, 63—73. Wimmers Formlære. — 6. Kl. (Adj. Giersing, 2 Tmr.) Wimmers Læsebog S. 1—14, 61—73, 129—31 og Hoff og Hoffory: Oldisl. Læsestykker I. Wimmers Formlære repeteret.

Latin. 1. Kl. a. (Adj. Ramsgaard, 6 Tmr.). Mikkelsens Læsebog. Bøjningslæren efter Madvig. Læsebogens syntaktiske Regler ere lærte. Læsebogens danske Stykker ere benyttede til Stil; for øvrig har Klassen faaet lette Exempler dikterede til Oversættelse paa Latin, og de skrevne Exempler ere lærte udenad som mundtlig Stil; hidtil er ialt skrevet 21 Stile. — 1. Kl. b. (Timelr., filol. Kand. Thorsen, 6 Tmr.) Af Mikkelsens Læsebog er læst S. 1—33. Bøjningslæren efter Madvig. Læsebogens syntaktiske Regler ere læste. De danske Stykker i Læsebogen ere oversatte skriftlig, og desuden er der omtr. siden Paaske en eller flere Gange ugentlig dikteret korte Sætninger til skriftlig Oversættelse efter forudgaaende Gjennemgang med den samlede Klasse, hitil ialt 9 Stile. — 2. Kl. (Adj. Gier-sing, 7 Tmr.) Wellers Lat. Lesebuch aus Livius S. 32—44, 65—70, 77—93. Forchhammers Stiløvelser er benyttet til mundtlig Stil (de 17 første Stykker). Læst og repeteret Ordføjningslærens 1. Afsnit samt repeteret Bøjningslæren efter Madvig. I Regelen 2 Stile ugentlig hjemme og 1 paa Skolen, hidtil i alt 89. De skrevne Stile ere lærte som mundtlig Stil. — 3. Kl. (Adj. Ramsgaard, 7 Tmr.) Wellers Lat. Lesebuch aus Livius S. 32—44 og S. 52—70. Ciceros 3die og 4de Tale mod Katilina. Det vigtigste af Madvigs Sproglære. Hver Uge er der i Regelen skrevet 2 Stile hjemme og 1 paa Skolen, for det meste efter Iversens Stiløvelser, hidtil ialt 103. — 4. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 8 Tmr.) Cic. p. Rosc. Amerino. Livius 7de Bog. Ovids Metamorfofer efter Blochs Udvalg: Midas, Ceyx og Alcyone, Memnon, Glaucus, Cippus, Aesculapius og Cæsar. Uden

Forberedelse Livius 8. Bog 1—7. Sproglæren efter Madvig. Ugentlig 2 Stile hjemme og 1 paa Skolen dels efter Kerns, dels efter Iversens Stiløvelser, hidtil ialt 90. Til Aarsprøven opgives Cic. p. Rosc. Amerino Kapp. 6—10 og 27—53. Liv. VII, 3—9, 27—42; det ovenfor anførte af Ovid undtagen Ceyx og Alcyone. — 5. og 6. Kl. (Rektor Lefolii, 8 Tmr.) Skriftlig er der hver Uge efter Henrichsens Opgaver udført en Oversættelse fra Latin, hidtil ialt 29. Efter Forberedelse hjemme har begge Klasser læst 1. og 2. Bog af Ciceros Tuskulanske Undersøgelser, Horatses Breve og Ciceros Tale for Milo; uden Forberedelse er læst (med 5. Kl. paa én Gang med hele Klassen, med 6. med én Discipel ad Gangen) af Curtius III, 11—35 (Zumpt's Inddeling), af Terentses Andria de to sidste Akter, Ciceros Cato Major og af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg Europa, Cadmus, Perseus m. m. Med 5. Klasse ventes endnu læst efter Forberedelse en Bog af Vergils Æneide. Sproglæren er bleven behandlet mundtlig, efter som der har været Anledning dertil ved Læsningen eller ved Gjennemgangen af de skrevne Oversættelser.

Græsk. 3 Kl. (Timelr., filol. Kand. Thorsen, 5 Tmr.) Bergs Forskole. Sammes gr. Læsebog, 2. Afdel. 1. Hefte: af Mytherne 1—9. Bergs Formlære. — 4. Kl. (Timelr., filol. Kand. Thorsen, 5 Tmr.) Af Schenk's Udvalg af Xenofon er læst S. 112—149 (Anabasis). Homers Odysse 3. Bog. Formlæren efter Berg. — 5. Kl. (Time-lærer, filol. Kand. J. E. Olsen, 5 Tmr.) Homers Odysse 2., 3. og 4. Bog. Platons Apologi. Xenofons Memorabilia I, 1, 1—20; 2.

1—18, 49—55, 62—64. I, 4. II, 1, 21—34; 3, III, 5 (efter Schenkls Chrestomathie aus Xenophon S. 197—228). Bergs Formlære. Tregders Mythologi. — 6. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 5 Tmr.) Homers Iliade 23. og 24. Bog. Herodots 8. Bog. Af Thriges Udvalg af Platon: S. 1—26 (Euthyfron og Apologien), 56—62 (Symposion), 84—98 (Protagoras), 102—8 (Staten). Tregders Litteraturhistorie. Bergs Formlære og Christensens Antikviteter gjenlæste. Til Afgangsprøven opgives endvidere og er gjenlæst i Aar: Homers Iliade 19., 20., 21. og 22. Sang, Lysias's Taler mod Eratosthenes og om det hellige Olietræ, Xenofons Memorabilia I, 4. II, 1, 21—34; 3. III, 5.

Tysk. Forberedelseskl. a. (Adj. Ramsgaard, 4 Tmr.) Kaper og Simonsens Læsebog for de første Begyndere S. 1—50. Det regelmæssige af Bøjningslæren efter Kaper. — Forberedelseskl. b. (Adj. Ramsgaard, 5 Tmr.) Samme Læsebog S. 1—102 med Undtagelse af Side 72. Bøjningslæren efter Kaper. — 1. Kl. a. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.) Kapers Læsebog for Mellemlklasserne S. 1—75. Bøjningslæren efter Kaper. Uden Forberedelse er læst omtr. 60 Sider af Hebels Schatzkästlein. — 1. Kl. b. (Timelr. filol. Kand. Thorsen, 2 Tmr.) Af Kapers Læsebog for Melleml. (1882) er læst S. 1—48. Det vigtigste af Formlæren efter Kaper. — 2. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.) Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 96 til 231. Af Hauffs Märchen er der uden Forberedelse læst 150; Sider Bøjningslæren efter Kaper. — 3. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.) Samme Læsebog S. 251—312 og af den poetiske Del til S. 82. Uden

Forberedelse er læst Goethes Reineke Fuchs og Hauffs Jud' Süsz. Hele Sproglæren efter Kaper. — 4. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr. og desuden 1 med Realafd.) Samme Læsebog S. 297 til Slutningen og af den poetiske Del S. 80 til Enden. Desuden har hele Klassen læst Schillers Die Piccolomini, Chamissos Peter Schlemihl, Hoffmanns Doge und Dogaressa og Vettters Eckfenster, Realafdelingen Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 272 til 291, Hauffs Jud' Süsz og de to første Akter af Schillers Maria Stuart. Hele Sproglæren efter Kaper. — 5. Kl., 3 Elever, (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.) Goethes Iphigenie auf Tauris, Schillers Don Carlos, Lessings Minna von Barnhelm og Kleists Michael Kohlhaas. Sproglæren efter Kaper. — 6. Kl., 2 Elever, (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.) Goethes Torqvato Tasso og af Wahrheit und Dichtung 4. og en Del af 5. Bog, Schillers Wilhelm Tell, Gaudys Tagebuch eines wandernden Schneidergesellen og af Mommsens Römische Geschichte 1. Bind S. 457 til 534. Sproglæren efter Kaper.

Fransk. Forberedelseskl. b. (Overl. Dr. Bang, 4 Tmr.) Pios Lærebog i Fransk for Begyndere, de franske Stykker fra S. 6—68. Den regelmæssige Formlære efter samme Bog. — 1. Kl. a. og b. (Overl. Bahnson, hver Kl. 4 Tmr.) Af Pios Læsebog for Mellemlasserne er læst forfra til Side 70. Pios Gram., det vigtigste af Formlæren. — 2. Kl. (Overl. Bahnson, 3 Tmr.) Af samme Læsebog Side 53—135. Formlæren repeteret efter Pios Gram. 1 Stil ugentlig, ialt omtr. 33. — 3. Kl. (Overl. Bahnson, 2 Tmr.) Af samme Læsebog Side 149 til Enden, af Borrings Etudes littéraires Side 4—35.

Ugentlig 1 Stil efter Borrings Stiløvelser, ialt cr. 30. — 4. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 2 Tmr.) Borrings Études littéraires S. 1—4, 122—150, 174—206, 214—217, 237—241. Erckmann-Chatrion: Histoire d'un conscrit de 1813 (im Auszuge herausgegeben von Bandow) S. 6—49. Af Pios Sproglære Formlæren og af Syntaxen § 1—14. 1 Stil ugentlig efter Borrings Stiløvelser, hidtil ialt 32. — 5. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 3 Tmr.) Borrings Études littéraires S. 108—122, 150—216. Cherbuliez: L'déc de Jean Têterol S. 1—175. Sproglæren efter Pio; sammes Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. Ugentlig 2 Stile efter Borrings, siden efter Geddés Stiløvelser, hidtil ialt 65. — 6. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 3 Tmr.) Borrings Études littéraires Side 147—230, 242—52. Pios lectures françaises, dels paa Skolen dels som Hjemmelæsning. Sproglæren efter Pio; sammes Samling af Ord til Udenadslæren. Ugentlig 2—3 Stile efter Geddés Stiløvelser, hidtil ialt 65.

Engelsk. 1. Kl. (Adj. Giersing, 4 Tmr.) Løkke: Engelsk Læsebog for Begyndere S. 1—72. De forekommende uregelm. Verber ere lærte. — 2. Kl. (Adj. Feddersen, 5 Tmr.) Marryat: „The settlers in Canada“; S. 1—202. — 4. Kl. (Adj. Giersing, 4 Tmr.) Listov: Engelske Læsestykker II, p. 3—117; The illustrated London Reading Book p. 1—6, 10—15, 38—47, 54—64; Boysen: Engelske Digte p. 1—59. Enkelte Digte ere lærte udenad. I Reglen 1 Version om Ugen, hidtil ialt 26. I Maanedslæsning Marryat's The Mission p. 1—155. I den sidste Halvdel af Aaret er 1 Time ugentlig benyttet til kursorisk Læsning. Rosings Formlære. — 5. Kl., 9 Elever, (Adj. Giersing, 2 Tmr.) Løkke: Engelsk Læse-

bog for Melleml. S. 8—23, 44—56, 97—120, 124—146, 190—195. I Maanedslæsning af Dickens' A child's hist. of England S. 1—67. Rosings Formlære. — 6. Kl., 8 Elever, (Adj. Giersing, 2 Tmr.) Listovs engl. Læsestykker II S. 61—155 og 184—204 samt Listovs Udvalg af engl. Forfatteres Skrifter I S. 56—97. — I Maanedslæsning er læst Maryat: The Mission S. 1—155. Kursorisk Læsning i Aarets sidste Maaneder. Rosings Formlære.

Religion. Forberedelsesk. a (Lærer Bigum, 2 Tmr.) Balslevs Bibelhistorie, det gamle Testamente; Salmer. — Forberedelsesk. b (Lærer Bigum, 2 Tmr.) Balslevs Bibelhistorie og Katekismus indtil „Troen“; Salmer. — 1. Kl. a og b (Ovrlr. Bahnson, hver Kl. 2 Tmr.) Balslevs Katekismus fra „Troen“ til 3. Troesartikel; Assens' Bibelhistorie forfra til 6. Afsnit. — 2. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 2 Tmr.) Balslevs Katek. fra 3. Troesartikel til Alterets Sacramente; Assens's Bibelhistorie fra 7. Afsnit til Side 129. — 3. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 2 Tmr.) Det meste af Balslevs Katek. er repeteret; Assens's Bibelhist. fra Side 129 til Enden. Af det nye Testamente er med disse 3 Kl. læst forskellige Stykker. — 4. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 1 Tm.) De første Kap. af Matthæus Evangeliet. Reformationens Indførelse i Danmark er fortalt. — 5. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 1 Tm.) Fortolkning af Johannes Evangeliet Kap. 1—11. Pavedømmets Udviklingshistorie og den katholske Kirkes Hovedlærdomme i deres Forskjel fra den evangeliske Kirkes. — 6. Kl. (Ovrl. Bahnson, 1 Tm.) Fortolkning af Joh. Evang. Kap. 8—18. Kirkens Grundlæggelse og dens Historie i de 3 første Aar-

hundreder er fortalt. En Fremstilling og Imødegaaen af den moderne Vantro.

Historie. Forberedelsesk. a (Reserveintendant Lillie, 3 Tmr.) Efter Klaussens større Danmarkshistorie til 1660. — Forberedelsesk. b. (Reserveintendant Lillie, 3 Tmr.) Efter samme Bog fra Kristendommens Indførelse til Slutningen. — 1. Kl. a og b (Timelr., filol. Kand. J. E. Olsen, hver Kl. 2 Tmr.) Efter Blochs Lærebog for Realskoler Oldtiden og de tre nordiske Riger til c. 1060. — 2. Kl. (Timelr., filol. Kand. Olsen, 2 Tmr.) Efter samme Bog de tre nordiske Riger fra c. 1060 til 1523 og Middelalderen, samt efter samme Bogs 2. Del Begyndelsen af den nyere Tid (Reformationstiden). — 3. Kl. (Timelr. filol. Kand. Olsen, 2 Tmr.) Samme Bogs 2. D. S. 40 (Ludvig 14.'s Overtagelse af Regeringen) til Slutn. — 4. Kl. (Timelr., filol. Kand. Olsen, 2 Tmr. Realafd. desuden 1 Tm.) Gjenlæst den almindelige Verdenshistorie efter samme Bøger; Realafd. tillige de tre nordiske Riger. — 5. Kl. (Timelr., filol. Kand. Olsen, 3 Tmr.) Oldtidens og Nordens Historie efter Thriges Lærebøger. — 6. Kl. (Timelr., filol. Kand. Olsen, 3 Tmr.) Det hele Pensum gjenlæst efter de samme Lærebøger af Bloch og Thrige.

Geografi. (Adj. Føddersen, hver Kl. 2 Tmr., undt. 3. og 4., hvor dette Fag og Naturhistorie tilsammen ugentlig har haft 3 Tmr.) Forberedkl. a. Erslevs Geografi No. 4. Forfra til Asien. — Forbrdkl. b. Samme Bog er læst og gjenlæst fuldstændig. — 1. Kl. a. og b. Erslevs Geografi No. 2. Fra Danmarks Topografi til Republiken

Frankrig. — 2 Kl. Samme Bog. Fra Republiken Frankrig til Asien. — 3. Kl. Samme Bog. De fremmede Verdensdele. — 4. Kl. Samme Bog er gjenlæst. Med de ældre Klasser er nærmere gennemgaaet enkelte Forhold, enten ved Foredrag eller Oplæsning.

Naturhistorie. (Adj. Feddersen, hver Kl. 2 Tmr., undt. Forbrdtkl. a, som kun har haft 1 Time ugentlig, og 3. og 4. Kl., hvorom se ovenfor under Geografi.) — Forbrdtkl. a. Feddersens „100 Dyr“: Pattedyr og Fugle. — Forbrdtkl. b. Feddersens „Naturens Bog“: Pattedyr og Fugle. — 1 Kl. a og b. Feddersens „Dyrerigets Naturhistorie“, Krybdyr, Padder, Fiske og Leddyr. — 2. Kl. Erslevs Botanik indtil de blomsterløse Planter. — 3. Kl. Samme Bog fra de blomsterløse Planter Bogen ud. Af Zoologi er læst Fuglene og 2. Afdeling af Feddersens Bog. — 4. Kl. Zoologien og Botaniken gjenlæst. Med de ældre Klasser er der foretaget Ekspeditioner, ligesom enkelte Forhold ere udførligere gennemgaaede i Foredrag og ved Oplæsning eller ved Demonstration.

Regning og Matematik. Forbrdtklasse a. (Adj. Møller, 6 Tmr.) Regning med hele Tal efter Meiers Regnebog I. — Forberedtkl. b. (Adj. Petersen, 4 Tmr.) Brøkgregning efter Meiers Regnebog II til Decimalbrøk. — 1. Kl. a og b (Adj. Møller, hver Kl. 5 Tmr.) Møllers Læren om Rumstørrelser. Steens Arithmetik S. 1—17. Sammes matematiske Opgaver Nr. 1—83. Brøk og Decimalbrøk. — 2 Kl. (Adj. Petersen, 6 Tmr.) Steens Arithmetik, Side 28, Forkortning af Brøker og ud. Steens Opgaver fra Nr. 70 til blandede Opgaver. Steens

Algebra S. 1—39, Kvadratrods Uddragning. Jul. Petersens Geometri forfra til S. 44, lignedannede Figurer. Bokkenheusers Regnebog II. — 3. Kl. (Adj. Møller, 4 Tmr.) Steens Algebra S. 28—91. Petersens Geometri S. 51 til Enden. — 4. Kl. (Adj. Petersen, 5 Tmr., Realafd. desuden 2 Tmr.) Steens Algebra fra Anvendelsen af Ligninger og ud; gjenlæst Arithmetik og Algebra, samt Petersens Geometri. Hjemmeopgaver 1 a 2 Gange om Ugen. 1 Time om Ugen anvendt til skriftlige Øvelser; Realisterne har i 2 særlige Timer haft Øvelser i geometrisk Tegning og praktisk Regning.

Naturlære. 4. Kl. (Adj. Møller, 2 Tmr.) Lorenzes kortfattede Naturlære: Bevægelse, og Gjenlæsning af det ifjor i 3. Kl. læste undtagen Afsnittet om Lyset. — 5. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.) Schmidts Naturlære forfra til Bevægelse. — 6. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.) Schmidts Naturlære fra Lyden og ud. Gjenlæsning af Bogen til Lyd. Jørgensens Astronomi.

Tegning. Forberedelskl. a. (Sergent Sørensen, 2 Tmr.) Petersen og Janniches Tegnebøger I og II. — Forbrdlskl. b. (Adj. Møller, 2 Tmr.) Petersens og Janniches Tegnebøger III. — Kathdrlsk. (Adj. Møller, 1. og 2. Klasses Realafdl. hver 2 Tmr. og 4. Klasses 1 Tm.) Konturtegning efter Hetsches og Petersens Fortegninger. 2 Disciple i 4. Kl. har tegnet efter Klodser.

Skrivning. Forbrdlskl. a (Oversergent P. Nielsen, 5 Tmr.) og b (Sergent Sørensen, 3 Tmr.) Efter Forskrift dels enkelte Bogstaver, dels Sammenskrift, saaledes at i Reglen alle Disciple i hver Klasse har fulgts ad; af og til er Taktskriv-

ning bleven anvendt; mod Slutningen af Skoleaaret har en Del Disciple i b skrevet af efter en trykt Bog. — 1—4. Kl. (Adj. Møller, 1. Kl. 2 Tm., 2 Kl. 1 Tm. og 4. Kl.'s Realafd. 1 Time). Saa snart en Discipel har tilegnet sig en nogenlunde sikker og ordentlig Haandskrift, bruger han ikke mere Forskrift, men skriver af efter en dansk Bog; der indøves og kræves da blot en tydelig og ordentlig Haandskrift, men Disciplene holdes ikke til at udføre hvert enkelt Bogstav i en eneste for alle gyldig Form; dog tager Skolen selvfølgelig ikke imod enhver som helst Form af Bogstaverne.

Sang. (Kantor Mess). Forberedelsesskolens (nu i Tallet) 42 Disciple har altid alle været med i den 1. Time ugentlig, hvori Undervisningen er bleven given, og er blevet øvede i enstemmig Sang af Skolens Morgensange, fædrelandske og Folkesange; men 21 af de 42 savne efter Lærerens Skjøn alligevel Forudsætningen for virkelig at kunne komme til at synge. I Kathedralskolen ere af samme Grund 40 Disciple udelukkede fra Undervisningen, og hos 18 andre er Stemmen i Overgang. Der er Undervisningen bleven given i 4 Timer ugentlig, og Disciplene har været fordelt klassevis, saa at 6., 5. og 4. Kl. (18 Disciple), 3. og 2. Kl. (7 Dspl.) og 1. Kl. 24 Dspl.) har haft, hver Afdeling 1 Time; den 4. Time er bleven brugt til Sammensang, som i Aar er bleven udført trestemmig (Sopran, Alt og Bas). Ved Øvelserne er foruden Skolens Morgensange blevet brugt et Udvalg af Melodier hentede fra Sannes og Mortensens Samlinger. Til enstemmig Sang af Folke- og Fædrelandssange er Bågø og Nørregaards Sangbog bleven brugt.

Gymnastik. Forbrdlskl. a og b, (hver 4 Tmr. ugentlig under Kapt. af Fodf. Weldingh og efter dennes Bortrejse Kapt. Lautrup med Bistand af Gymnastikr. i Hæren, Sergent Honoré). Af Skolens 42 Disciple ere 3 af Helbredshensyn udelukkede fra Øvelserne; disse bestaa for de øvriges Vedkommende væsentlig i „forberedende Øvelser“, Gang, Løb, Spring og Klavring. — Kathedralskolen (Adj. Petersen med Bistand af Sergenterne Honoré og Brüggmann.) Af Skolens 107 Disciple er for Tiden 14 udelukkede af Helbredshensyn. De øvrige 93 ere ved Øvelserne delte i 3 Hold, nemlig 1. Kl. (med 34 Displ.), 2. og 3. Kl. (30 Displ.) og 4. 5. og 6. Kl. (29 Displ.), og have haft hvert Hold 4 Timer ugentlig; i 1 Time har kun 4. Kl.s sproglig studerende Disciple kunnet slutte sig til de to øverste Klasser, medens de øvrige 4 har maattet gaa sammen med 2. og 3. Kl. Undervisningen har foruden de almindelige Øvelser og Exercits ogsaa benyttet Trapetset. Den er bleven afbrudt ved Svømme- og Skydeøvelserne, men i den sidste Vinter ikke som Følge af Kulde. Derimod led den i Begyndelsen af indeværende Skoleaar en slem Abrydelse derved, at det gamle Gymnastikhus var blevet omdannet til Skolestuer, og Opførelsen af det ny endnu ikke fremmet saa vidt, at Salen kunde tages i Brug til Undervisning. Dette kunde først ske i den første Uge af November Maaned; fra den Tid af har Skolen faaet et fortræffelig ventileret Rum netop af en passende Størrelse (30 Alen i Længde, 15 i Bredden og 10 i Højden) til Discipeltallet i de Hold, dens Disciple nu ved denne Undervisning er delte i; men større end de nu ere, kunne disse hel-

ler ikke godt være, naar alle Deltagere skal kunne røre sig tilstrækkelig frit ved Øvelserne. I den forudgaaende Del af Aaret udfyldtes Timerne for det meste ved Marsøvelser i det fri; naar Vejret gjorde disse til en Umulighed, benyttedes enten Borger skolens eller den herværende Hærstyrkes Gymnastikhus.

Svømningen. Undervisningen begyndte ifjor Sommer for begge Skolers Vedkommende i den sidste Uge af Juni Maaned og foretoges under Ledelse af de samme Lærere med samme Bistand som ved Gymnastikundervisningen, indtil Aarsprøven gjorde det umuligt at foretage nogen regelmæssig Undervisning hver Dag; fra den Tid af var i de vedkommende Timer Sergeant Honoré altid tilstede paa Flaaden, saa at de Disciple, der ikke var til Prøve paa Skolen, kunde komme til at svømme under hans Tilsyn. Efter Sommerferien fandt der Svømmeundervisning Sted indtil den 9. Septbr. Efter at Begynderne forud har faaet Tagene indøvede i Svømmemaskinen i Skolens Gymnastikhus, svømmer enhver med Svømmetornyster paa, indtil han uden dette kan svømme 400 Alen i slap Sele; kan han dette, bliver han Frisvømmer. Ved Undervisningens Ophør 1882 var af Forberedelsesskolens daværende 40 Displ. 4 udelukkede fra Øvelserne af Helbredshensyn og 6 Frisvømmere; af Kathedralskolens 109 Disciple var 9 udelukkede og 37 Frisvømmere.

Skydning. De to øverste Klasser samt 4. Kl.'s Realdisciple (Adj. Petersen med Bistand af Sergeant Hennings.) I Aaret 1882 holdtes Øvelserne i Riffelskydning fra Begyndelsen af April Maaned, saa at der i Almindelighed faldt en Skydedag

hver Uge, naar Vejret ikke voldte Hindringer, i alt før Sommerferien 9 og efter den 6 Skydeture. Der blev skudt til den Skive, Skytteforeningen brugte indtil Udgangen af Aaret 1872, en aflang Firkant med 3 Grader; efter de gjældende Bestemmelser fik hver Discipel hver Gang 5 Skud, af hvilke ved de fem sidste Skydeture før Sommerferien 2 gjordes med Remingtonbøssen. Under 15. Juli indsendtes til Ministeriet den befalede Beretning om

Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1881—82.

6. Kl. 9 Disciple. 5. Kl. 9 Disciple. 4. Rlkl. 2 Disciple.	Afstand i Alen.	Tal af			Sum.
		Skud.	Points	Træffere.	
6. Klasse	100	20	59	20	79
5. og 4. Klasse . .	100	190	451	164	615
6. Klasse	200	230	386	150	536
5. og 4. Klasse . .	200	460	884	348	1232
6. Klasse	300	410	525	217	742
5. og 4. Klasse . .	300	155	221	88	309
	Sum af	1465	2526	987	3513—2,4

Ved Afslutningen af Forsommerens Øvelser holdtes den 25. Maj **Præmieskydning**, hvis Udfald ses at omstaaende Oversigt.

Alle Skud udførtes i frit Anlæg. Præmiernes Værdi var paa 300 Alens Afstand 12 og 8 Kr. og paa 200 Alen 6 og 4 Kr. Disse Beløb brugtes efter Præmietagernes Ønske for Sørensen's Vedkommende til en Rejsetaske og 1 Bog (Nicolai: Jeg og min Hustru), for Wannings til en Haandkuffert, for Ydes (som Bidrag) til Indkjøb af en Jagtbøsse og for Preislers til en Kniv.

Udfaldet af Præmieskydningen i Skoleaaret 1882.

Disciplenes Navn og Klasse.	Afstand i Alen.	Skud					Sum af Af- stand maalt i Tommer.	Sum.	Præmie.
		1	2	3	4	5			
6. Kl. Jacob Bang . . .	300	0	1	1	1	0	79 ³ / ₄	6	
„ Aage Esmann . . .	300	0	0	2	1	0	42 ¹ / ₂	5	
„ Viggo Esmann . . .	300	0	0	2	1	0	32 ¹ / ₂	5	
„ Hvam	300	1	1	1	1	0	107 ¹ / ₂	8	
„ Aage Kjær	300	0	1	0	2	1	63	7	
„ Jens Nielsen . . .	300	0	0	0	0	0	0	0	
„ Poul Schmidt . . .	300	1	0	0	0	1	44 ¹ / ₂	4	
„ Søren Sørensen . .	300	1	2	1	3	1	102 ¹ / ₂	13	1ste
„ Poul Wanning . . .	300	1	0	1	1	2	85	9	2den
5. Kl. Børtelsen	200	1	0	0	1	2	55	7	
„ Gnudtzmann	200	1	1	1	1	0	87 ¹ / ₄	8	
„ Gudiksen	200	1	0	3	1	0	60 ³ / ₄	8	
„ Andreas Hansen . .	200	0	1	1	1	1	85 ³ / ₄	8	
„ Rasmus Rasmusen .	200	2	1	1	0	1	83 ¹ / ₂	9	
„ Jørgen Rønne . . .	200	0	1	3	0	3	27 ¹ / ₂	10	
„ Nikolaj Skibsted . .	200	3	2	1	0	1	70 ¹ / ₄	11	
„ Anton Yde	200	1	1	2	1	2	83 ³ / ₄	12	1ste
„ August Ørbech . . .	200	0	1	1	0	2	59	7	
4. Rlkl. Henry Andersen	200	2	1	0	1	1	81 ¹ / ₄	0	
„ Arne Preisler . . .	200	3	3	1	0	1	89 ¹ / ₂	12	2den

Til den forestaaende Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning indstille sig de 10 Disciple i 6. Kl., som have gennemgaaet i Oldnordisk Wimmers Læsebog Sd. 1—14, 26—36 61—107, 114—21 og 129—31 samt Hoff og Hofforys Læsestykker I, hvoraf til **Overhørelse opgives**, foruden de sidst nævnte Læsestykker, af Læsebogen Sd. 1—14, 61—73 og 129—31.

i Engelsk Listovs Læsestykker II Sd. 61—155 og 184—204 og sammes Udvalg I Sd. 56—97.

i Latin *med Forberedelse* 1. og 6. Bog af Vergils Æneide, Horatses Breve samt 1. og 2. Bog af hans Oder, 3. Bog af Livius, 2. Bog af Tacitases Annaler, 1. og 2. Bog af Ciceros tuskulanske Undersøgelser samt hans Tale for Milo og Kap. 26—46 af hans 2. Tale mod Antonius, — hvoraf **til Overhørelse opgives** 1. Bog af Æneiden, begge Bøger Oder og 1. Bog Breve, de 38 første Kapitler af 3. Bog af Livius og de 45 første af Annalerne, 1. Bog af Tuskulanerne og Kap. 26—46 af den 2. Tale mod Antonius — og *uden Forberedelse* af Cornelius Nepos Præf. og 1. og 2., af Livius 1. Bog Kap. 31—60, af Curtius 3. Bog Kap. 7—12 (hos Zumpt 17—32), af Cicero Cato Major samt 1. Tale mod Antonius og af 2. de første 25 Kapitler, Seneka de providentia, af Ovid Evropa, Cadmus og Perseus og af Terens Andria;

og i Græsk: af Homers Iliade 19.—24. Sang, af Herodot 8. Bog, af Xenofon efter Schenkls Chrestomathie Sd. 209—28, af Plato efter Thriges Udvalg Sd. 1—26, 56—62, 84—98 og 102—8 og af Lysias Talerne om det hell. Olietræ og mod Eratosthenes. — 4. Klasse opgiver af Aarets Læsning i Latin til **Overhørelse** af Ciceros Tale for Sex. Roscius Kap. 6—10 og 27—53, af 7. Bog af Livius Kap. 3—9 og 27—42 og af Ovid Midas, Memnon, Glaucus, Cippus, Aesculapius og Cæsar.

Til **alm. Forberedelsesprøve** opgive 4. Klasses Realdisciple til **Overhørelse**

i Engelsk af Listovs Læsestykker II Sd. 3—117, af The illust. London reading book Sd. 1—6, 10—15 og 38—49 og af Boysens Digte Sd. 1—35.

i Tysk af Kaper og Simonsens Læseb. for de højere

Kl. Sd. 272—91; Hauffs Jud Süsz og de to første Akter af Schillers Maria Stuart og i Fransk af Borrings Études littér. Sd. 1—4, 122—50, 174—206, 214—17 og 237—41 samt af Erckmann-Chatrians Histoire d'un conscrit de 1813 (im Auszuge herausg. v. Bandow) Sd. 6—49.

Sanginspektøren Kantor Sanne overværede Tirsdagen d. 10. April fra Kl. 1—2 Undervisningen i Sang i Kathedralskolen.

V. Understøttelsesmidler.

Skolepengene er i Forberedelsesskolen for en Discipel, foruden 5 Kr. i Indskrivningspenge, 9 Kr. maaendelig, for anden Broder 7 Kr. og for tredje 5 Kr.; i Kathedralskolen for en Discipel i 5. eller 6. Klasse 144 Kr. aarlig, i de øvrige Klasser 120 Kr., for anden Broder henholdsvis 115 Kr. 20 Øre eller 96 Kr. og for 3. Broder 86 Kr. 40 Øre eller 72 Kr. De betales fjerdingaarsvis forud; og det er paalagt Rektoratet at formene den Discipel Adgang til Skolen, for hvem de ikke er betalte før Fjerdingaarets Udgang. For Juli Fjerdingaar opkræves de i to Halvparter, først for de 6 Uger fra 1. Juli til 14. Avg. og siden, ved Begyndelsen af det ny Skoleaar, for den anden Halvpart. For Disciple, der udtræde efter Aarsprøven før Begyndelsen af det ny Skoleaar, betales kun for Juli Maaned; og saa fremt Afgangsprøven sluttet før denne Maanedes Indgang, betale de afgaaende Disciple slet ikke for dette Fjerdingaar. Desuden er ved Indtrædelsen i Skolen at betale Indskrivningspenge med 10 Kr. for hver Discipel; og denne Ydelse eftergives kun for Disciple, der tidligere har betalt disse Indskrivningspenge enten til Skolen selv eller til en anden offentlig lærd Skole. Fremdeles maa enhver Discipel, der

som studerende har gennemgaaet Afgangsprøven, løse et Vidnesbyrd om dennes Udfald, som tilstaas ham gratis, saa fremt han i det sidste Skoleaar har nydt fri Undervisning eller anden offentlig Understøttelse, men ellers maa betales med 20 Kroner til Skolens Kasse. Og de samme Betalingsvilkaar gjælde for enhver Discipel, der ellers forlader Skolen og ønsker at faa et Vidnesdyrd med fra denne. Men ingen Rektor maa i den Skole, han bestyrer, optage nogen Discipel, der kommer fra en anden offentlig Skole, uden at forlange et Vidnesbyrd af ham fra denne Skole. Ethvert Examensvidnesbyrd skal udfærdiges paa stemplet Papir til Taxt 1 Krone.

A. Offentlige Stipendier og fri Undervisning.

Den Understøttelse, der hører til den ved Overskriften betegnede Art, tilstaas kun efter Ansøgning, hvortil der hos Rektoratet faas Blanketter til Udfyldning, og som indgives til Rektoratet samtidig med Undervisningens Begyndelse i det ny Skoleaar eller i alt Fald inden Udgangen af Avgust Maaned; ingen kan gjøre Regning paa at blive indstillet, dersom Ansøgningen ham vedrørende kommer senere. Men naar en Discipel en Gang har faaet et Stipendium eller fri Undervisning, behøver der for hans Vedkommende ikke at indgives ny Ansøgning om fremtidig eller forøget Understøttelse, med mindre saadant udtrykkelig bliver forlangt. Ministeriet træffer Afgjørelse om Understøttelsesmidlernes Anvendelse og Fordeling; Indstilling gjøres af Rektoratet efter Samraad med Skolens Lærere i et i dette Øjemed afholdt Lærermøde; foruden Trang er det en uundværlig Forudsætning for Opnaaelse af en Understøttelse af denne Art, at vedkommende Discipel baade i Aarets Løb har udført sit Arbejde til

Skolen paa en tilfredstillende Maade og har gennemgaaet Aarsprøven saaledes, at han i det mindste har faaet godt til Hovedkarakter. Skolens Realdisciple har kun Adgang til fri Undervisning, men kan ikke faa Stipendium.

Af de oplagte Stipendier udbetales den ene Trediedel til vedkommende ved hans Afgang fra Skolen efter bestaaet Afgangsprøve; men saa fremt han ikke lader sig indskrive som akademisk Borger ved Københavns Universitet før Begyndelsen af det næste akademiske Semester, bliver det saaledes udbetalte Beløb at betale tilbage til Skolen. Af de øvrige to Trediedele udbetales i Regelen den ene Halvdel ved Udløbet af det første Semester, efter at vedkommende er bleven indskreven ved Universitetet, den anden efter bestaaet filosofisk Prøve (Karakter tg.) ved Udløbet af det andet Semester; Examensbevis, akademisk Borgerbrev samt Flidsattest forevises da for Oplagspengenes Eforus, og mod en Anvisning fra denne udbetales Beløbet fra Universitetskvæsturen; den, der ikke vil underkaste sig filosofisk Prøve, maa, for at faa den sidst omtalte anden Halvdel udbetalt, fremlægge Bevis for, at han i det forløbne Aar har arbejdet i sit særlige Fag, hvad der navnlig gjælder Polyteknikere, der som saadanne ingen Brug have for den filosofiske Prøve.

For Stipendieaaret 1. Oktober 1882 til 30. Sptbr. 1883 blev ved Skrivelser af 29. Sptbr., 7. og 10. Oktober 1882 samt 3. Marts 1883 fra Ministeriet til Skolens Forstanderskab Fordelingen fastsat, som følger:

1. Højeste Stipendium, 100 Kr., helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Rasmus

Vestergaard (tidligere bærende Navnet Rasmussen) og Andreas Graakjær (begge fra 15. August 1882), Anders Kjærgaard, Jens Bertelsen og August Ørbech.

2. Mellemsste Stip., 70 Kr., helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Andreas Hansen, Carl Emil Hjort og som extraordinær Gratist Christian Bang.

3. Laveste Stip., 40 Kr., helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Axel Møller, Peder Christian Jensen, Søren Anker Munk, Peter Kjærgaard og som extraordinær Gratist Carl Heise.

4. Fri Undervisning tilstodes Jens Jensen, Johan Boas, Carl Andersen, Christen Gade, Christen Kirk Pedersen og som extraordinære Gratister Johannes Bang, Michael og Henry Feddersen, Aage og Regner Lefolii; desuden fik Peter Wohnsen og Johan Peter Koch hver en halv Friplads.

5. Mellemsste Stip., 70 Kr., at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Albert Gnudtzmann og Jørgen Rønne.

6. Laveste Stip., 40 at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Anders Gudiksen, Theodor Carstensen, Villiam Hoff, Helge Krohn, Theodor Schaefer og Peter Wohnsen.

Endvidere meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 28. September f. A. Rektoratet, at det havde tilstaaet Arbejdsmand H. Hansens Søn Jørgen Christian, Avlsbruger C. Johansens Søn Christian og Boelsmand Jensens Søn Jens Jørgen en af de ved Finansloven for 1882—83 bevilgede extraordinære Gratistpladser for Skoleaaret 1882—83.

B. Det Nissenske Legat.

Dette Legat har kun studerende Disciple Ad-

gang til at understøttes af. Efter Fundatsens Bestemmelse træffes Afgjørelsen om dets Anvendelse hvert Aar i Begyndelsen af December Maaned ved et Lærermøde; stemmeberettigede er foruden Rektor alle ved Skolen fast ansatte eller konstituerede Overlærere og Adjunker. Om den Understøttelse, der uddeles til Disciple, behøver der ikke at indgives Ansøgning, medens det dog er en Selvfølge, at den ikke tilstaaes nogen, om hvøm det ikke forud vides, at han vil modtage Understøttelse. Men da Renterne af Oplagspengene tillige med de hjemfaldne Oplagspenge skal anvendes som Understøttelse i de første Universitetsaar for Studenter, der er dimitterede fra Skolen, maa de Studenter, der ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, inden Begyndelsen af December Maaned derom til Rektoratet indgive skriftlig Begjæring med udførlige Oplysninger om deres Stilling og Angivelse af, hvad de maatte tjene ved Undervisning. Det er vedtaget i Regelen ikke at tilstaa nogen denne Understøttelse efter Forløbet af det 3. Universitetsaar.

For Aaret 1882—83 blev Legatet ved Lærermødet den 1. December f. A. uddelt, som følger:

1. Som „Understøttelse for trængende Disciple, der opføre sig godt“, uddeltes de $\frac{4}{5}$ af Grundfondens Renter indtil 11. December 1882 til Beløb 810 Kr. 60 Øre til 20 af Skolens Disciple, saaledes at Rasmus Rasmussen og Andreas Nielsen Graakjær fik hver 75 Kr. 30 Øre; Anders Kjærgaard, Jens Bertelsen, Andreas Hansen, Christian Bang, Johan Boas og Christen Gade hver 50 Kroner; og Axel Møller, Peder Christian Jensen, Søren Anker Munk, Jens Jensen, Carl Emil Hjort, Peder Kjærgaard,

Theodor Carstensen, Helge Krohn, Villiam Hoff, Peter Wohnsen, Christen Kirk Pedersen og Theodor Schaefer hver 30 Kroner.

2. Som „Vidnesbyrd om Paaskjønnelse af Flid og Opmuntring til Anstrængelse fremdeles“ blev den øvrige $\frac{1}{5}$ til Beløb 202 Kr. 65 Øre tillagt 7 af Skolens Disciple, saaledes at Anders Gudiksen fik 29 Kr. 1 Ør. og Albert Gnudtzmann, Erik Christensen, Martinus Barner, Viggo Andersen, Søren Andersen og Volmer Krohn hver 28 Kr. 94 Ør. — At den tilstaaede „Understøttelse“ tillige var at betragte som „Vidnesbyrd om Lærernes Tilfredshed med Fliden og Opmuntring for den følgende Tid“, vedtoges det blandt de under 1 nævnte at tilkjendegive Rasmus Vestergaard, Jens Bertelsen, Andreas Hansen, Andreas Graakiær, Axel Møller, Peder Christian Jensen, Christian Bang, Johan Boas og Peder Kjærgaard.

3. Renterne af Oplagspengene for Aaret fra 11. Decbr. 1881 til 11. Dcbr. 1882 til Beløb 59 Kr. 73 Øre + hjemfaldne Oplagspenge efter de udtraadte Disciple Martin Ludvig Hoff 75 Kr. og Peter Nielsen 25 Kr., tilsammen 159 Kroner 73 Ør., tilstodes to fra Skolen dimitterede Studenter, saaledes at Thomas Møller fik 79 Kroner 87 Øre og Povl Schmidt 79 Kr. 86 Øre.

C. Det grevelig Moltkeske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som gaa i Skole eller paa anden Maade nyde Undervisning, uden at Bestemmelse til Studering er en nødvendig Forudsætning for at kunne faa det. Viborg Kathedralskole er tillagt 2 Portioner deraf hver paa 80 Kr. aarlig, som

udbetales gennem Rektoratet til 11. Juni og 11. December Termin, hver Gang med Halvdelen. Retten til at afgjøre, hvem der skal nyde disse to Portioner, tilkommer Lehnsbesidderen af Grevskabet Bregentved.

I Aaret 1882 har de været tilstaaede Disciplene Jac. Bang og Axel Møller.

D. Det Jessenske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for 3 „af de dueligste og bedste fattige“ studerende Disciple i Viborg Kathedralskole, som da kunne erholde det, naar de ere i Skolens øverste Klasse, og vedblive at nyde det „i de første 3 Aar, efter at de ere dimitterede til Akademiet, ifald de der opholde sig til deres Studiers Fortsættelse“; dog har Slætninge af Rektor Jessen og hans Enke, D. C. født Ostenfeld, som stiftede Legatet den 5. Maj 1792, Fortrinsret, enten de saa gaa i Viborg Kathedralskole eller søge en anden Skole, saaledes at ingen udenfor de to Slægter da har Adgang til at nyde det. Stiftets Biskop og Stiftsprovst tage Bestemmelse om Uddelingen. Foruden Renterne af den oprindelige Kapital, „det større Jessenske Legat“, uddeles tillige et mindre, Renterne af en „Oplagskapital“.

For Aaret 1882 er i Juni Termin f. A. „det større Legat“ udbetalt til P. V. Brasch, som er Discipel i Aarhus Kathedralskole, og H. Ostendfeld i Horsens lærde Skole, til hver med 38 Kr. 17 Øre; „det mindre“ til Student Jens Christensen (2. Gang som Student) og til daværende Discipel i Viborg Kathedralskoles 6. Kl. Jens Nielsen med 18 Kr. 6 Øre til hver.

E. Det Mallingske Legat

er efter Fundatsen bestemt til hvert Aar at tildeles „den mest værdige og trængende iblandt dem, der i dette Aar ere dimitterede fra Viborg Kathedralskole og inskriberede ved Universitetet“. Skolens Rektorat skal derfor hvert Aar tillige med Meldingen om den afholdte Afgangsprøve indsende „en Forklaring over enhvers Trang og sædelige Forhold tillige med Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier ved Skolen og da hvilke“, samt om Afgangsprøvens Udfald for ham. Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet tager Bestemmelse om Legatets Anvendelse; men dette maa ikke tildeles nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Afgangsprøven har erholdt mindst 2. Karakter.

I Følge Meddelelse fra Legatets Eforus, med. Prof. Reisz, til Skolens Rektorat er for Aaret 1882 Legatet tilstaaet Student Jacob Bang med 164 Kr. 84 Øre, hvoraf i Eølge Fundatsen Halvdelen er bleven ham udbetalt i November Maaned f. A., medens den anden Halvdel skulde udbetales i April Maaned d. A.

F. Det Juelske Legat

uddeles i 3 eller 5 Aar til 2 studerende ved Universitetet, fornemmelig fra Viborg eller og fra Aalborg Kathedralskole. Et Medlem af den Juelske Familie, for Tiden Kmhr. Baron Juel-Ryssensten, R. af D. og DM., er Patron for Legatet; til ham indgives i Løbet af Skoletiden Ansøgning om Optagelse paa Listen over dem, der skal nyde Legatet.

I Aaret 1882 er det udbetalt til Student herfra Jens Christensen 1. Gang og til Student ligele-

des herfra M. Chr. Mogensen 3. Gang med 75 Kr.
16 Øre til hver.

VI. Samlinger.

A. Bogsamlingen.

(Sluttet den 20. Maj 1882.)

Fagsondringen slutter sig til den i 1874 udkomne Fortegnelse over hele Samlingen, saaledes at Løbenumrene henviser til de tilsvarende Afdelinger i denne. Ved Fortsættelser er Titelen saa vidt mulig afkortet; Mærket *slut* eller *afs.* efter en Titel betegner, at Værket er sluttet eller afsagt. Hvor Aarhundredet ikke angives, er det 18—; hvor Trykkestedet ikke angives, er det Kjøbenhavn. Hvad der er sendt fra Ministeriet, betegnes ved et *—m.* efter Titelen; hvad der er modtaget fra Forfattere eller Forlæggere, ligeledes ved *f.*, *frf.* eller *frl.*; andre Gaver ved *—g.*, for saa vidt *Giverens* Navn ikke meddeles.

I. Encyclopædi og blandede Skrifter.

2. Goldschmidt, M. Bland. Skr. Bind 1—4.
59—60.
Hjort, Peder. Kritiske Bidrag til nyere dansk Tænkemaades og Dannelses Historie. Til biografisk Eftermæle saml. og på ny udg.; i 4 *Afdelinger*: Literærhist., Bind 1—3. 62, 63, 67; — Kirkelig-etisk. 56; — Politisk. 52; — Konsthistorisk. 54.
Universitetsjubilæets danske Samfund.
Skrifter udg. af —. 1—8. 81—82.
Vidensk.'s. Selsk. Oversigt ov. . . . Forhandl.
o. s. v. 1881, 2—3; 82, 1. — *m.*
3. Tidskr. Nord. . . . utg. af Letterstedtska föreng.
osv. 1882, 4—8; 83, 1—2. Stockholm.

- (3). **Tode. Jhn. Cimns.** Hygæa og Muserne. En Forts. af Sundhedstid. osv. 1788.
 — — — Museum for Sundheds- og Kundskabs-Elskere. 1789.
4. Magazine. The Penny —, of the soc. for the diffusion of useful knowledge. 1832—42. London. 11 Bind, *Gv. fra Oberst Krabbe.*
8. **Baggesen, Jens.** Fragmente. Aus dem liter. Nachlasse des Verfassers. Herausg. v. Aug. Baggesen. 55. — *Gv. fra Dr. Heise.*
 Blätter aus der Gegenwart für nützl. Unterhalt. u. wissensch. Belehrung. Herausg. v. Diezmann. Zehnter Jahrg. 39. — 3 Hft. *Afgivet fra Dsplbbl.*
 Blätter. Zerstreute. Gesmlt. u. herausg. v. J. Kern. Zürich. 40. — *Afg. fra Dsplbbl.*
 Lukumon od. Nachricht v. ausserord. Menschen, imgl. Merkwürdigk. aus der Natur- u. Kunst-Gesch., Länder- u. Völkerkunde. Hrausg. v. J. G. Rievethal. Thl. 1—3. Riga 1796—1802. — *Afgivet fra Dsplbbl.*
 Pilger durch die Welt. Der deutsche. Kalender u. Volksbuch für alle Länder deutscher Zunge. 1842—44. Stuttg. — 3 Bind *Afg. fra Dsplbbl.*
 Volks-Kalender. Deutsch. 1854. Herausg. v. F. W. Gubitz. Berlin. — *Afg. fra Dsplbbl.*
- II. Historie og Geografi.**
12. **Falkenberg, Chr.** Kalender, udg. af P. G. Lydicke. 1883.
 Hildebrand. **Emil.** Den Svenska tidräkningen 1700—12. Prg. Stockh. Hgr. Rllrovk. 82.
16. **Ewald. Carl.** Læreb. i Verdensh. I—III. 82-83. — *f.*

- (16). Grundtvig. N. F. S. Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng. 12.
 — — — Udsigt ov. Verdens-Krøniken fornml. i det lutherske Tidsrum. 17.
17. Utheim. J. Sagn og Fortællinger af Oldtidens Hist. For Skole og Hjem. I—II. Chrstnia. 80-82.
27. Marquardt. Joach. u. Theod. Mommsen. Handb. d. röm. Althümer. Bnd. 7, Abth. 2. Leipz. 82.
29. Granzov. F. C. Kortf. Læreb. i Geogrf. til Brug for Latin- og Realskoler (N. 2). 82. — *frlg.*
31. Chavanne. Jos. Physikal. Wandkarte von Asien. Wien. — (*Ud. Aarstal. — paa Lrd.*)
 — — Erläuterungen zur Wandkarte von Asien. Wien. 81.
33. Hall. Basil. Aus dem Seeleben. Aus dem Engl. von W. E. Drugulin. Leipz. 55. — *Afgv. fra Dsplbbl.*
34. Nicolaysen. N. Langskibet fra Gokstad ved Sandefjord. Kristiania. 82—40.
 Nilsson. Olof. Danmarks uppträd. i den Svenska Tronföljarefrågan 1739—43. III. Prg. Malmø. 82.
 Steenstrup. Jhs. C. H. R. Normannerne. III: Danske og norske Riger paa de britiske Øer i Danevældens Tidsalder. Hft. 2. 82; IV: Danelag. 82.
36. Monumenta historiae Dan. Udg. af H. Rørdam. Rkk. II, Bind I, Hft. 1—2. 82—83.
37. Jørgensen. A. D. Fyrretyve Fortæll. af Fædrels Hist. 82.
45. Langebek. J. Udkast til Souverainitets Historien. Medd. af J. H. Bang. Fortsat. Prg. Sorø. 82.

53. **Thorsøe. Alex.** Kong Frederik den Syvendes Regjering. Et Bidrag til den danske Stats Hist. fra 1848—63. Hft. 1—9. 82—83.
54. **Sørensen. C. Th.** Den anden slesvigske Krig. Hft. 5—10. 82—83.
55. **Bøgh. Nicol.** Fra Oehlsenschlägers Kreds. Biografier. 81.
- Hjort. Peder.** Kritiske Bidrag. Til biogr. Eftermæle — 2.
56. Breve til **H. C. Andersen.** Udg. af C. St. A. Bille og Nkl. Bøgh. 77.
- Baggesen. Jens.** Briefwechsel mit K. L. Reinhold u. Fr. Hnr. Jacobi. Thl. 1—2. Leipzig. 31. — *Gv. fra Dr. Heise.*
- Adrian. Cornelius.** Om Himmelbjergsfesterne og St. St. Blicher. Aarh. 82.
- Kristensen. Evald Tang. og M. A. S. Lund.** St. St. Blichers Liv og Gjerning kortelig fremst. 82.
- Vaupell. Otto.** Rigskansler Grev Griffenfeld. II. 82.
- Horn. Fr. Winkel. N. F. S. Grundtvigs Liv og Gjerning.** Et biogr. Forsøg. Hft. 1—2. 83.
- Grundtvig og Ingemann.** Brevvexling 1821—59. Udg. og indledet af Sv. Grundtvig. 82.
- Hammerich. Fr.** Et Levnetsløb. Hft. 2—8. 82—83.
- Andresen. Alb. og Frdr. Winkel Horn. Martin Hammerich.** En biogr. Skizze. Prg. Kbh. Brgd. Krsth. 82.
- Heiberg. Johanne Luise. Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllemburg.** En Beretning støttet paa efterl. Breve. 82.

- (56.) Heiberg. P. A. Breve. Udg. af J. L. Heiberg. 83.
- Legrelle. A. Holberg consideré comme imitateur de Molière. Paris. 64. — *g. f. Forf.*
- Bøgh. Nkl. Fra Oehlenschlägers Kreds. — 55.
- Om Karen Margrethe Rahbeks Brevvexling og hendes Correspondenter. Meddelelser af efterladte Breve. 81. (*Efterskrift underskr. P.H. B.*)
- Kamma Rahbek og hendes nærmeste Omgivelser. Særsk. Aftr. af „Aftenlæsning.“ 68.
57. Føddersen. A. De danske Havfiskerier. 83. — *Forf.*
- Hansen. V. Falbe- og Will. Scharling. Danmarks Statist. Hft. 18—20. 82—83.
- Statistik. Danmarks. Statistisk Tabelværk. Rkk. 4, Ltr. D, 4. 82. — *m.*
58. Nielsen. O. Kjøbenhavns Hist. og Beskr. Dl. 3 (Kbh. i Aarene 1536—1660) II, 1. 82. — Tabelværk til Kjøbenhavns Statistik. N. 4: Kbhv.s Fattigvæsen 1816—78. 79. — *g. fra Dr. Heise.*
- Kinch. J. Ribe Bys Hist. og Beskr. fra Reform. til Enevoldsmagtens Indførelse. Hft. 4—5. Odder. 82.
- Skatteligning for Viborg Kbst. for 1883 med Overslag ov. V. K.'s Indtægter og Udgifter f. s. A. Viborg 83.
65. Nielsen. Yngvar. Bidrag til Norges Hist. i 1814. Bind. 1, Hft. 3. 82.
66. Sundt. Eiler. Beretn. om Fante- eller Landstrygerfolket i Norge. Bidrag til Kundskab om de laveste Samfundsforholde. 2. Oplag. Christiania. 52.

- (66.) **Sundt. Eiler.** Om Giftermaal i Norge. Bidrag til Kundskab om Folkets Kaar og Sæder. Christiania. 55.
67. **Hildebrand. Emil.** Den Svenska tidräkningen 1700—1712. Prg. Stockh. Hgr. Rllrvk. 82.
68. **Andersson. Jordan.** Studier i Linköpings Stifts odlingshistoria I. „Ærkebisk. Abrahams räfst. Prg. Lndkp. 81.
72. **C. G. F.** Genrebilder aus Paris in Sommer 1844. Leipz. 45. — *Afg. fra Dsplbbl.*
76. **Gregerovius. Frnd.** Figuren, Geschichte, Leben und Scenerie aus Italien. Leipz. 56. — *Afg. fra Displbbl.*
- Sørensen. Carl.** Krigen i Norditalien 1859. Hadrslv. 61.
- — — — Syditalien 1860. Hadrslv. 62. — *Indb. med foranst.*
94. **Knighton. W.** Ein indischer Königshof. Von einem Mitgliede des Hofstates zu Audh. Nach dem Engl. von Ludw. Thiele. Leipz. 56. — *Afg. fra Dissplbbl.*
96. **Gerstäcker. Fr.** Wilde Scenen aus Wald und Prairie mit Skizzen amerikanischen Lebens. Aus dem Engl. des Amerikaners Ch. F. Hoffmann. Leipz. 60. — *Afg. fra Displbibl.*
98. Report. Annual — of the comptroller of the currency to the first session of the forty-seventh congress of the united states. Washington. 1881. — *G. f. Adj. Feddersen.*
101. **Brandes. Georg. Ferdinand Lasalle.** En kritisk Fremstilling. 81.
- Cederschiöld. H. L.** Om Carl Linnæi afgångsbetyg från Wexiö gymn. Prg. Wexiö. 82.

103. **Wiberg. S. V.** Stamtavle over Familien Storch eller Edvard Storchs mandlige Descendenter. Faaborg. 63. — *g.*
104. **Buckle. H. Th.** Civilisationens hist. i England. Öfvrstn. af O. V. Ålund. Ny uppl. Hft. 7—10. — *slut.*
Lewald. Aug. Aus dem Jugendleben Friedrichs des Groszen. Stuttg. 40. — *Afg. f. Displbibl.*
Schwanenflügel. H. Oldtidens Kulturhist. i sine Hovedpunkter. 2. Halvbinds Hft. 1. 83.
107. **Bloch, V. A. og J. M. Secher.** Haandbog i den græske og rom. Mythologi. 82.
108. **Grundtvig. N. F. S.** Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd, der ei selv er Mytologer. 8.
115. Aarbgr. for nord. Oldkyndgh. osv. 1882, 1—4; 1883, 1.
 Arkiv. Hist. osv. 1882, 5—12; 83, 1—5.
 Saml. til jydsk Hist. osv. Bind 9, 1—2. Aalb. 82.
 Tidsskr. Geogr. osv. 1882, 1—12.
 —. Hist. Udg. af den danske hist. Foreng. Rkk. 5, Bind 3, 2—3. 82.
 —. Hist. Udg. af den norske hist. Foreng. Rkk. 2, Bind 4, 1. Krstnia. 82.
 —. Hist. Udg. af den svenska hist. Fören. 1882, 2—4; 83, 1. Stockh.
116. **Kildeskrifter. Hist.** Skrifter udg. af Selsk. til —'s Oversættelse. XXIII—XXIV. 82.
 Mittheil. der internationalen Polar-Commission o. s. v. Hft. 2—4. 82—83. — *Fra det meteorologiske Inst.*

III. Litteraturhistorie.

118. Aarsberetn. o. s. v. fra det st. kgl. Bib. Hft. 7. 82. — *m.*
 Bogfortgnls. Dansk o. s. v. 1882, 3—12 med norsk Tillæg; 1883, 1—2.
 Boghandlertid. Nord. Aarg. 16, 50—56; 17, 1—48.
 Boklexikon. Svenskt I, 51—62; II, 1—8. Stockh. 82—83.
 Vahl. J. Dansk Bogfortgnls. 1869—80. 81—82. — *slut.*
 Verzeichniz der Bücher o. s. v. 1882, 1—2. — *Fra Boghdl. N. Christensen.*
119. Fortegnelse ov. Docent Th. Hoff's efterl. Bog-saml., som sælges. 1882.
121. Horn. Frdr. Winkel. Dansk Litteraturh. til Brug i lrd. Sklr. og Realskl. 83. — *f.*
123. Tharlakson. Gudm. Udsigt ov. de norsk-islandske skjalde fra 9. til 14. årh. 82.
124. Runnqvist. Ernst. Euphrosyne. En litteraturhist. studie. I. Prg. Norrkp. 82.
125. Weber. T. Literary historical notes. Cpnhgn. 83. — *Forf.*
128. Smith. C. W. Russisk Litteraturhist. fra Peder den Stores Tid til Beg. af dette Aarh. Udg. af S. B. Thrige. 82.
131. Centralblatt. Ltr. osv. 1882, 21—52; 83, 1—20. Leipzig.

IV. Nationallitteratur.

133. Anna Komnenas Alexiade. Ovsr. af O. A. Hovgård. Hft. 6. 82.
 Josefus. Flavius. Jødernes Krig med Romerne. Ovsr. af A. Reiersen. Gnms. og udg. paa ny af T. Belsheim. Horten. 1—6.

- (133.) **Plutarks** Levnedsskildringer, overs. af V. Ullmann. Hft. 6. 82.
Sophocles. Ajax scholarum in us. ed. Fr. Schubert. Pragæ et Lipz. 82. — *Fra Bghdl. Hagerup.*
136. **Ciceronis. M. Tullii.** Cato major, Lælius, paradoxæ. Recogn. C. F. W. Müller. Lipz. 81.
 — 5 *Aftryk.*
- Curti Rufi.** Q. historiarum Alexandri Magni Macedonis libri qui supers. Recogn. Theod. Vogel. Lipz. 81. — 5 *Aftryk.*
- Horatii Flacci.** Q. carmina. Scholar. in us. ed. Michael Petschenig. Pragæ et Lipziæ. 83. — *Gave fra Bogh. Hagerup.*
- Seneca. L. Annæus.** Medea. Metr. öfversttn. Af C. A. Melander. Prg. Umeå. 82.
- Taciti. Corn. Agricola.** Udg. til Skolebrug af V. A. Bloch. 2. omarb. Udg. 69. — *Ejertløs.*
137. **Schmidt. Janus Christianus:** Oratio qvam in festo semisecolari studiosorum 1871 inter coenam habuit. Hothersn. 71 — *g.*
138. **Charis.** Udg. af K. L. Rahbek. 1799—1807. — 3 *Bind.*
- Flor. Chr.** Haandb. i den danske Litrhist. samt nogle Prøver af norske og svenske Forf. 8. Udg. ved P. Hansen. 81.
- Folkeviser.** Danmarks, i Udvalg ved Svend Grundtvig. 82.
139. **Blicher. St. St. Saml. Noveller og Skizzer.** Ordrede efter Tidsfølgen af P. Hansen. Bind 1—4. 82.
 — — —. E. Bindstouw. Fortæll. og Digte i jydsk Mundarter. Med Illustr. af Carl Thomsen og en Ovr. af P. Hansen. 82.

- (139). **Drachmann. H.** Puppe og Sommerfugl. Skuespil i to Akter. 82.
 — —. Sange ved Havet. Venezia. Nye Digte. 77.
(Goldschmidt. M.) Fortæll. af Ad. Meyer. Udg. af M. Goldschmidt. 46.
Grundtvig. N. F. S. Poet. Skr. Udg. af S v. Grundtvig. Dl. 3—4. 82.
Holst. H. P. Ude og hjemme. Rejse-Erindringer. 43.
Hostrup. C. Eva. A play. From the Danish by T. Weber. Copnhgn. 81. — *Gave fra Ovrstrn.*
Mandevilles rejse o. s. v. Hft. 3. 82. — *slut.*
Molbech. C. K. F. Faraos Ring. Folkeskuesp. i fem Akter. 79.
(Müller. Fr. Paludan.) Kjærlighed ved Hoffet. Skuespil i 5 Akter. 32.
Richardt. Chr. Kantater og Digte. 80.
Schandorph. S. Nye Digtninger. 68.
 (— —). „Ude i Skoven.“ Dramat. Scener. 67.
Søtoft. N. Altarblade og Gravlilier. Hft. 1 —2. 20.
 — —. Borgens Bruud. Romant. Sørge-
 spil. 25.
 — —. Christian den Fjerdes Dom. Et fædrel. Skuesp. 21.
 — —. Daniel Ranzau. Et fædrenel. Sørge-
 spil. 23.
 — —. Kirkens Brand. Ridderskuesp. 22.
 — —. Et Pantheon. Digtninger. 42.
 — —. Knud den Hellige. Tragedie. Udg. efter Forf.s Død af D. G. Monrad. 47.

- (139.) Sætoft. N. Leonardo og Blandine. Tragedie. 21.
 — —. Theater 1. Del. 28.
 Tode. Joh. Clem. *Flere Tidssk.* — 3.
140. Müller. Chr. Paludan-. To Taler. Mindeblad
 for forhenværende Disciple. Udg. af hans
 Børn. 82.
141. Rosendahl. H. Sange. Prg. Slgls. 82.
 Schmidt. J. C. Per aspera ad astra. *Ved Stu-*
denternes Halvhundredaarsfest 1871 — 134:
sammes Oratio.
144. Ibsen. Henr. En folkefiende. Skuespil i fem
 Akter. 82.
 — —. Nora. A play. From the Nor-
 wegian by T. Weber. Cpnhgn. 80. — *Gave*
fra Ovrstrn.
147. Sagan om Hrafnkel Freysgode. Öfvrstn. med
 indledn. och anmärkn. af Nore Ambrosius.
 Prg. Hlmst. 82.
 Saga. Jómsvíkinga. Eft. arnaemagn. hndskr.
 N. 291. 4to i diplomatariskt aftryk. Utg. af
 Carl af Petersens. 82.
149. (Sturzenbecker). Orvar Odd. Samlade arbeten.
 Bnd. 1—3. Stockh. & Kbhvn. 61—68.
154. Marryat. The settlers in Canada. Lpzg. 44.
- 154 b. Irving. Wash. Wolfert's Rust. Transatlan-
 tische Skizzen. Aus dem Engl. v. W. E.
 Drugulin. Lpz. 55. — *Afg. fra Dissplbibl.*
157. Dinocourt. — 166. Tersac.
 Racine. Jean. Oeuvres. Ed. stereot. Tm. 1—5.
 Paris. An VII. — *Gave fra Dr. Heise.*
- 161 b. Ariosto. Rasende Roland. Nogle Stykker
 overs. af C. G. V. Faber. Prg. Odns. 81.
163. Czaykowski. Michael. Wernyhora, der Seher

- (165) im Grenzlande. Geschichtbl. Erzähl. aus dem Jahre 1768. Aus dem Poln. übers. Th. 1—2. Lepz. 41. — *Afg. fra Dspsbibl.*
166. Gutzkow. Karl. Imagina Unruh. Novelle. Lepzg. 49. — *Afg. fra Dspsbibl.*
- Tersac. G. H. F. de Castres de. Papst und Kaiser. Hist. Roman nach dem Franz. des Dioncourt frei bearb. Th. 1—2. Lpzg. 40. — *Afg. fra Discplbibl.*

V. Sprogvidenskab.

179. Sophocles. E. A. Greek lexicon of the Roman and Byzantine periods. (From B. C. 146 to A. D. 1100). Boston. 70.
188. Tidsskr. Nord. for Filologi. Ny Rk. VI, 1. 83.
189. Arkiv for nord. Filologi. udg. ved Gustav Storm. I, 1—2. Chrstnia. 82—83.
190. Blandinger, udg. af Universitetsjubilæets danske Samf. Hft. 2. 82.
191. Feilberg. H. F. Plan for en ordbog over jysk folkemål. 82.
- Kalkar. Otto. Ordbog til det ældre danske Sprog (1300—1700). Hft. 3—4. 82—83.
- Nyrop. Kristoffer. Sprogets vilde Skud. Populære Strøbemærkninger om misforståede Ord i daglig Tale. 82.
192. Grønborg. O. L. Optegnelser på Vendelbomål. Udg. ved O. Nielsen. Hft. 1. 82.
- Nielsen. O. Gamle jyske Tingsvidner. Hft. 2. 83. — *slut.*
197. Fritzner. I. Sproglige og kulturhist. Studier ov. gamle norske Ord og Udtryk. Chrstnia. 80.
202. Ling. A. I. Studier ang. bruket och betyd.

- (202.) i ny-englsk. af hjælpverbet shall i Bisatser. Prg. Vnrsg. 82.
 Listow. Chr. Engl. Memoranda. Til Brug for Skolens øv. Kl. Prg. Nykbg. 82.
 Westesen. Aug. Engelsk lydlære. Krstnia. 82.
203. Weber. T. En Saml. af alm. englsk. Ord til Udenadslæren. 83. — *f.*
204. Hansen. Ad. og Jhns. Magnussen. Eng. Læseb. for højere Kl. med Irtrhist. Oversigt og oplys. Anm. 82. — *f.*
 Weber. T. Glossar. til Routledge's British reading book. 2. Opl. 83. — *f.*
205. Petterson. E. W. Om de Franska hjælpverben. Prg. Gefle. 82.
 Weber. T. Prakt. Materialier og Gramm. til Indøv. af det franske Sprogs Form- og Ord-føjningslære. 81. — *f.*
207. Borring. L. S. Franske Stiløvelser. 8. Opl. 64. — *Ejersløs.*
216. Erslev. I. Prakt. Læreb. i det tyske Sprog eft. F. Ahns Meth. 2. Udg. udvidet ved I. Tøepfer. 4. Opl. 73. — *Ejersløs.*
217. Weber. T. En Saml. alm. tyske Ord til Udenadslæren. 83. — *f.*
- VI. Æsthetik og Kunst. — VII. Filosofi. — VIII. Theologi.**
230. Katalog. Illustr. ov. Kunstudst. ved Charl. 1833. Ved F. Hendriksen. 83.
 Lange. Jul. Nutids-Kunst. Skildringer og Karakteristiker. 73.
240. Løvgren. N. Tankesammenhanget i Ebreerbrevet. Prg. Umeå. 82.
247. Koch. L. Den danske kirkes hist. i årene 1817—54. Hft. 1. 83.

252. Viborg Stifts Synodal-Act. 1882. — *Fra Bispeemb.*
 256. Psalmebog. Evang.-christ. 45. — *g.*
 — Tillæg til den evang.-christl. Autor.
 1845. 47. — *Indb. med foranst.*
 257. Samlinger. Kirkehist. osv. Rk. 3, Bind 4, Hft.
 1—2. 82—83.
 258. Nielsen. Fr. Frimureriet i Norden. Et Lej-
 lighedsskrift. 82.

IX. Opdragelse og Undervisning.

259. Ungdom. Vor. Tidsskr. osv. 1882, 3—6; 83,
 1—2.
 260. Giersing. Fr. Fr. Om kristelig Opdragelse i
 Skole og Hjem. Odns. 82.
 Heegaard. S. Om Opdragelse. I. Opdragelses-
 lære. 2. Opl. 83.
 Lange. Fr. Nogle Bemærkninger om Skole-
 undervisningens Princip og Methode. 50.
 261. Forchhammer. Joh. Nogle Skolespørgsmaal.
 III. Prg. Hrlfsh. 82.
 Vodnarik. Edv. Organisation Européenne pour
 l'arrangement des voyages de vacance pour
 la jeunesse étudiante. Brünn. 82. — *m.*
 262. Andersen. Vldmr. Danske Retskrivningsøvel-
 ser for Skolens lavere Kl. 83. — *f.*
 264. Wadstein. Ernst. Martensens kristligt-etiska
 system i pedag. syfte bearbejdet. I. Prg.
 Karlskrn. 82.
 267. Feddersen. A. Naturhist. Undervisn. og dens
 Hjælpemidler. — *Forf.*
 270. Hernlund. Hugo. Bidrag till den Svenska
 skollagstiftningens hist. under Partitidehvarf-
 vet. I. 1718—60. Prg. Stockh. Norrm. 82.
 Kaper. J. Det højere Skolevæsen i Preussen. 82.

- (270.) **Sjøberg. Gust.** Striden mellem det gamle og nye skolesystemet under förra hälften af detta årh. Prg. Stockh. Nya elmntrlr. 82.
- Söderbaum. P. Hj.** Reseberätt. 1879: Realsk. i Preussen, Sachsen och Würtemberg. Prg. Sundswall. 82.
271. **Linde. A. C. P.** Meddelsr. ang. de lrd. Skoler osv. 1857—78. Hft. 2 (Fortst.) 82. — 2 Aftr. m.
272. *Indbølsesskr. fra Undrvsngsanst. i Danmark:* Aalborg, Aarhus, Fredericia, Helsingør, Herlufskolm, Hjørring, Horsens, Kbh. (Borgrd. i Kjbhvn., p. Krstnsh., Hadersl. Lær., Hauch, Højskolehjem., Laursen, Lyceum, Mariboe, Metropolitansk., Unv. Ref. 81., Kng.'s Fødselsfest 82, Værnedamsvej,) Kolding, Lemvig, Nykbg., Odn., Randers, Ribe, Roskld., Rønne, Slagelse, Sorø, Thisted, Viborg, Vordingb. alle 1882 — m.
- Horsens:* **Jørgensen. C.** Meddel. om de Dspl., der have taget Afgangsex. ved Horsens lrd. Sk. Prg. 82.
- Kbn.* **Mariboes Sk.:** Fællesbestmlsr. for samtl. priv. Latin- og Realskoler i Kbh. Prg. 82.
- *Unv.* Forelæsn. og Øvelser. For- og Efterår 82. — m.
- — Fortgnl. ov. Stud. . . . Afgsex. 82. Kbh. 82. — m.
- — **Elvius. Sof.** Studenterne fra 1829. Kbh. 79. — g.
- — **Goos. C.** Aarb. 1864—71. Hft. 5. — m.
- Kolding Latin- og Realsk.* **Theisen. Karl.** Nogle Meddelelser fra Skolens Arkiv. Prg. 82.

(272.) *Lemvig priv. Realsk. Magnussen. Jhns. Meddlsr. om Skolen (1875—82). Prg. 82.*

Slagelse. Dahl. Fr. Meddelelsr. om Skolen. Prg. 82.

275. *Indbldsesskr. fra Undrvsngsanst. i Sverige: Falun, Göteborg alm. lrv., — Realgym., Halmstad, Helsingborg, Hernösand, Hudiksvall, Jönköp., Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköp., Luleå, Lund kthdrsk., — private elmntsrsk., Malmø, Norrköp., Nyköp., Skara, Stockholm (Atheneum, Beskow, nya Elmsk., å Norrmalm, högre reallärvk., å Södermalm), Strengnäs, Sundsvall, Umeå, Upsala Fjellst. sk., — hgr. alm. lrv., Venersborg, Vestervik, Vesterås, Vexjö, Visby, Örebro, Östersund. 1882. — m.*

Kristianstad. Ahlén. Abr. Förteckn. öfv. lrv.'s saml. af mynt och minnespenningar m. m. I. Prg. 82.

Stockholm. Besk. skolan. Bergmann. C. G. och L. Lindroth. Ved Overtagelsen af Skolen. Prg. 82.

Upsala. Fjellst. skol. Stadgar. Prg. 82.

Vesterås. W. M. Förteckn. på handskrifter i Vesterås allm. lärov.'s bibliothek. Prg. 82.

Östersund. Kardell. S. J. Realkatalog öfver lärov.'s bibliothek. I. Prg. 82.

X. Matematik. — XI. Naturvidenskab.

279. *la Cour. Poul. Historisk Matematik. Trykt som Manuskr. Kolding. 81.*

Tidsskr. for Mathem. osv. Rkk. 4, Aarg. 6, 3—6; 5, 1, 1. — 82, 83.

282. *Raben. N. C. Praktisk Regnebog. 2. Oplag. Odns. 36.*

287. **Valentiner. H.** Bidrag til Rumcurvernes Theori. Kbh. 81. — *m.*
291. Tidsskr. fr. popul. Skildringer af Naturvidensk. osv. 1882, 2--6; 83, 1.
292. — — Physik og Chemi osv. Rk. 7, Bind 3, 4—12, 1882; 4, 1—4. 1883.
299. **Dreyer. J. L. E.** Bidrag til Bestemmelse af Praecessionskonstanten. 82. — *m.*
Kromann. K. Om Tidens Udmaaling og Inddeling. 82.
303. Archiv für Naturgesch. osv. Jahrg. 43. 6. Berlin. 77; 44, 6, 78; 45, 6, 79; 47, 3—5, 81; 48, 2—4, 82; 49, 1, 83. —
 Tidsskr. Naturhist. osv. Bnd. 13, 1—2. 82.
304. **Johnstrup. Fr.** Nogle Iagttagelser over Glacialphæn. og Cyprinaleret i Danmark. Prg. Kbh. Univ. Kng.'s Fdlsfsf. 82.
305. **Lindeberg. C. J.** Hieraciologiska bidrag. I. Prg. Gøthbrg. alm. lrv. 82.
Petersen. O. G. Biacollaterale Karbundter og beslægtede Dannelser. Et Bidrag til den dicotyledone Stængels Anatomi. 82. — *m.*
Warming. Eug. Den alm. Botanik. En Læreb. nærmest for Stud. og Lærere. 80.
306. **Bronn. H. G.** Die Klassen u. Ordnungen. V, 2 (Gliederfüsl.) 4—8; VI, 3 (Reptil.) 25—35. Leipz. u. Heidelb. 82—83.
Lütken. Chr. Fr. Dyreriget (N. 1). 4. Udg. 81—82.
 — —. —. —. Begyndelsesgrund. af Dyrerigets Naturhist. (N. 2.) 8. Opl. 78.
Schmiegelow. Ernst. Studier over testis og epidermis udviklingshist. 82. — *m.*

- 308 **Dahlerup. S. V. T.** Pneumatometriske Undersøgelser og deres diagn. Bet. i de chron. Lungesygdomme. Odns. 81. — *m.*
- Heiberg. Vilh.** Om Ovariesvulsten som Complication ved Svangerskab. 81. — *m.*
- Israel. Emil.** Studier over Pleuritis hos Børn. 82. — *m.*
- Jónassen. Jónas.** Ekinokkksygdommen belyst ved islandske Lægers Erfaring. 82. — *m.*
- Kalmer. P. E.** Akklimatisationsbegrebet i dets Forhold til Gul Feber. Studier og Undersøgelser med særligt Hensyn til Erfaringer fra St. Croix. 82. — *m.*
- Meyer. Sophus.** Om Resection ved Coxitis. 81. — *m.*
- Tode. Jhn. Cl.** Nye Sundhedstidende. 1782, 83.
— — Sundhedstidende. Et med. Ugeskr. af blandet Indhold. Aarg. 1—3. 1778—81. 1 Bind.
- Tscherning. M.** Studier over Myopiens Ætiologi. 82. *m.*
- With. C.** Mavesaarets kliniske Former, dets Diagnose og Behandling. Prg. Kbh. Un. Ref. 81.
- XII. Samfundsvidenskaber.**
311. **Love og Exped. vedk.** Kirke- og Skolevæsen osv. 1881.
Lovtid. 1882, 17—52, med Tillæg 2—4; 83, 1—18.
Ministerialtid. 1882 A B 16—47; 1883, A B 1—17.
311. **Saml. af Love og Anordn. af mere alm. Interesse** osv. 1875—80. Hft. 5—6; 1881—85, 1—12. — *m.*
317. **Hostrup. C.** Folkelige Foredrag. 82.
- Nordvall. A. L.** Granskning af de ytttranden, som på kongl. maj:ts befaling afgifvits med

- (317.) anledn. af 1881 års riksdags underdån. skrif-
 velse rörande vivisektionen. Udg. af nord.
 samf. til bekämpelse af det vetensk. djurplå-
 geriet. Stockh. 83. — *Udg.*
318. Tidsskr. Hedeselskabets osv. 1882, 4—9; 83, 1
 —3. — *g.*
320. Vort Forsvar. osv. 27—53. 82. — *Gave fra
 Dr. Bang.*

B. Disciplenes Bogsamling

havde $\frac{1}{4}$ 82 i Behold fra Aaret April 1881

— Marts 1882 Kr. 0.85 Ø.

og har i Aaret April 1882 — Marts 1883

haft i Indtægt

fra 1 Mdlm. Bidr. Okt. 81 — Sptbr. 82	”	2.00	”
— 2 — — April—Juni 82 . . .	”	1.00	”
— 49 — — — —Sptbr. 82 . .	”	49.00	”
— 5 — — Sptbr. 82—Marts 83	”	5.80	”
— 48 — — Oktbr. 82—Marts 83	”	48.00	”
— 3 — — Nvbr. 82—Marts 83	”	2.52	”
— 1 — — Dcbr. 82—Marts 83	”	0.67	”
— 1 — — $1\frac{1}{2}$ 83 — $3\frac{1}{3}$ 83 . .	”	0.25	”
— fundet i Skolen	”	0.14	”

i alt Kr. 110.23 Ø.

og i samme Tidsrum udgivet

til Indkjøb af nye Bøger	”	80.85	”
- Indbinding	”	21.60	”
- en ny Udlaansprotokol	”	5.00	”

ialt Kr. 107.45 Ø.

saa at den $3\frac{1}{3}$ 83 havde i Behold . . Kr. 2.78 Ø.

Siden den d. 20. Maj f. A., da Listen i det sidst udsendte Indbydelsesskrift sluttedes, indtil 21. Maj d. A. har Tilvæksten været følgende:

1. Fra alle Lande osv. 1882, 5—12; 83, 1—4.
Smaaestykker til Folkelæsning Bnd. 12, 1—2.
3. **Andersen. Carl.** Over Skjær og Brænding. En Fortælling fra Island. 82.
Evald. H. F. Charles Lyng. Fortæll. 82.
Flood. Constantius. I Havskjærene. Fortæll. og Skildr. Chrstnia. 82.
Henningsen. Emanuel. Fra Jylland. Ny Fortælling. 81.
Kielland. Alexander L. Skipper Worse. Roman. 82.
Lie. Jonas. Gaa paa! Sjøfortæll. 82.
Nyblom. Helene. Noveller. 81.
— — Nye Noveller. 82.
- Rosenkilde. A.** Anders Tikjøb. En jydsk Degns Reiseerindringer. 10. Udg. 81.
- Thyregod. C. A.** Godtfolk og Kjæltringer. Ny Fortæll. 80.
— — Vildtvoxende Skikkelser. Skildringer fra Jyllands Fortid. 82.
4. **Sandel. Jh.** Fortællinger fra Krigen 1848—50. 2. Opl. 83.
5. **Auerbach. B.** Birgitte. Fortæll. Paa Dansk ved F. Thayssen. 81.
Ebers. Georg. Fru Borgmesterinden. Roman. Overs. af O. Borchsenius. 82.
Eggleston. Edv. Roxy. Dl. 1—2. Aalborg. 80.
Harte. Bret. Amerikanerinden og andre Fortæll. Ovsr. af Alex. Dankiær. 80.
— — Tre Fortællinger. 80.

5. **Meyer. Conr. Frdn.** Konge og Helgen. Fort.
Ovrs. af S. M. 81.
Topelius. Zachar. Fra det høje Nord. Paa
Dansk ved Fr. Winkel Horn. 1. Bind. 82.
Twain. Mark. Den stjaalne hvide Elefant og
andre nye Skitser. Ovr. af H. H. Gjødvad. 82.
6. **Verne. Jules.** Ved Amazonfloden. Ovrs. efter
den franske Originals 20. Opl. 82.

C. Den naturhistoriske Samling

har modtaget følgende Gaver

1. En Hovedskal af en ung Hvalros; fra Distriktslæge v. Haven.
1. En udstoppet Korsnæb (*Loxia curvirostra*); fra Skovfoged Christiansen.
3. Et Stykke Kiselsinter fra Island; fra Discipel R. Lefolii.
4. En Skovskade; fra Discipel Chr. Christiansen.

Byggearbejdet ved det ny Gymnastikhus har voldet, at Plantehaven saa godt som helt maa anlægges og forsynes fra ny af

D. Den fysiske Samling

har i Aarets Løb modtaget, hvad der var fornødent, for at den kunde komme til at indeholde de af Ministeriet (se forrige Aars Indbydelsesskrift Sd. 96—98) foreskrevne Sager.

VII. Regnskabsvæsen.

I Regnskabsaaret fra 1. April 1882 til 31. Marts 1883 har Skolen haft følgende Indtægter:

Tiender, Arvefæste- og Leje-Afgifter	Kr. 22,042.37	Ø.
Afgifter af Kirke- og Præstekald . . . „	26.00	„
Renter af Skolens, Stipendiefondens og Nissens Legats Kapitaler . . . „	5,935.03	„
Skolepenge „	9,879.40	„
Fra Læsø „	1,385.55	„
Ubestemte Indtægter „	124.00	„
Hævet i Sparekassen af Stipendiefon- dens og Nissens Legats Midler . . „	352.46	„
	tilsammen Kr. 39,744.81	Ø.

hvorimod Udgifterne har været, til

Lønninger „	24,456.28	„
Dyrtids - Tillæg „	2,552.37	„
Time-Undervisning „	1,897.06	„
Pensioner „	298.16	„
Bogsamling og videnskabeligt Apparat „	640.00	„
Bygningernes Vedligeholdelse . . . „	564.64	„
— Hovedstandsættelse . . „	16,509.05	„
Inventariets Vedligeholdelse „	1,429.82	„
Plantehaven „	57.48	„
Brændsel og Belysning „	1,287.75	„
Skatter og Afgifter „	1,843.56	„
Regnskabsførelse „	781.82	„
Testamentarisk Forpligtelse „	320.00	„
Forskjellige Udgifter „	1,997.18	„
Skydeøvelser „	235.90	„
Skolepenge, Bidrag af Stipendiefonden „	295.00	„
Ifølge Decision „	2.58	„
	tilsammen Kr. 55,168.65	Ø.

hvorved fremkommer en Mindreind-

tægt af „	15,423.84	„
Til Understøttelse af Disciple er ud-		

Overført Mindreindtægt Kr. 15,423.84 Ø.			
betalt af Stipendiefondens Renter og Oplag	Kr. 1,082.50 Ø.		
af Nissens Legats			
Renter og Oplag	„ 1,334.19	„ „	2,416.69 „
hvorved Mindreindtægten forøges til		„	17,840.53 „
Til Indtægt er derimod ført Kasse- beholdningen fra forrige Aar . .		„	6,413.07 „
hvorved Mindreindtægten bliver . .		„	11,427.46 „
samt modtaget fra den almindelige Skolefond		„	16,120.00 „
hvorefter Kassebeholdningen altsaa bliver			Kr. 4,692.54 Ø.

VIII. Bygninger og Løsøre.

Som ovenfor meddelt, har det i forrige Aars Indbydelsesskrift omtalte ny Gymnastikhus alt været i Brug i 6 Maaneder, medens dog Murarbejdet udvendig endnu ikke er helt færdigt, og den indvendige Maling ikke har kunnet foretages, fordi Murværket ikke har været tilstrækkelig tørt dertil. Men den Beliggenhed, det har faaet, er noget forskjellig fra den, der oprindelig var paatænkt; det er kommet til at ligge noget længere mod Syd, saa at det i saa godt som hele sin Udstrækning ligger inde i Haven. Det er efter Bygningsinspektørens Ønske, Ministeriets Tilladelse til denne Forandring er blevet erhvervet, i det den Beliggenhed, dette Hus nu har faaet, vil passe bedre til samtlige de ny Bygninger, Skolen vil komme til at bestaa af, naar den i forrige Aars Indbydelsesskrift S. 78—80

omtalte fuldstændige Ombygning bliver sat i Værk. Men derved er det blevet muligt at beholde Skolens Baggaard og Indkjørselen derigjennem til Skolegaarden, saaledes som den hidtil har ligget, og at undgaa den under de nuværende Forhold uheldige ny Indkjørsel gennem den nordre Længe. Og derved er det ogsaa blevet muligt at faa saa mange ny Skolestuer i de nuværende Bygninger, som Skolen behøver efter den Størrelse, den nu har, uden at Lærernes Aftrædelsesværelse er blevet taget i Brug som Klassestue. Den tidligere Gymnastiksal et nemlig tilligemed den Forstue, hvorved den var adskilt fra de ældre Stuer i den nordre Længe, bleven omdannet til to Skolestuer; og Forstuen til den hele Række af 5 Skolestuer, der nu udfylde den nordre Længe, er bleven anbragt i den vestre Længe, der hvor der tidligere fandtes et Rum til Opbevaring af Gymnastikredskaberne. De to ny Stuer, L og M, har begge en Bredde af 10 Alen og en Højde af 5 Alen, og L er $8\frac{1}{2}$ Alen lang i Øst og Vest, M $14\frac{1}{2}$. Den sidstnævnte er altsaa tilstrækkelig stor til at kunne bruges ved Morgensangen og ved Sangundervisningen med hele Skolen. Men Lysforholdene er i L ikke heldigere end i de andre Stuer i samme Længe, idet den har fire Fag Vinduer af samme Størrelse som disse, men kun de to vende mod Syd ud til Skolegaarden, de to andre mod Nord ud til den smalle Torvegyde; og i M er de endnu uheldigere, skjønt dens fire Fag Vinduer alle ere paa 6 Rammer; thi kun det ene har kunnet vende mod Syd, de tre andre maatte anbringes paa Nordsiden ud til Gyden. Og i og for sig er det en stor Ulempe, at 5 Skolestuer ligge paa Rad uden

Korridor. Derimod har Bogsamlingen vundet betydelig ved Forandringen, i det hele Rummet paa Loftet over de ny Skolestuer er blevet indrettet til en ny Sal dertil, som er mer end halv saa stor som den ældre.

Til en ny Klatremaskine tilstod Ministeriet ifjor Skolen det fornødne Beløb paa forventet Tillægsbevilling; og paa samme Maade fik Skolen Raadighed over saa meget, som der behøvedes til 13 ny to Mands Borde og 5 en Mands af den i forrige Aars Indbydelsesskrift omtalte Indretning (med negativ Distance) og til ellers at forsyne de to ny Skolestuer med det fornødne Bohave. Og til en Forøgelse af de andre Gymnastikredskaber, svarende til Omfanget af Undervisningen, som den kan gives i det ny Gymnastikhus, er de fornødne Penge bevilgede ved indeværende Aars Finanslov; ligeledes til Anskaffelse af saa mange ny Skoleborde, at Skolen derved vil blive fuldstændig forsynet, saa vel som til Omdannelse af en Del af de ældre, saa de ligeledes kan faa negativ Distance, medens Ministeriet har givet Tilsagn om at ville søge Resten af det Beløb, der behøves til en fuldstændig Omdannelse af alle de gamle Borde, bevilget ved Finansloven for næste Aar. Endvidere er der bevilget det fornødne til, at Legepladsen kan blive belagt med Tjærebeton, som man i de sidste Aar har begyndt at benytte ved flere Skoler i Kjøbenhavn og fundet sig vel tjent med; derved vil Disciplene ved Vintertid slippe for at tumle sig i leret Dynd; og ved Sommertid vil hele Skolen blive befriet for at lide under den Støv fra Legepladsen, der nu kun daarlig kan dæmpes ved hyppig Oversprøjtning.

IX. Fra Rektoratets Brevbind og Kópibog.

A. Vedrørende **Skolens Undervisning i Almindelighed** og særlig den **studerende Afgangsprøve** er der

1. under 16. Juni 1882 udfærdiget en kgl. **Anordning**, der lyder, som følger:

Vi Christian den Niende, o. s. v. gjøre vitterligt: Vi ville allernaadigst have anordnet følgende Forandringer i og Tillæg til de i Anordningen af 5. Avgust 1871 angaaende Undervisningeu i de lærde Skoler indeholdte Bestemmelser:

1. Ved Optagelsesprøven til nederste Klasse fordres i Modersmaalet (§ 1 Nr. 1): dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordnes Bøining og den enkelte Sætnings Dele, dels saavel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnesnes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift.
2. Ved samme Prøve begrænses Fordringerne i Historie (§ 1 Nr. 5) til Danmarks Historie, men i samme Udstrækning som opgives til 4. Klasses Hovedexamen.
3. Den Forberedelsesskole, der underkaster sig Tilsyn af Rektor for den lærde Skole, overholder Bestemmelsen i Loven af 1. April 1871 § 4 om den ugentlige Skoletid af 30 Timer til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, og giver sine Disciple mindst 4 Timers ugentlig Gymnastikundervisning, kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet give den Ret, at dens Disciple fortrinsvis have Adgang til den lærde Skoles nederste Klasse.
4. Ved 4de Klasses Hovedexamen indskrænkes den mundtlige Prøve i Latin for Skoledisciplenes Vedkommende (§ 3 Nr. 4 og § 2 Nr. 3) til at omfatte et Udvalg af det i det sidste Aar læste Pensum, svarende mindst til en Bog af Cæsar eller en halv Bog af Livius, 30 Kapitler af Ciceros Taler og 500 Vers af Ovid.

5. I § 2 Nr. 5 udgaa Ordene: „hvor Undervisningen ophører ved Udgangen af 3. Klasse.“
6. I Arithmetik til 4. Klasses Hovedexamen (§ 3 Nr. 8 og § 2 Nr. 8) forbigaas følgende Afsnit: Forkortning af algebraiske rationale Brøker med Polynomier i Tæller og Nævner, Regning med komplekse Størrelser ($a + b\sqrt{-1}$), Kubikrodsuddragning og Kvadratrod af Polynomier, Ændring af dobbelt irrationale Størrelser, Annuiteter og Egenskaber ved hele Tal.
7. Naturhistorie (§ 2 Nr. 10) begrænses til det ved Anordning af 30. August 1881 for den almindelige Forberedelsesexamen foreskrevne Omfang.
8. Naturlære ved 4. Klasses Hovedexamen for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling (§ 2 Nr. 9) begrænses til det ved sidstnævnte Anordning foreskrevne Omfang.
9. Til Afgangsexamen i Modersmaalet (§ 5 a 1) opgives som læst 2 Komedier af Holberg, en Tragedie eller et større Digt af Oehlenschläger, flere Digte og prosaiske Stykker af bekendte Forfattere (Wessel, Ewald, Baggesen, Grundtvig, Heiberg, Hertz, Paludan-Müller, Winther osv.) Literaturhistorien skal være gennemgaaet i al Korthed med udførligere Behandling af et enkelt (ældre) Afsnit. Foruden den skriftlige Prøve i Modersmaalnt afholdes en mundtlig Prøve i Literaturhistorie.
10. I Oldnordisk (§ 5 a 1) omfatter Prøven for Skoledisciplenes Vedkommende kun det sidste Aars Pensum, ikke under 50 Sider, medens Privatisterne blive at prøve i alt det Læste (mindst 100 Sider). Prøven i Oldnordisk bedømmes sammen med Prøven i mundtlig Dansk ved een Karakter.
11. Ved Udarbejdelsen af den franske Stil ved Afgangsexamen for den sproglig-historiske Afdeling (§ 5 b 3) kan benyttes en dansk-fransk Ordbog.
12. I 5. og 6. Klasse gennemgaaes i Historie (§ 4 a 5) kun Oldtidens og Danmarks (samt Norges og Sverigs) Historie udførligere; Middelalderens og den nyere Tids Historie repeteres i det Omfang, hvori den læses til 4. Klasses Hovedexamen.

13. Det i Anordningens § 4 b 1 nævnte Pensum „70 Kapitler af Ciceros filosofiske eller retoriske Skrifter, 50 Kapitler af hans Taler“ forandres til „af ikke historisk Læsning saa meget som 120 Kapitler af Cicero, dog af forskellige Stilarter.“ Efter Ordene: „1 Bog af Livius og 1 Bog af Tacitus“ tilføjes „(i alt mindst saameget som 90 Sider i Madvigs og Ussings Udgave af Livius).“
14. Anordningens § 5 b 1 forandres saaledes: „I Latin er Prøven dels skriftlig ved en Oversættelse fra Latin til Dansk, dels mundtlig saavel, for Skoledisciplenes Vedkommende, i et Udvalg af det i de to sidste Skoleaar statarisk læste, der maa omfatte mindst saa meget som 60 Kapitler af Cicero (af forskellige Stilarter), 1 Bog af Livius eller Tacitus, (i alt mindst svarende til 45 Sider af den nævnte Udgave af Livius), 1 Bog af Virgil, 1 Bog af Horats' Breve samt 2 Bøger af hans Oder, som ved en Oversættelse af ikke læst Prosa. De, som ere forberedte ved Privatundervisning, have at opgive det hele statarisk læste Pensum til Prøve, saaledes som det er angivet i § 4 b 1, foruden at opgive et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4. Klasse Læste (§ 2 Nr. 3).
15. I Naturlære ved Afgangsexamen for den sproglig-historiske Afdeling (§ 4 b 3) kræves det ved Anordning af 30. August 1881 for den almindelige Forberedelsesexamen foreskrevne Pensum foruden Astronomi med en kort matematisk Indledning.
16. I Anordningens § 5 c 1, 3. Punktum, tilføjes: „eller i let Brug af Koordinater“. I 4. Punktum udgaa Ordene: „i hvilket sidste Fag et Spørgsmaal altid skal angaa analytisk Geometri.“
17. I § 4 c 3 udgaa Ordene: „i Mineralogi i 5. Klasse.“
18. I Gymnastik bliver der at give mindst 4 Timers ugentlig Undervisning.
19. For at en privat Skole kan erholde Dimissionsret, fordrer, foruden de i Loven af 1. April 1871 § 9 ommeldte Betingelser, yderligere: a) at Bestemmelsen i bemeldte Lovs § 4 om den ugentlige Skoletid af 30 Timer til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne,

- overholdes; b) at der gives mindst 4 Timers ugentlig Undervisning i Gymnastik, og c) at Undervisningen i Gymnastik og Sang underkastes den samme Kontrol som Skolens øvrige Undervisning.
20. Ved de lærde Privatskoler bliver af Ministeriet fremtidig ligesom ved de offentlige lærde Skoler kun beskikket en Censor i hvert Fag (§ 6, 1. Stykke); Valget af den anden Censor indstilles til Ministeriets Godkendelse.
21. Bestemmelserne i § 9 og § 10 Slutningen træde i Kraft ved Afgangsexamen om Sommeren 1884; Bestemmelserne i §§ 2, 4, 10 første Punktum, 14, 15 og 20 ved Afgangsexamen om Sommeren 1883; de øvrige Bestemmelser træde strax i Kraft.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

2. I Forbindelse med denne Anordning har Ministeriet d. 21. s. M. udsendt et „Cirkulære til samtlige Rektorer ved de lærde Skoler“ af følgende Indhold:

Med Henviisning til den, om Forandringer i og Tillæg til de i Anordningen af 5. August 1871 angaaende Undervisningen i de lærde Skoler indeholdte Bestemmelser, udgaaede kongelige Anordning af 16. d. M. skal Ministeriet til Forstaaelse og Anvendelse af de i denne givne Forskrifter og til Fuldstændiggjørelse af disse i forskjellige Enkeltheder ikke undlade at meddele D'Hrr. Rektorer følgende Bemærkninger og Regler til Iagttagelse ved Anordningens Gjennemførelse.

Ved de under Anordningens Post 3 givne Bestemmelser om de for alle de offentlige lærde Skoler, paa en enkelt Undtagelse nær, oprettede Forberedelsesskoler er Ministeriet gaaet ud fra det Ønskelige i, at Forberedelseskolen sættes i saa nær Forbindelse med den lærde Skole, som muligt, og stilles under Tilsyn af Skolens Rektor. Ministeriet tror derfor i de lærde Skolers Tarv at burde opfordre D'Hrr. Rektorer til, enhver for sit Vedkommende, at virke i denne Retning, og har saameget mere Grund til at antage, at Bestræbelserne i saa Henseende ikke ville blive forgjæves, som, saavidt vides, Forberedelsesskolernes

Bestyrelse og Undervisning overalt er i de ved de paagjældende lærde Skoler ansatte Læreres Hænder.

At Paabudet i Anordningens Post 18 om mindst 4 Timers ugentlig Gymnastikundervisning er begrundet i Hensynet til Disciplenes legemlige Udvikling, behøve neppe at bemærkes. Allerede i Cirkulærskrivelse af 9. August 1871 har Ministeriet udtalt Ønsket om, at Skolerne vilde bidrage til en kraftigere Fremme af denne Undervisning ved Benyttelsen af den ved Indskrænkningen af Timeantallet ifølge Loven af 1. April 1871 indvundne Tid. Dette Ønske skal Ministeriet her gjentage med den Bemærkning, at man mere af Hensynet til Manglen paa dygtige Lærerkrafter, end af Frygt for, at Tiden dertil ikke skulde kunne skaffes, har bestemt sig til at lade det bero ved 4 ugentlige Gymnastiktimer som Minimum for enhver Discipel. Ministeriet anser det for særdeles vigtigt for denne Undervisnings Fremme at søge Skolerne forsynede med duelige Lærere i tilstrækkeligt Antal, og, ligesom man under Dags Dato har tilskrevet Gymnastikinspektøren herom, maa Ministeriet anmode DHrr. Rektorer om at have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvad der i denne Henseende, som overhovedet for om muligt at bringe det til, at der gives alle Disciplene en daglig Undervisning i Legemsøvelser, fra Skolens Side lader sig udrette.

I Forbindelse hermed og i samme Formaals Tjeneste vil Ministeriet have fastsat som Regel, at der gives 10 Minuters Frikvarter imellem hver Time, og, hvor der ikke er delt Skoletid, til Frokosttid 20 Minuter for de 4 nederste Klasser, dog om Vinteren og i daarligt Vejr kun 15 Minuter.

Hvad angaar den nu saa godt som ved alle lærde Skoler indførte samlede Skoletid, vil Ministeriet ikke paa byde delt Skoletid, hvor denne ikke længere findes, mod Rektorerne og Forældrenes Ønske. Imidlertid kan Ministeriet ikke fravige den Overbevisning, at den delte Skoletid for Børnenes Tarv er at foretrække. En Skoletid fra Kl. 8 til 11 og fra Kl. 1 til 3 (saaledes som den findes i Stockholm) vilde, forekommer det Ministeriet, lade sig godt forene med de forskellige Hensyn, der bør tages, være sig enten til den forskjellige Spisetid i Hjemmene eller til den

samlede Fritid, der bør levnes Disciplene. Herved overses det ikke, at det for udenbys boende Forældre er baade billigt og i visse Maader behageligt at kunne, naar Skoletiden er samlet, beholde deres Børn i Hjemmet og sende dem pr. Jernbane til Skole hver Dag. Men det kan maaske være Tvivl underkastet, om denne daglige Jernbanefart er heldig for Børnenes legemlige, aandelige og moralske Vel.

Ligesom det kjendeligt nok fremgaar af Anordningens Bestemmelser, at dens Maal er at søge den Overbebyrdelse hæmmet, hvorom saa mange, om end vel noget overdrevne Klager have lydt, saaledes kan Ministeriet ikke noksom lægge D'Hrr. Rektorer paa Sinde at rette deres Bestræbelser paa, at Disciplenes Hjemmearbejde indskrænkes, saavidt ske kan. For en Dreng med almindelig Begavelse bør Hjemmearbejdet ikke være over 3 Timer indtil 4. Klasse, denne medregnet. I det Ministeriet maa henvise til, hvad der om dette Punkt er nærmere udtalt i Cirkulærskrivelsen af 13. Oktober f. A., indser Ministeriet fuldtvel, at en saadan Begrænsning af Hjemmearbejdet beror paa, under hvilken Form og paa hvilken Maade Undervisningen rettes mod dette Maal, hvor omhyggeligt Læreren gennemgaar de foresatte Pensa, og hvor godt han ved at faa hele Klassen til at følge med og ved at sikre sig alle Disciplenes Forstaaelse af det meddelte. Lektions Gennemgaaen bør paa en Maade indbefatte en Examination, der baade vil lette Hjemmearbejdet og forkorte den følgende Dags Overhøring. Der vil ved denne især være Anledning for Læreren til at forvise sig om, at de svagere Disciple virkelig ere fulgte med; men der vil tillige være rig Anledning til at trække flere ind i Prøvelsen. Ved mere at henvende sig til Klassen end til de enkelte, faar Læreren Klassens store Flertal med. Men skal en ordentlig Klasseundervisning gennemføres paa denne Maade, maa man slippe den daglige Karaktergivning eller dog give Afkald paa med fuld Sikkerhed at angive Værdien af enhver overhørt Discipels Præstation. Heller ikke kan man gjøre Regning paa i hver Time at kunne give alle Disciple Karakter. Denne Betragtning fører Ministeriet til at henstille til D'Hrr. Ræktors Overvejelse, om det ikke maatte være ønskeligt og rettest,

saaledes som det allerede er sket ved nogle Skoler, at op-hæve den daglige Karaktergivning. I ethvert Fald bør denne, efter Ministeriets Mening, forlades i Skolens to øverste Klasser.

Med Hensyn til de enkelte Undervisningsfag foreskrives eller bemærkes følgende til fornøden Iagttagelse:

1. Religionsundervisningen bliver uden Afbrydelse at fortsætte gennem alle Klasserne og til denne Hensigt at tildele 1 ugentlig Time i 4. Klasse. Som en Følge heraf bortfalder den nuværende Tilladelse til at ophøre med Religionsundervisningen i 3. Klasse, saavel som den Rektorerne givne Bemyndigelse til at fritage de konfirmerede Disciple for Deltagelse i denne Undervisning i 3. Klasse. Det vil være en Opgave for Rektorerne at paase nøje, at Undervisningen i Religion gives paa en forsvarlig og frugtbar Maade, saa at det kan staa klart for Eleverne, at dette Fag, skjønt det ikke er Gjenstand for Afgangsexamen, derfor ikke er af mindre Betydning for deres Udvikling og Dannelse. I 4. Klasse gennemgaaes en eller flere af det nye Testaments Bøger, f. Ex. et af Evangelierne og Apostlenes Gjerninger. I de to øverste Klasser gives Undervisningen, som hidtil, i Overensstemmelse med den kongelige Anordning af 15. Juni 1877 og omfatter det vigtigste af den kristne Kirkes Historie, set i Kristendommens Lys.
2. Dansk og Oldnordisk. Fra Oldnordisk kan, hvor dette ikke allerede er sket, tages 1 ugentlig Time i 6. Klasse, der lægges til Dansk. Dansk Litteraturhistorie læres kortfattet med et enkelt ældre Afsnit, o: ialtfald tidligere end 1860, udførligere. De klassiske danske Forfattere fra Holberg til Paludan-Müller maa Disciplene gøres bekendt med, dels ved at de forelæses af Lærerne, dels ved at de oplæses af Disciplene. Den samlede Karakter for mundtlig Dansk og Oldnordisk beregnes saaledes, at hvert af disse Fag gjælde ligemeget.

Hvor det er muligt, lægges Dansk og Oldnordisk under samme Lærer, i hvilket Fald Arbejdets Fordeling overlades ham, saafremt han blot naar det fastsatte Maal.

3. Latin og Græsk. Bestemmelserne i Anordningen om Examen i Latin maa paa ingen Maade have den Følge, at der læres mindre af Sproget end hidtil. Anordningens Bestemmelser have kun til Hensigt at lette Revisionsarbejdet. I de fire nederste Klasser kan dog uden Betænkelighed det egentlige Timetal i Faget, i de lærde Skoler, hvor det ikke allerede er Tilfældet, indskrænkes til 28. I den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling bør i de to øverste Klasser 2 ugentlige Timer anvendes enten til en Fortsættelse af den i 3. Klasse begyndte Undervisning i den klassiske (særlig græske) Oldtids Antikviteter, Mythologi og Literaturhistorie m. v. og Læsning af græske Forfattere i danske Oversættelser, eller til en fortsat Undervisning i Latin for at bevare Kundskaben i dette Sprog, dog saaledes, at det Disciplene herved paalagte Arbejde udføres paa Skolen og i ethvert Fald kun for en ganske ringe Del kræver Lektuelæsning i Hjemmet, eller maaske heldigst, delvis paa begge Maader.
4. De levende Sprog. Der bør lægges Vægt paa et praktisk Udbytte, og Grammatikundervisningen kun drives med dette Formaal for Øje. Fransk er i Henhold til Loven det vigtigste Sprog; Skolen bør derfor gjøre sin bedste Flid for, at et nogenlunde tilfredsstillende Udbytte kan fremkomme af 6 Aars Studier. Til den Ende bør Franskens Timeantal forøges til mindst 18.
5. Matematik og Naturlære. I de to øverste Klasser kan der fra Naturlære tages 1 Time (i den sproglig-historiske Afdeling), som vistnok bør anvendes til at vedligeholde den tidligere erhvervede Kundskab i Matematik, dog ikke ved Lektuelæsning hjemme, men ved Arbejde paa Skolen.
6. Naturhistorie. Fra Naturhistorie kan der tages 1 Time i 3. Kl. Undervisningen deri gjøres saa forstaaelig for Børnene som mulig, ingen Overlæssen med Detail bør taales. Undervisningen bør ledsages af Afbildninger og Præparater og al Vægt lægges paa de højere Dyre- og Planteformer, de lavere kun kortelig medtages. Enten i 5. eller i begge de to øverste Klasser i

den matematiske Afdeling kan der gives Undervisning i et eller andet Afsnit af Naturhistorien, enten et allerede læst eller et andet, f. Ex. Mineralogi, med ialt 2 Timer, forsaavidt Tiden tillader det.

7. Historie og Geografi. I Henhold til Anordningen lægges Hovedvægten paa Fædrelandets og paa Oldtidens Historie. Der kan formentlig uden Skade tages 1 Time fra Geografiundervisningen i 4. Kl.*).

*) Der tilføjes her efterfølgende Plan for en Fag- og Timefordelig, som, uden at skulle være Norm for Enkelthederne, blot har til Hensigt at vise, hvorledes de i Skrivelsen ommeldte Forandringer i Timeantallet for nogle Fag ere tænkte at kunne foretages.

	I. II.		III		IV.		V.		VI.		Summa.	
			S. F. M.		S. F. M.		S. F. M.		S. F. M.		S. F. M.	S. M.
Religion	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	9	9
Dansk	3	2	2	2	2	2	2	2	3	14	14	14
Oldnord.	"	"	"	"	2	"	"	"	1	3	3	3
Latin	6	7	7	8	8	1	1	8	"	16	28	44
Græsk	"	5	5	1+	6	"	1+	6	"	22	22	3
Fransk	4	3	3	2	3	"	3	3	"	18	18	18
Tysk	2	2	2	2	"	"	"	"	"	8	8	8
Engelsk	"	"	"	"	2	"	2	2	"	4	4	4
Historie	2	3	2	2	2	"	3	3	"	15	15	15
Geografi	2	2	1	1	"	"	"	"	"	6	6	6
Naturhist.	2	2	1	2	"	"	1	"	"	7	7	9
Mathem.	5	6	5	2	1	10	10	10	10	21	24	22
Naturlær	"	"	2	2	2	2	4	3	6	5	14	5
Skrivn.	2	1	"	"	"	"	"	"	"	3	3	3
	30	30	5	25	5	17	13	17	17	13	17	44
												180
												180

†) ? : Mythologi, Antikviteter, Literaturhistorie og græske Forfattere i Oversættelse.

3. medens Undervisningsinspektionen under 19 s. M. har udsendt følgende Skrivelse:

Da den kongelige Anordning af 16. Juni 1882 i flere Henseender indeholder Bestemmelser, der tilsigtede Lettelser i Examensfordringerne ved 4. Klasses Hovedexamen og ved Afgangsexamen, føler Inspektionen Trang til i den Anledning at udtale sig om et Par Punkter for D'Hrr. Rektorer, Skolebestyrere og Lærere ved de lærde Skoler.

Det er, som det let ses, overvejende i Latin og Historie, at Examensfordringerne ere blevne nedsatte. Tanken med disse Nedsættelser har været, at det vilde være heldigt, hvis den forcerede Repetition, som hidtil for de mindre hurtige Hoveder har været nødvendig i 4. og 6. Klasse, kunde lattes, idet Erfaringen har vist, at den, især naar Ængstelse for den nær forestaaende Examens Udfald slaar sig til, ikke sjælden har fremkaldt Overanstængelse og nervøs Svækkelse. Da der fra nu af i Latin og Oldnordisk kun vil blive opgivet til Examenerne lidt over det halve af, hvad der er læst statarisk, og da Fordringerne i Historie ere blevne ikke ubetydelig nedsatte, tør det antages, at slige Ulemper mindre ville vise sig. Den Overlæsselse, som efter adskillige Skolemænds Dom har vist sig i 5. Klasse mere end i nogen anden Klasse, vil forhaabentlig kunne modarbejdes, naar en mindre Del af Tiden i 6. Klasse behøver at bruges til Repetition, og altsaa Arbejdet kan fordeles paa en noget anden Maade i de tvende øverste Klasser end hidtil.

Naturligvis har det imidlertid været Mening, at selv om kun en Del af det læste Pensum i de nævnte Sprog i Fremtiden vil blive opgivet til 4. og 6. Klasses Examen, dog ogsaa den Del, som ikke opgives, skal behandles med Omhu under den daglige Undervisning. Det behøver næppe at fremhæves, hvor uheldigt det vilde være, hvis Undervisningen blev anlagt paa at være en Dressur til Examen isteden for paa at give en elementær Uddannelse, der kan være til Gavn for Disciplenes hele aandelige Udvikling.

Men idet vi herved henvende os til D'Hrr. Skolemænd, gribe vi Lejligheden til at gjøre opmærksom paa, at naar i Latin og Græsk andre Forfatteres Skrifter opgives som læste

isteden for dem, der eksempelvis ere nævnte i de kongelige Anordninger af 5. August 1871 og af 16. Juni 1882, maa det opfattes som en Selvfølge, at det bliver Skrifter af omtrent lignende Vanskelighed.

Medens Fordringerne til, hvad der skal læses ved den daglige Undervisning i Latin og Oldnordisk, ere fastholdte i det tidligere Omfang, indeholder den kongelige Anordning (§ 11) en væsentlig Nedsættelse med Hensyn til, hvad der skal læres i Historie i de to sidste Aar. Isteden for at lære hele Historien efter nye og større Lærebøger, vil dette for Fremtiden kun være nødvendigt ved Oldtidshistorien og Nordens Historie. Men der er ved dette Fag om muligt endnu stærkere end ved Latin og Oldnordisk Grund til at skjelne imellem det, der gøres til Gjenstand for Prøve ved Examen, og det, Undervisningen maa stræbe hen til i og for sig. Det vilde visselig være meget beklageligt, dersom Historieundervisningen for Verdenshistoriens Vedkommende i Middelalderen og den nyere Tid blev indskrænket til kun at medtage, hvad der for Exempel findes i Blochs eller Bohrs mindre historiske Lærebøger. Da det maa antages, at hele Historien efter disse eller andre lignende Lærebøger er lært inden 4. Klasses Hovedexamen, selv om der ved denne kun prøves i, hvad der er lært i det sidste Aar, vil i de to øverste Klasser Repetitionen af det tidligere lærte og Tilegnelsen af, hvad der skal læres efter større Omfang, levne Tid for Læreren til i sin Undervisning mundtlig at kunne dvæle ved adskilligt, som det kan have en dannende og vækkende Indflydelse paa Disciplene at blive kjendt med.

Enhver indsigtfuld og livlig Lærer vil ved Brugen af historiske Lærebøger, der ifølge deres kortfattede Natur væsenlig ere Skeletter, føle Trangen til igjennem det mundtlige Foredrag rundt omkring at give baade et mere levende og et fyldigere Billede af, hvad der i Bøgerne kun berøres i Korthed. En nyere Historikers Ord: „les détails sont l'âme de l'histoire“ indeholde, naar der ved Enkeltheder kun forstaas karakteristiske Enkeltheder, en Sandhed, som ogsaa staar sin Prøve i den historiske Undervisning; og der vil efter den nu foretagne Indskrænkning af Examensstoffet være forøget Anledning for Historielærerne til at lægge sig

dette paa Sinde. Paa hvilken Maade den historiske Undervisning skal faa Fylde, vil afhænge af Lærerens Individualitet, der maa kunne bevæge sig med Frihed indenfor den Tid, han mærker, at han har til sin Raadighed. En Lærer kan have Greb paa at fortælle Træk om historiske Personligheder, der kunne oplyse disses Karakter, eller paa at udmale et mærkeligt Slag eller Felttog, saaledes at Disciplene ligesom se dem for deres Øjne, en anden paa klart at fremstille Gangen i Udviklingen af politiske, sociale eller kirkelige Forhold i Tiderne; der kan være den Lærer, som omfatter et enkelt større Tidsafsnit eller et enkelt Folks Historie med Forkjærlighed, og som kan føle sig oplagt til i sin Undervisning at lægge særlig Vægt derpaa i den Overbevisning, at han netop her vil have Evne til at rive Disciplene med sig, eller der kan være den, som fortrinsvis føler sig hendragen til Kulturhistorien i snævrere Forstand (Litteraturens og Kunstens Historie) og herfra formaar at hente fængslende Stof, som det ikke ligger over Disciplenes Horizont at følge o. s. v. Holdes Øjet blot skarpt fæstet paa, hvad der passer til Disciplenes Standpunkt, ligger der mindre Vægt paa, ad hvilken Vej Læreren søger at give sin Undervisning Fylde. Utvivlsomt vil Opgaven for Læreren blive vanskeligere eller i det mindste mere aandelig anstrængende, naar han foruden at holde Disciplene til omhyggelig at lære, hvad der kræves til Examen, stærkt maa stræbe at være den meddelende og aandelig befrugtende, end naar hans Arbejde aldeles overvejende maa bestaa i at indprænte Lærebøgernes Stof. Men det tør paa den anden Side antages, at han vil have et rigeligt Vederlag i den større Frihed, med hvilken han kan bevæge sig, og i den Modtagelighed, han vil mærke hos alle livligere Disciple, isteden for at det at lære Historie hidtil kun altfor tidt for mange i Skolerne har staaet som et Skræk indjagende Hukommelsesarbejde.

Efter hvad her er udviklet, behøver det næppe at tilføjes, at Meningen med den Indskrænkning, som den kongelige Anordning fastsætter med Hensyn til det historiske Stof, der skal gøres til Gjenstand for Prøve ved Examen, ingenlunde er, at det Timetal, som hidtil har været indrømmet Historieundervisningen, skal formindskes.

Hvad endelig den i § 14 antydede Indskrænkning af Naturlæren angaar, vil den medføre en Lettelse for Disciplene, for saa vidt som Tankerne derved komme til at bevæge sig paa et mindre Omraade; men derfor maa Disciplene ogsaa kunne komme til en fyldigere Opfattelse af det tilbageværende Stof, end hidtil i Reglen har fundet Sted. Det vil som tidligere være Lærerens Opgave, dels at vedligeholde de matematiske Kundskaber, dels saavel at gjøre Disciplene bekendte med Matematikens Anvendelse i Naturvidenskaben, som at give en Forestilling om, hvor meget vor Kundskab til Naturlovene afhænger af Forsøg og Iagttagelser, og derved give de sproglig-historiske Disciple det bedst mulige, om end tarvelige Indblik i de i vor Tid saa betydningsfulde Rørelser paa dette Omraade.

4. Endelig har Ministeriet d. 23. December f. A. herom omsendt et **Cirkulære**, der lyder, som følger:

Ministeriet finder Anledning til at indskjærpe, at, naar nogen optages i en lærd Privatskoles femte Klasse efter kun at have underkastet sig den for Privatister anordnede Prøve i Afslutningsfagene ved fjerde Klasses Hovedexamen eller den højere almindelige Forberedelsesexamen eller Skolelærerexamen med de for disse tre Examener nødvendige supplerende Prøver, bliver han ved Afgangsexamen i Latin og Græsk at prøve ikke blot i det i Anordning af 16. Juni 1882 § 14 nævnte Udvalg af det Pensum i Latin, der skal opgives som statarisk læst under Skolens Ansvar i de to sidste Skoleaar, og i Græsk i hele dette Pensum, men tillige i begge disse Sprog i et opgivet Pensum, der svarer til Minimum af det, som skal være læst inden Udgangen af fjerde Klasse (jfr. Anordning af 5. Avgust 1871 § 2 Nr. 3 og 4 og § 5 b Nr. 1 og 2). Derimod bortfalder denne sidstnævnte Fordring, saafremt vedkommende Privatskole, paa samme Maade som det er paabudt for de offentlige lærde Skoler (jfr. nævnte Anordnings § 7), lader den, der ønsker Optagelse, forinden prøve i de til fjerde Klasses Hovedexamen hørende Fag, i hvilke han ikke tidligere har aflagt Prøve; herom maa der ske Indmeldelse til Ministeriet, hvorved de i Latin og Græsk læste Pensa særlig blive at opgives, og disse maa da selvfølgelig ikke medregnes igjen i det fuld-

stændige Pensum, som skal være læst inden Afgangsexamen.

Optages nogen undtagelsesvis med Ministeriets Tilladelse i sjette Klasse efter kun at have underkastet sig en af de ovennævnte præliminære Prøver, kunne i ethvert Tilfælde ingen af de Lempelser, der ved Anordn. af 16. Juni 1882 ere tilstaaede Skoledisciple, komme til Anvendelse paa ham, men han maa examineres i samme Omfang som Privatister.

B. Vedrørende den almindelige Forberedelses-examen og andre dermed sidestillede eller derunder hørende Prøver har Ministeriet

1. meddelt en under 19. September f. A. Bestyrelsen af Vordingborg Realskole tilstillet Skrivelse saalydende:

Med Hensyn til de af Hr. Skolebestyreren i deres Skrivelse af 28. Juli d. A. stillede Spørgsmaal skulde Ministeriet efter desangaaende at have indhentet Erklæring fra Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler tjenstligst meddele Dem til behagelig Efterretning:

at man med Hensyn til Omfanget af, hvad der i dansk Poesi og Prosa efter Anordning af 30. Avgust 1881 maa fordres opgivet til den almindelige Forberedelsesexamen som læst af de enkelte danske Forfattere — udenfor Holberg og Oehlenschläger — maa anse de Stykker for tilstrækkelige, som findes optagne i Flors Læsebog ved P. Hansen;

at det med Hensyn til Indøvelse af Grammatiken i Tysk og Engelsk maa overlades til den enkelte Skole selv at afgjøre, hvorledes denne bliver tilstrækkelig fyldig og befæstet;

at Udtrykket „Lützens Zoologi Nr. 2 med nogle Forbigaaelser“ er at forstaa saaledes, at der i samme bør læses alt, hvad der er trykt med den største Skrift, hvorimod al Text med de mindste Typer bør springes over. Af hvad der er trykt med de Typer, hvis Størrelse ligger imellem de to nævnte, og hvor der er anden Skydning imellem Linjerne, maa der læses, hvad der findes om Kamæleon og

Gekko, om Myrernes Liv (Side 187. 8de Oplag), om Termitter og om Tinter og Kvæser. Brugen af den nævnte Lærebog er dog ikke herved foreskrevet som nødvendig;

at Anordning af 30. August 1881 ved under § 4 e og h at omtale historiske og naturhistoriske Lærebøger ikke derved vil fastslaa, at netop disse skulle bruges; de ere kun nævnte til Belysning af Fordringernes Omfang, hvilken det har været mindre nødvendigt at give ved de andre Fag. En Anvisning paa bestemte Lærebøger, som skulde have den Virkning, at Skolerne fortrinsvis valgte dem, vilde lægge et Baand paa Skolernes Frihed til at naa Maalet ad den Vej, enhver fandt gavnligest for hele Udviklingen, og kunde let kue Læreres og Videnskabsmænds Arbejde paa at skabe nye og bedre Læremidler;

at den i Anordningens §§ 9 og 12 givne Tilladelse til at holde Examener for Privatister er betinget af, at disse Examener underkastes de samme Former, som gjælde med Hensyn til Skolernes egne Disciple, altsaa med Tilkaldelse af fremmede Censorer — efter Skolens Valg og med Inspektionens Billigelse — i alle Fag, hvor der ikke ellers er beskikket en Censor;

at der for de offentlige Skolers og Examenskommissionens Vedkommende vil være at erlægge en Betaling af 6 Kr. for de i § 9 nævnte Prøver i Sprog og 20 Kr. for den i § 12 omtalte fuldstændige Prøve, hvad enten den tages med eller uden Fransk, saaledes at der ikke betales for den senere Suppleringsprøve i dette Sprog;

at Beviserne for disse Examina i Henhold til Stempel-loven bør udstedes paa stemplet Papir til Taxt 1 Kr.

C. Om **Ferier** ved de lærde Skoler har Ministeriet d. 19. Juni 1882 udfærdiget følgende **Bekjendtgjørelse**:

Paa derom af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen nnder 16. d. M. allernaadigst at bifalde:

1) at Skoleaaret fremtidig begynder den 19. August og at den aarlige Sommerferie gaar fra den 15. Juli til den 18. August, og at i de Aar, hvor den 19. August falder paa

en Løverdag, Ferien og som Følge deraf ogsaa Examen begynder enten en Dag tidligere eller sildigere, saaledes at det nye Skoleaar begynder enten en Fredag eller en Mandag;

2) at Skolernes Rektorer bemyndiges til i Tiden mellem Skoleaarets Begyndelse og Julen at give to Søgnedage i Forbindelse med en Søndag fri, dog at, hvor der er en Markedsdag, Skyttelagsdag eller anden lokal Fridag, denne da benyttes som den ene af de to Søgnedage;

3) at Juleferien gaar fra den 24. December til den 6. Januar, begge iberegne, saa at Undervisningen igjen begynder den 7. Januar, eller, hvis denne falder ind paa en Løverdag eller Søndag, da den paafølgende Mandag, samt at Ministeriet bemyndiges til, naar de stedlige Forhold gjøre det tilraadeligt, at give Tilladelse til, at denne Ferie tager sin Begyndelse en Dag før, mod at den saa meget tidligere ophører, saaledes at Feriens Længde af 14 Dage under ingen Omstændigheder overskrides;

4) at Paaskeferien gaar fra Onsdagen før Skjærtorsdag til den paafølgende Tirsdag, begge iberegne;

5) at Pinseferien gaar fra Fredagen før Pinsedag til den paafølgende Onsdag, begge iberegne;

6) at Fastelavnsmandag, Eftermiddagen før store Bededag, og St. Hansdag ere Feriedage, samt at Skolens Rektor kan give fri 1 Dag i September, 1 Dag i November, foruden de i Post 2 nævnte, og 4 Eftermiddage i hvilket som helst af de øvrige Maaneder i Skoleaaret.

7) at samtlige tidligere Bestemmelser om Ferier ophæves.

hvortil Ministeriet i Skrivelse af 30. Juni f. A. har kyttet den Bemærkning,

„at Kongens Fødselsdag og Grundlovsdagen fremdeles vedblive at være Feriedage.“

D. Om **Gymnastikundervisningen** har Ministeriet d. 21. December f. A. udsendt et **Cirkulære** af følgende Indhold:

Foranlediget af nogle af Gymnastikinspektøren i sin for indeværende Aar afgivne Inspektionsberetning fremsatte almindelige Bemærkninger vedrørende den gymnastiske Un-

dervisning i de lærde Skoler skal Ministeriet herved meddele følgende til fornøden Iagttagelse:

1. Medens der ved Sorø Skole kun fandtes 1,²⁴ pCt. af det hele Discipeltal fritaget for Gymnastikundervisningen, varierede Antallet af Fritagelser — foruden midlertidigt syge — ved de øvrige lærde Skoler imellem 13,³³ og 21,⁶⁸ pCt., hvilket formentlig tyder paa, at der fra Skolernes Side ikke føres tilstrækkelig Kontrol med Lægeattesterne, der muligvis i mange Tilfælde have en utilbørlig lang Varighed; og da Fritagelserne i Reglen falde paa de Disciple, der have mindst Lyst og Anlæg til Gymnastik, vedblive disse ogsaa at være tilbage i dette Fag. For at Skolerne kunne have en let Oversigt over Antallet af de Disciple, der ere fritagne for gymnastiske Øvelser, og over Fritagelsernes Varighed, findes det rettest, at der ved Gymnastikundervisningen — saaledes som dette er Tilfældet ved enkelte Skoler — føres en Journal over Øvelserne med en Rubrik for hver Discipel, der af Gymnastiklæreren betegnes i Journalen som deltagende eller fritagen. Gymnastikinspektøren har tillige som et Middel til at forhindre alt for hyppige Fritagelser foreslaaet, at de Disciple, der ere fritagne for at deltage i Øvelserne, møde med deres Klasse i Gymnastiktimerne, saaledes som dette er Tilfældet ved flere Skoler; saafremt Hr. vil gaa ind herpaa, haves der fra Ministeriets Side intet derimod at erindre.
2. Forsaavidt nogle Skoler ophøre enten helt med Gymnastikundervisningen i længere Tid, 1 a 2 Maaneder, henimod Examenstiden, eller indskrænke i flere Maaneder Antallet af Gymnastiktimer, især for de ældre Klassers Vedkommende, for at Disciplene kunne benytte Tiden til Examenslæsning, skal man herved gjøre opmærksom paa, at Gymnastikundervisningen bør holdes i Gang saavidt muligt i sit fulde Omfang indtil Examen, da Disciplene netop paa Grund af den anstrengende Examenslæsning og megen Stillesiddende paa den Tid trænge til Legemsøvelser.
3. Øvelserne for 5. og 6. Klassen Disciple bør ikke indskrænkes til Hugning alene, eller til Hugning og Volti-

gering, da de øvrige foreskrevne Øvelser ere ligesaa gavnlige for de unge Mennesker i disse Klasser som i de yngre Klasser, og bidrage til at gjøre Undervisningen mindre ensformig.

4. Ved Svømmeundervisningen bør der bruges Svømmebenklæder; i saa Henseende anbefales de i Handelen forekommende strikkede eller vævede Bomulds Svømmebenklæder.

samt under 28. April tilskrevet Rektoratet, som følger:

I Anledning af Hr. Rektorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 5. d. M. skulde man herved tjenstligt meddele Dem til behagelig Efterretning, at den i Ministeriets Cirkulære af 16. November 1861 indeholdte Bestemmelse om, at „den egentlige Gymnastikundervisning for 7. (5. og 6.) Klasses Vedkommende bortfalder, saa snart Øvelse i Riffelskydning bliver indført i de lærde Skoler, saaledes at Undervisningen med bemeldte Klasse indskrænker sig til Hugning, Exercits og Riffelskydning“, maa betragtes som bortfalden ved Cirkulære af 21. December 1882.

E. Vedrørende den for Lærermødet i Anledning af **Afgjørelsen om Nissens Legat** gjældende Forretningsorden tilskrev Rektoratet under 23. Januar Ministeriet, som følger:

Spørgsmaalet om, hvorvidt Lærere „uden fast Ansættelse“ kunde deltage i Afstemningen om Nissens Legat, afgjorde Ministeriet ved Skrv. af 7. Oktbr. 1869 benægtende. Den Gang var det kun en enkelt Lærer, denne Afgjørelse udelukkede fra den omtalte Afstemning, og hans Tilstedeværelse ved Skolen kunde betragtes som forbigaaende. I saa Henseende er der nu indtraadt en Forandring; for Tiden er der her ved Skolen to Timelærere med Forpligtelse til at besørge hver det samme Tal Timer som en fast ansat Lærer; og saa fremt ingen af dem i en nær Fremtid bliver konstitueret i fast Lærerplads, er der altsaa Udsigt til, at der, næste Gang der skal træffes Afgjørelse om Legatet, vil være

to af Skolens Lærere, der ikke kan henregnes til de Klasser af Lærere: „Rektor, Overlærere og fast ansatte eller konstituerede Adjunkter“, der efter Fundatsens § 4 er eneberettigede til at deltage i Afstemningen. Da det nu vel kan siges, at der er Rimelighed for, at den vedkommende Klasse af Lærere vil være en mere blivende Bestanddel af Skolens Lærerbesætning, turde der være Anledning til, i Almindelighed at gjenoptage Spørgsmaalet, om saadanne Lærere virkelig skal vedblive at være udelukkede fra den vedkommende Afstemning, hvorved altsaa de paagjældende Disciples Forhold under et ikke ringe Omfang af Skolens Virksomhed vil blive uden nogensomhelst Indflydelse paa Afgjørelsen om en saa betydningsfuld Ting, som Deltagelsen i Nissens Legat er. Siden Fundatsen har medtaget konstituerede Adjunkter, synes den altsaa virkelig at have lagt an paa at give alle Lærere, hvis Arbejde med Disciplene har det ved den almindelige Anordning afstukne Omfang, Indflydelse paa den omhandlede Afgjørelse; de her paagjældende „Timelærere“ ere jo af en ganske anden Slags end dem, der paa Fundatsens Affattelsestid (1851) kaldtes med dette Navn, nemlig Lærere i Sang, Gymnastik o. l.; det kunde synes at være en alt for nøje-regnende Fastholden af den blotte Ordlyd i Fundatsen fremdeles at ville formene dem Deltagelse i Afstemningen; og Rektoratet kan derfor ikke undlade at henstille til Ministeriets Overvejelse, om ikke herefter Timelærere, der ansættes med Forpligtelse til, for den dem tillagte maanedlige Godtgjørelse at besørge et Arbejde ved Skolen af samme Omfang som konstituerede eller fast ansatte Adjunkter eller Overlærere, maatte have Ret til at deltage i Afstemningen om Nissens Legat sideordnede med disse andre Skolens Lærere.

Og under 2 Februar har Ministeriet besvaret Rektoratets Henstilling derhen:

„at Ministeriet nærer overvejende Betænkelighed ved at give Fundatsens Ord: „fast ansatte eller konstituerede Adjunkter“ den udvidede Fortolkning som af Hr. Rektoren foreslaaet.

Udsigt

over

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole og dens Forberedelsesskole
1883.

Fredagen d. 15. Juni.

- 8—12. 6. og 5. Kl. *Udarb. i Modrsml., bek. Stof.*
 4. Kl. *Udarb. i Modrsml.*
 4—8. 6. og 5. Kl. *Fransk Stil.*
 4. Kl. stud. Afdl. *Arithmet. Udarbdls.*
 — Rlafdl. *Praktisk Regning.*

Lørdagen d. 16. Juni.

- 8—12. 6. og 5. Kl. *Overstls. fra Latin.*
 4. Kl. *Latinsk Stil og Overstls.*
 fra Engelsk.
 4—8. 6. og 5. Kl. *Udarb. i Modrsml., fri Opg.*
 4. Kl. *Geometrisk Udarbdls.*

Mandagen d. 18. Juni.

- 8—12. 4. Kl. Rlafdl. *Arithmet. Udarbdls.*

Mandagen d. 25. Juni.

8. 6. Kl. *Engelsk.*
 8—9. Kl. b. *Dansk Diktatstil.*
 4. 6. Kl. *Fransk.*

Frødagen d. 26. Juni.

8. 4. Kl. Rlafdl. *Engelsk.*
 9—11. Kl. b. *Dansk Stil, Gjenfortæll.*
 10. 6. Kl. *Tysk.*

Torsdagen d. 28. Juni.

8.	6. Kl. a.	Latin.
4.	6. Kl.	Oldnordisk.

Fredagen d. 29. Juni.

8.	6. Kl. b.	Latin.

Mandagen d. 2. Juli.

8—12.	3. Kl.	<i>Latinsk Stil.</i>
11—2.	4. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>

Onsdagen d. 4. Juli.

8.	6. Kl. a.	Naturlære.
8—11.	3. og 2. Kl., 1. Kl. b og a.	<i>Dansk Stil.</i>
	Kl. a.	<i>Dansk Stil, Gjenfortæll.</i>
11—2.	3. Kl.	<i>Arithmet. Udarbdl.</i>
	2. Kl. og 1. Kl. b og a, std. Afd.	<i>Lat. Stil.</i>
	Kl. a.	<i>Regning.</i>
4.	4. Kl. a.	Mathematik.

Torsdagen d. 5. Juli.

8.	6. Kl. b.	Naturlære.
8—11.	3. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	2. Kl. og 1. Kl. b og a.	<i>Regning.</i>
	Kl. a.	<i>Dansk Diktatstil.</i>
11—2.	3. Kl.	<i>Geometrisk Udarbdl.</i>
	2. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	Kl. b.	<i>Regning.</i>
4.	4. Kl. b.	Mathematik.

Fredagen d. 6. Juli.

8.	4. Kl.	Historie.
8—11.	3. Kl.	Geografi.
	1. Kl. a.	Geometri.
11—2.	2. Kl.	Religion.
	1. Kl. b.	Historie.
	1. Kl. a., st. Afd.	Latin.
	Kl. b.	Geografi.

(Fredagen d. 6. Juli.)

4—7.	3. Kl.	Fransk.
	2. Kl.	Historie.
	1. Kl. b.	Geometri.

Lørdagen d. 7. Juli.

8.	4. Kl. Rlafdl.	Naturlære.
8—11.	5. Kl.	Historie.
	1. Kl. b.	Tysk.
11—2.	3. Kl.	Geometri.
	2. Kl.	Fransk.
	1. Kl. a.	Historie.
	Kl. a.	Geografi.
4.	4. Kl.	Geografi.
4—7.	2. Kl.	Geometri.
	Kl. b.	Tysk.

Mandagen d. 9. Juli.

8.	4. Kl.	Tysk.
8—11.	5. Kl.	Latin.
	Kl. b.	Naturhistorie.
11—2.	3. Kl.	Historie.
	2. Kl.	Tysk.
	Kl. a.	Religion.
4.	4. Kl.	Naturhistorie.
4—7.	1. Kl. b.	Fransk.
	Kl. a.	Dansk.

Tirsdagen d. 10. Juli.

8.	4. Kl. Rlafdl.	Dansk.
8—11.	1. Kl. a.	Fransk.
	Kl. a.	Historie.
11.	4. Kl. spr. stud. Afdl.	Græsk.
11—2.	5. Kl.	Fransk.
	1. Kl. b.	Naturhistorie.
4—7.	3. Kl.	Latin.

(Tirsdagen d. 10. Juli.)

4—7.	2. Kl.	Geografi.
	1. Kl. a.	Arithmetik.
	Kl. b.	Fransk.

Onsdagen d. 11. Juli.

8—11.	5. Kl.	Oldnordisk.
	1. Kl. a.	Tysk.
	Kl. b.	Historie.
	Kl. a.	Naturhistorie.
11—2.	3. Kl.	Græsk.
	2. Kl. stud. Afdl.	Latin.
	1. Kl. b.	Arithmetik.
	Kl. b.	Dansk.

Torsdagen d. 12. Juli.

8.	6. Kl. a.	Græsk.
8—11.	5. og 3. Kl.	Tysk.
	2. Kl.	Arithmetik.
	1. Kl. b.	Geografi.
11—2.	1. Kl. a.	Naturhistorie.
	Kl. b.	Religion.
	Kl. a.	Tysk.
4.	4. Kl. stud. Afdl.	Latin.
4—7.	5. Kl.	Græsk.
	2. Kl.	Naturhistorie.
	1. Kl. b.	Religion.

Fredagen d. 13. Juli.

8.	6. Kl.	Historie.
	4. Kl.	Fransk.
8—11.	5. Kl., 2. og 1. Kl. Rlafd.	Engelsk.
	3. Kl.	Arithmetik.
11—2.	5. Kl.	Naturlære.
	1. Kl. a.	Geografi.
4.	6. Kl. b.	Græsk.

(Fredagen d. 13. Juli.)

4—7. 3. Kl. Naturhistorie.
1. Kl. b., stud. Afdl. Latin.
1. Kl. a. Religion.

Lørdagen d. 14. Juli Kl. 5 Efterm. holdes Skolens Aarsfest til Kundgjørelse af Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien begynder.

Tirsdagen d. 3. Juli holdes Optagelsesprøven baade for Kathedralskolens og for Forberedelseskolens Vedkommende over de andensteds fra indmeldte Disciple. Prøven begynder **ufravigelig Kl. 8.**

Undervisningen aabnes igjen i det ny Skoleaar Mandagen d. 20. Avgust Kl. 8.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Aarsfesten indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte saa vel som enhver som helst, der ellers maatte have Sind til at følge med Skolen og dens Gjerning.

Rektoratet for Viborg Kathedralskole d. 3. Juni 1883.

H. H. Lefolii.
